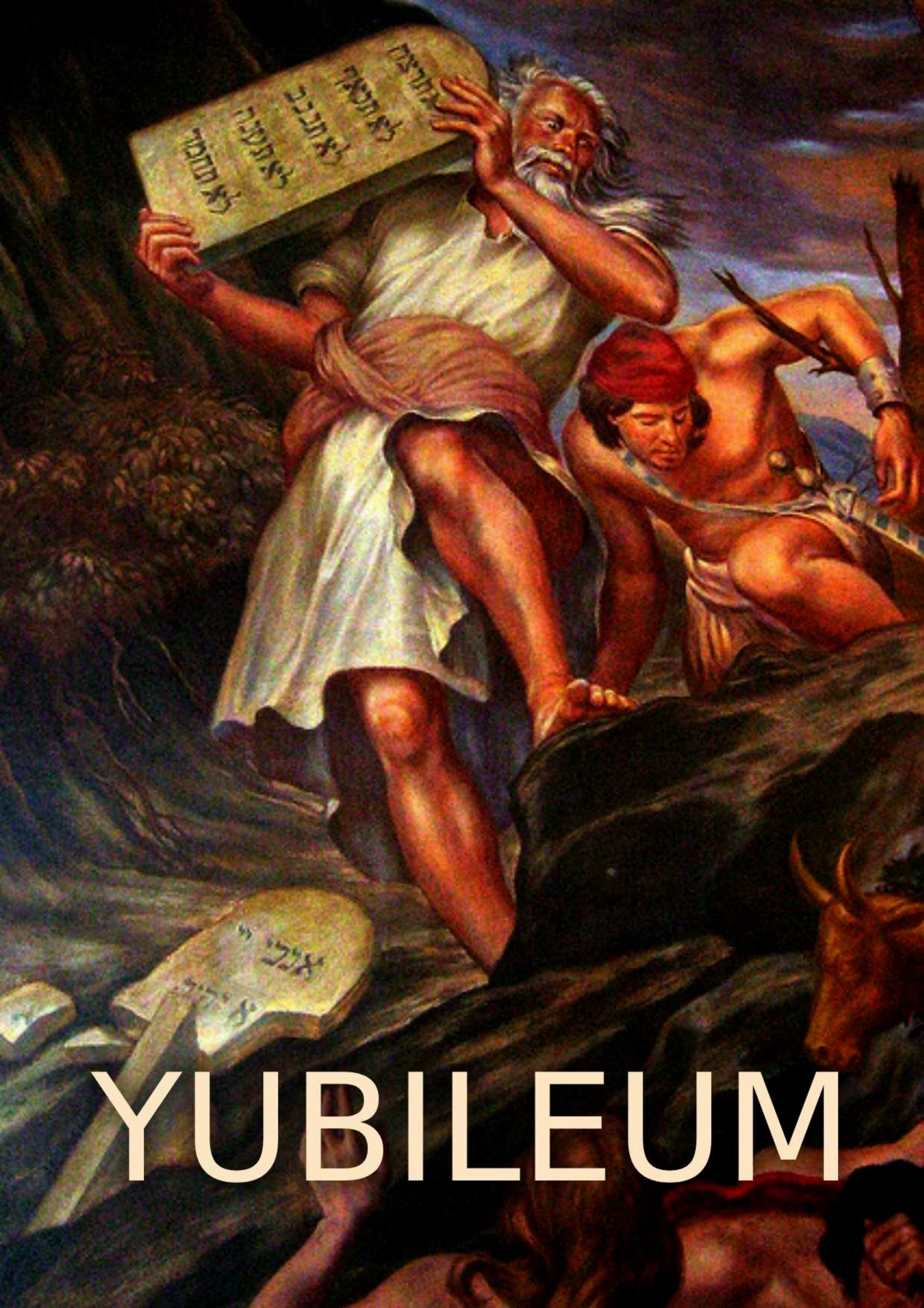

YUBILEUM

BAB 1

1 Lan kedaden ing taun kapisan sawise wong Israel metu saka Mesir, ing sasi katelu, ing tanggal nembelas sasi kasebut, [2450 Anno Mundi] Gusti Allah ngandika marang Nabi Musa, pangandikane: 'Munggaha marang Ingsun ing gunung, lan Aku bakal menehi kowe rong papan watu sing isine angger-anggering Toret lan pepakon, sing wis Daktulis, supaya kowe bisa mulangake marang wong-wong mau.'
2 Nabi Musa banjur minggah ing gunungé Gusti Allah, lan kamulyané Pangéran ana ing Gunung Sinai, lan mendhung nutupi gunung mau nem dina suwéné.
3 Ing dina kapitu Gusti Allah nimbali Nabi Musa saka tengahing mega, lan kamulyaning Pangeran Yehuwah katon kaya geni sing murub ing pucaking gunung.
4 Lan Nabi Musa ana ing Gunung patang puluh dina patang puluh bengi, lan Gusti Allah mulangake sejarah sadurunge lan mengko babagan pambagian kabeh dina angger-anggering Toret lan paseksen.
5 Panjenengané banjur ngandika, "Coba pikiraké saben tembung sing bakal Dakkandhakake marang kowé ing gunung iki, lan tulisen ing buku supaya turun-tumurun padha weruh yèn Aku ora nilar wong-wong mau, sanajan wis nindakaké piala, yaiku nglanggar prajanjian sing Daktetepaké ing antarane Aku lan kowé kanggo turun-tumurun ing dina iki ing Gunung Sinai."
6 Lan kaya mangkono bakal kelakon nalika kabeh iki nemoni dheweke, dheweke bakal ngerti manawa Aku luwih bener tinimbang dheweke ing kabeh pangadilan lan ing kabeh tumindake, lan dheweke bakal ngerti manawa Aku pancen wis nunggil karo dheweke.
7 Lan kowé nulisa sakèhing pangandika iki sing Dakkandhakaké marang kowé dina iki, amarga Aku ngerti pambrontakané lan wangkoté, sadurungé Aku nggawa wong-wong mau menyang tanah sing Dakjanjekaké marang para leluhuré, yaiku Abraham, Iskak lan Yakub, pangandikané: 'Turunmu bakal Dakwènèhi tanah sing mili susu lan madu.'
8 Lan bakal padha mangan lan wareg, lan bakal padha madhep marang allah-allah liyane, marang (allah-allah) sing ora bisa ngluwari saka kasangsarane: lan saksi iki bakal dirungokake minangka saksi nglawan dheweke. Amarga dheweke bakal lali kabeh prentah-Ku, kabeh sing Dakprentahake marang dheweke, lan dheweke bakal nuruti bangsa-bangsa liya, lan nuruti najise, lan nuruti rasa isin, lan bakal ngabekti marang allah-allahe, lan iki bakal dadi pelanggaran lan kasangsaran lan kasangsaran lan jerat kanggo dheweke.
9 Lan akeh wong sing bakal tiwas lan bakal ditawan, lan bakal tiba ing tangane mungsuh, amarga dheweke wis ninggalake pranatan-pranatan lan pepakon-Ku, lan dina-dina riyaya prajanjian-Ku, lan dina-dina Sabat-Ku, lan papan suci-Ku sing wis Daksucekake kanggo Aku dhewe ing tengah-tengahe, lan tabernakel-Ku, lan papan suci-Ku, sing wis Daksucekake kanggo Aku dhewe ing tengah-tengahe tanah, supaya Aku bakal masang asma-Ku ing kono, lan supaya iku manggon ing kono.
10 Lan wong-wong mau bakal nggawe tengger-tengger pangurbanan lan tugu-tugu brahala lan reca-reca ukir kanggo awake dhewe, lan saben wong bakal nyembah reca-reca ukir dhewe-dhewe supaya kesasar, lan dheweke bakal ngurbanake anak-anake marang dhemit-dhemit, lan marang sakehing panggaweyane sing salah saka atine.
11 Lan Aku bakal ngutus seksi-seksi marang wong-wong mau, supaya Aku bisa menehi kesaksian nglawan wong-wong mau, nanging wong-wong mau ora bakal ngrungokake, lan uga bakal mateni para seksi, lan wong-wong mau bakal nganiaya wong-wong sing nggoleki hukum, lan wong-wong mau bakal mbatalake lan ngowahi kabeh supaya bisa nindakake piala ing ngarsane mripat-Ku.
12 Lan Aku bakal ndhelikake raiku saka wong-wong mau, lan Aku bakal masrahake wong-wong mau menyang tangane bangsa-bangsa liya kanggo ditawan, dadi rampasan, lan dadi pangan, lan Aku bakal nyingkirake wong-wong mau saka tengah-tengahing tanah, lan bakal nyebarake wong-wong mau ing antarane bangsa-bangsa liya.
13 Lan wong-wong mau bakal lali karo kabeh angger-anggeringSun lan kabeh pepakon-Ku lan kabeh putusan-putusan-Ku, lan bakal kesasar kaya dene rembulan anyar, lan dina Sabat, lan dina-dina riyaya, lan taun Yobel, lan pranatan-pranatan.
14 Sawisé iki, wong-wong mau bakal padha mratobat saka ing antarane bangsa-bangsa liya marang Aku kanthi gumolonging atiné lan gumolonging nyawané lan gumolonging kekuwatané, sarta Aku bakal nglumpukaké wong-wong mau saka ing antarane kabèh bangsa-bangsa liya, lan wong-wong mau bakal nggolèki Aku, supaya Aku ditemokaké déning wong-wong mau, nalika padha nggolèki Aku kanthi gumolonging atiné lan gumolonging nyawané.
15 Lan Aku bakal nduduhake marang wong-wong mau katentreman kang melimpah ruah kalawan kabeneran, lan Aku bakal nyingkirake tanduran kajujuran marang wong-wong mau, kalawan gumolonging atiku lan kalawan gumolonging nyawaku, lan wong-wong mau bakal dadi berkah lan dudu kutukan, lan wong-wong mau bakal dadi sirah lan dudu buntut.
16 Lan Aku bakal mbangun papan suci-Ku ana ing tengah-tengahe, lan Aku bakal dedalem ana ing tengah-tengahe, lan Aku bakal dadi Allahe lan dheweke bakal dadi umatingSun kanthi kayekten lan kabeneran.
17 Lan Aku ora bakal nilar lan ora bakal nglirwakake wong-wong mau, amarga Aku iki Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe."
18 Nabi Musa banjur sujud lan ndedonga, "Dhuh Pangeran, Allah kawula, mugi sampun nilar umat lan warisan Paduka, supados sami kesasar wonten ing kalepataning manahipun, lan sampun ngulungaken tiyang-tiyang wau dhateng tanganing mungsuhipun, bangsa-bangsa sanes, supados tiyang-tiyang wau boten nguwasani tiyang-tiyang wau lan njalari tiyang-tiyang wau sami nglampahi dosa dhateng Paduka."
19 Dhuh Gusti, mugi sih-rahmat Paduka kaluberaken dhateng umat Paduka, lan damel roh ingkang jujur wonten ing antawisipun, lan sampun ngantos roh Beliar nguwasani tiyang-tiyang wau supados nuduh tiyang-tiyang wau wonten ing ngarsa Paduka, lan njebak tiyang-tiyang wau saking sadaya margi kaleresan, supados tiyang-tiyang wau sirna saking ngarsa Paduka.

20 Nanging wong-wong iku umat lan warisan Paduka, sing wis Paduka luwari nganggo kekuwatan Paduka sing gedhe saka tangane wong Mesir: Paduka mugi karsaa damel manah ingkang resik lan roh suci wonten ing antawisipun tiyang-tiyang wau, lan mugi sampun ngantos kejebak ing dosa-dosanipun wiwit samenika ngantos salami-laminipun.
21 Pangeran Yehuwah ngandika marang Nabi Musa: "Aku ngerti kekarepane, pikirane, lan kakekane gulu, lan wong-wong mau ora bakal manut nganti padha ngakoni dosane dhewe lan dosane para leluhure."
22 Sawisé iki, wong-wong mau bakal padha mratobat marang Aku kanthi tulus ikhlas lan kanthi gumolonging ati lan kanthi gumolonging nyawa, sarta Aku bakal nyunat kulit kulup atine lan kulit kulup atine turune, sarta Aku bakal nitahaké roh suci ing sajroning wong-wong mau, lan Aku bakal nyucèkaké wong-wong mau supaya ora nyingkir saka Aku wiwit dina iku nganti salawas-lawase.
23 Lan nyawane bakal rumaket marang Aku lan marang kabeh pepakon-Ku, lan dheweke bakal netepi pepakon-Ku, lan Aku bakal dadi Ramane lan dheweke bakal dadi anak-anakku.
24 Lan kabeh wong mau bakal diarani anak-anake Gusti Allah sing urip, lan saben malaekat lan saben roh bakal ngerti, ya, dheweke bakal ngerti yen iki anak-anakku, lan yen Aku iki Ramane ing sajroning kajujuran lan kabeneran, lan yen Aku tresna marang dheweke.
25 Lan tulisen kanggo awakmu dhewe kabeh tembung iki sing Dakwedharake marang kowe ing gunung iki, sing pisanan lan sing pungkasan, sing bakal kelakon ing kabeh pambagian dina ing angger-anggering Toret lan ing paseksen lan ing minggu-minggu lan Yobel nganti salawas-lawase, nganti Aku mudhun lan manggon karo wong-wong mau ing salawas-lawase.
26 Lan Panjenengané ngandika marang malaékat kang ana ing ngarsané: Tulisen kanggo Musa wiwit saka wiwitaning titah nganti papan suci-Ku dibangun ing antarané wong-wong mau kanggo salawas-lawase.
27 Lan Pangeran Yehuwah bakal ngatingal marang mripate kabeh wong, lan kabeh wong bakal ngerti yen Aku iki Gusti Allahe Israel lan Ramane kabeh anak Yakub, lan Raja ing Gunung Sion kanggo salawas-lawase. Lan Sion lan Yerusalem bakal dadi suci.
28 Lan malaékat kang ana ing ngarepé kemah Israèl njupuk tabel pambagian taun - wiwit wektu diciptakaké - angger-anggering Toret lan paseksen minggu-minggu Yobel, miturut taun-taun individu, miturut kabeh cacah Yobel [miturut taun-taun individu], wiwit dina titah [anyar] nalika langit lan bumi bakal dianyari lan kabeh titah miturut kekuwatan langit, lan miturut kabeh titah bumi, nganti papan suci Gusti bakal digawe ing Yerusalem ing Gunung Sion, lan kabeh pepadhang dianyari kanggo marasake awak lan kanggo tentrem lan kanggo berkah kanggo kabeh wong pilihan Israèl, lan supaya kaya ngono wiwit dina iku lan nganti kabeh dina bumi.

BAB 2

1 Malaékat kang ana ing ngarsané ngandika marang Nabi Musa miturut pangandikané Pangéran, pangandikané: Tulisen sejarah lengkap bab titah, kepriyé sajroning nem dina Pangéran Allah ngrampungaké kabèh pakaryané lan kabèh kang diciptakaké, lan netepaké dina Sabat ing dina kapitu lan nyucèkaké kanggo kabèh jaman, lan nemtokaké minangka pratandha kanggo kabèh pakaryané.
2 Amarga ing dina pisanan Panjenengane nitahake langit sing ana ing ndhuwur lan bumi lan banyu lan kabeh roh sing ngladeni ing ngarsane - para malaikat ing ngarsane, lan para malaikat kasucèn, lan para malaikat [roh geni lan para malaikat] roh angin, lan para malaikat roh mega, lan pepeteng, lan salju lan udan es lan embun beku, lan para malaikat swara lan gludhug lan kilat, lan para malaikat roh adhem lan panas, lan mangsa dingin lan musim semi lan musim gugur lan musim panas lan kabeh roh makhluk-makhluk-e sing ana ing langit lan ing bumi, (Panjenengané nitahake) jurang lan pepeteng, sore <lan wengi>, lan cahya, fajar lan awan, sing wis disiapake miturut kawruh atiné.
3 Lan sawise iku kita ndeleng pakaryane, lan memuji Panjenengane, lan memuji ana ing ngarsane amarga kabeh pakaryane; amarga pitung pakaryan gedhe sing digawe ing dina kapisan.
4 Lan ing dina kapindho Panjenengane nitahake cakrawala ing tengah-tengahe banyu, lan banyu-banyu mau kapisah ing dina iku - separone munggah ing ndhuwur lan separone mudhun ing sangisore cakrawala (sing) ana ing tengah-tengahe ing sadhuwure lumahing bumi. Lan iki mung siji-sijine pakaryan (Gusti Allah) sing digawe ing dina kapindho.
5 Lan ing dina katelu Panjenengane dhawuh supaya banyu mili saka lumahing bumi menyang sak panggonan, lan supaya lemah garing katon.
6 Lan banyu-banyu mau nindakake kaya sing didhawuhake, lan padha sumingkir saka lumahing bumi menyang sak panggonan ing njaba cakrawala iki, lan dharatan garing katon.
7 Lan ing dina iku Panjenengane nitahake kanggo wong-wong mau kabeh segara miturut papan pangumpulane dhewe-dhewe, lan kabeh kali, lan pangumpulane banyu ing gunung-gunung lan ing kabeh bumi, lan kabeh tlaga, lan kabeh embun ing bumi, lan wiji sing disebar, lan kabeh sing thukul, lan wit-witan sing woh-wohan, lan wit-witan ing alas, lan taman Eden, ing Eden lan kabeh tanduran miturut jinise.
8. Papat pakaryan gedhe iki digawe dening Gusti Allah ing dina katelu. Lan ing dina kaping papat Panjenengane nggawe srengenge, rembulan lan lintang-lintang, lan mapanake ing cakrawala, kanggo madhangi kabeh bumi, lan kanggo nguwasani awan lan wengi, sarta misahake pepadhang saka pepeteng.
9 Lan Gusti Allah netepake srengenge dadi pratandha gedhe ing bumi kanggo dina-dina lan kanggo dina Sabat lan kanggo sasi lan kanggo riyaya lan kanggo taun-taun lan kanggo dina Sabat lan kanggo taun-taun Yobel lan kanggo kabeh mangsa ing taun-taun.
10 Lan iku misahake pepadhang saka pepeteng [lan] kanggo kamakmuran, supaya kabeh sing thukul lan tuwuh ing bumi bisa makmur.
11 Telung jinis iki digawe ing dina kaping papat. Lan ing dina kaping lima Panjenengane nggawe monster segara gedhe ing jero banyu, amarga iki minangka makhluk pisanan sing digawe dening tangane, iwak lan kabeh sing obah ing banyu, lan kabeh sing mabur, manuk lan kabeh jinise.

12 Lan srengenge mlethèk ing ndhuwuré wong-wong mau supaya padha makmur (lan ngungkuli sakèhing kang ana ing bumi, sakèhing kang thukul saka bumi, lan sakèhing wit-witan kang woh-wohan, lan sakèhing kang urip.
13 Telung jinis iki Gusti Allah nitahake ing dina kaping lima. Lan ing dina kaping enem Gusti Allah nitahake kabeh kewan ing bumi, lan kabeh kewan ingon, lan kabeh sing mobah ing bumi.
14 Lan sawise kabeh iki, Panjenengane nitahake manungsa, lanang lan wadon nitahake, lan maringi panguwasa marang dheweke atas kabeh sing ana ing bumi, lan ing segara, lan atas kabeh sing mabur, lan atas kewan lan sapi, lan atas kabeh sing obah ing bumi, lan atas kabeh iki, lan atas kabeh iki Panjenengane maringi panguwasa marang dheweke.
15 Lan papat jinis iki digawe ing dina kaping enem. Lan kabeh ana rong puluh loro jinis.
16 Lan Panjenengané ngrampungaké sakèhing pakaryané ing dina kaping enem - kabèh sing ana ing swarga lan ing bumi, lan ing segara lan ing teleng palimengan, lan ing pepadhang lan ing pepeteng, lan ing samubarang kabèh.
17 Lan Panjenengané maringi kita pratandha gedhé, dina Sabat, supaya kita kudu nyambut gawé nem dina, nanging netepi Sabat ing dina kapitu saka sakèhing pakaryan.
18 Lan kabeh malaikat ing ngarsane, lan kabeh malaikat kasucèn, rong kelas gedhe iki - Panjenengané wis dhawuh marang kita supaya ngrayakake Sabat karo Panjenengané ing swarga lan ing bumi.
19 Lan Panjenengane ngandika marang kita: 'Lah, Aku bakal misahake umat saka ing antarane kabeh bangsa kanggo Aku, lan iki bakal netepi dina Sabat, lan Aku bakal nyucekake dheweke kanggo Aku minangka umat-Ku, lan bakal mberkahi dheweke; kaya dene Aku wis nyucekake dina Sabat lan nyucekake kanggo Aku, mangkono uga Aku bakal mberkahi dheweke, lan dheweke bakal dadi umat-Ku lan Aku bakal dadi Allahe.
20 Lan Aku wis milih turune Yakub saka antarane kabeh sing wis Dakdeleng, lan wis nyathet dheweke minangka putra pambarepKu, lan wis nyucekake dheweke kanggo Aku salawas-lawase; lan Aku bakal mulangake dina Sabat marang wong-wong mau, supaya padha netepi dina Sabat saka kabeh pakaryan.
21 Lan mangkono Panjenengane nggawe pratandha ing kono sing miturut iku wong-wong mau kudu ngrayakake dina Sabat karo kita ing dina kapitu, kanggo mangan lan ngombe, lan kanggo memuji Panjenengane sing wis nitahake kabeh kaya dene Panjenengane wis mberkahi lan nyucekake kanggo awake dhewe umat sing istimewa tinimbang kabeh bangsa, lan supaya wong-wong mau kudu ngrayakake dina Sabat bebarengan karo kita.
22 Lan Panjenengane ndhawuhake prentahe munggah minangka ambu sing nyenengake sing bisa ditampa ing ngarsane salawas-lawase...
23 Ana rong puluh loro kepala manungsa wiwit Adam nganti Yakub, lan rong puluh loro jinis pakaryan ditindakake nganti dina kapitu; iki diberkahi lan suci; lan sing pertama uga diberkahi lan suci; lan sing iki ngladeni karo sing siji kanggo kasucèn lan berkah.
24 Lan kanggo iki (Yakub lan turune) diwenehake supaya dheweke tansah dadi wong sing diberkahi lan suci saka paseksen lan hukum sing pertama, kaya dene Panjenengane wis nyucekake lan mberkahi dina Sabat ing dina kapitu.
25 Panjenengané nitahaké langit lan bumi lan sabarang kang dititahaké sajroning nem dina, lan Gusti Allah nyucèkaké dina kapitu, kanggo sabarang pakaryané; mulané Panjenengané dhawuh supaya saben wong kang nindakaké pakaryan ing dina iku bakal mati, lan sapa kang najisaké bakal mati.
26 Yagene kowe mrentahake wong Israel supaya ngrayakake dina iki, supaya padha nyucekake lan aja nindakake pagawean apa-apa ing dina iku, lan aja nganti najisake, amarga dina iki luwih suci tinimbang dina-dina liyane.
27 Lan sapa waé sing nglanggar iku mesthi bakal mati, lan sapa waé sing nindakaké pakaryan apa waé ing kana mesthi bakal mati salawas-lawase, supaya wong Israèl bisa ngrayakaké dina iki turun-tumurun, lan ora bakal disingkiraké saka tanah iki; amarga iku dina suci lan dina sing diberkahi.
28 Lan saben wong sing ngurmati lan netepi Sabat ing dina iku saka kabeh pegaweyane, bakal suci lan diberkahi ing salawas-lawase kaya kita.
29 Wara-wara lan kandhaa marang wong Israel angger-anggering dina iki, supaya padha netepi dina Sabat ing dina iku, lan aja nganti padha ninggalake dina iku kanthi kesasar atine; (lan) ora kena nindakake pakaryan apa wae sing ora pantes ing dina iku, kanggo nindakake kasenengan dhewe ing dina iku, lan aja nganti nyiyapake apa-apa kanggo dipangan utawa diombe ing dina iku, lan (ora kena) njupuk banyu, utawa nggawa mlebu utawa nggawa metu liwat gapurane barang apa wae, sing durung disiapake kanggo awake dhewe ing dina kaping enem ing omahe.
30 Lan ora kena nggawa mlebu utawa metu saka omah siji menyang omah liyane ing dina iku; amarga dina iku luwih suci lan luwih diberkahi tinimbang dina Yobel liyane ing Yobel; ing dina iki kita ngrayakake Sabat ing swarga sadurunge diweruhi dening manungsa supaya ngrayakake Sabat ing bumi.
31 Lan Sang Pencipta samubarang kabeh mberkahi, nanging Panjenengane ora nyucekake kabeh bangsa lan bangsa kanggo ngrayakake dina Sabat ing kana, kajaba mung Israel: mung wong-wong mau sing diidini mangan lan ngombe lan ngrayakake dina Sabat ing bumi.
32 Lan Kang Nitahake samubarang kabeh mugi paring berkah ing dina iki kang wis digawe kanggo berkah, kasucèn, lan kamulyan kang ngluwihi sakehing dina.
33 Angger-angger lan paseksen iki diwenehake marang wong Israel minangka angger-angger ing salawas-lawase kanggo turun-tumurun.

BAB 3

1 Lan ing enem dina minggu kapindho, miturut pangandikaning Allah, kita nggawa marang Adam kabeh kewan, lan kabeh sapi, lan kabeh manuk, lan kabeh sing obah ing bumi, lan kabeh sing obah ing banyu, miturut jinis-jinis lan miturut jinis-jinis: kewan ing dina kapisan; sapi ing dina kapindho; manuk ing dina katelu; lan kabeh sing obah ing bumi ing dina kaping papat; lan sing obah ing banyu ing dina kaping lima.

2 Lan Adam menehi jeneng marang kabeh mau miturut jenenge dhewe-dhewe, lan kaya sing diarani, iya kaya mangkono jenenge.
3 Lan sajrone limang dina iki Adam ndeleng kabeh iki, lanang lan wadon, miturut saben jinis sing ana ing bumi, nanging dheweke dhewekan lan ora nemokake penolong sing cocog kanggo dheweke.
4 Lan Gusti Allah ngandika marang kita: 'Ora becik yen manungsa iku dhewekan; ayo padha gawekna pembantu sing cocog kanggo dheweke.'
5 Lan Pangeran Yehuwah, Gusti Allah kita, ndadekake wong mau turu kepati, lan dheweke turu, banjur njupuk siji iga saka antarane iga-igane kanggo wong wadon mau, lan iga iki minangka asal-usule wong wadon saka antarane iga-igane, lan Panjenengane mbangun daging minangka gantine, lan mbangun wong wadon mau.
6 Lan Gusti Allah nggugah Adam saka turu lan nalika tangi ing dina kaping enem, Panjenengané banjur nggawa Adam menyang ngarsane, lan Adam ketemu karo dheweke, lan ngandika marang dheweke: 'Iki saiki balung saka balungku lan daging saka dagingku; dheweke bakal kasebut bojoku; amarga dheweke dijupuk saka bojone.'
7 Mulane, wong lanang lan wong wadon bakal dadi siji, lan mulane wong lanang bakal ninggalake bapakne lan ibune, lan rumaket karo bojone, lan loro-lorone bakal dadi daging siji.
8 Ing minggu kapisan Adam diciptakake, lan iga iku - bojone: ing minggu kapindho Panjenengane nuduhake dheweke marang dheweke: lan amarga saka iku prentahe diwenehake supaya njaga najis, kanggo wong lanang pitung dina, lan kanggo wong wadon kaping pindho pitung dina.
9 Sawisé Adam ngrampungake patang puluh dina ing tanah panggonané diciptakaké, Aku nggawa dhèwèké menyang Taman Èden kanggo ngolah lan njaga, nanging garwané digawa mlebu ing dina kaping wolung puluh, lan sawisé iku dhèwèké mlebu ing Taman Èden.
10 Lan amarga saka iku, prentah iki ditulis ing tablet swarga babagan wong wadon sing nglairake: 'yen dheweke nglairake anak lanang, dheweke kudu tetep najis pitung dina miturut minggu pisanan, lan telung puluh telu dina dheweke kudu tetep najis sajrone getihe nalika nyucekake, lan dheweke ora kena ndemek barang suci apa wae, utawa mlebu ing papan suci, nganti dheweke ngrampungake dina-dina iki sing (diwajibake) kanggo bocah lanang.
11 Nanging kanggo bayi wadon, dheweke kudu tetep najis rong minggu suwene, kaya rong minggu pisanan, lan sewidak enem dina sajrone getihe kanggo nyucikake awake, lan kabeh mau bakal suwene wolung puluh dina.
12 Lan nalika dheweke wis ngrampungake wolung puluh dina iki, kita nggawa dheweke menyang taman Eden, amarga taman iki luwih suci tinimbang kabeh bumi lan saben wit sing ditandur ing kana iku suci.
13 Mulané, ana pranatan kanggo wong wadon sing nglairaké anak lanang utawa wadon ing dina-dina kuwi, yaiku ora kena ndemek barang suci utawa mlebu ing papan suci sadurungé dina-dina kuwi wis kliwat.
14 Iki angger-angger lan paseksen sing ditulis kanggo Israel, supaya padha netepi ing salawas-lawase.
15 Lan ing minggu pisanan Yubileum pisanan, [1-7 AM] Adam lan garwane ana ing Taman Eden sajrone pitung taun ngolah lan njaga, lan Kita menehi dheweke pakaryan lan Kita ndhawuhi dheweke supaya nindakake kabeh sing cocog kanggo ngolah.
16. Lan dhèwèké ngolah (kebon), lan wuda lan ora ngerti, lan ora isin, lan dhèwèké nglindhungi kebon saka manuk, kéwan galak lan sapi, lan nglumpukaké woh-wohané, lan mangan, lan nyisihake sisané kanggo dhèwèké lan bojoné [lan nyisihake sing disimpen].
17 Sawisé pitung taun rampung, sing wis dirampungaké ing kono, pitung taun persis, [8 AM] lan ing sasi kapindho, tanggal pitulas (sasi), ula mau teka lan nyedhaki wong wadon mau, lan ula mau kandha marang wong wadon mau, 'Apa Gusti Allah wis ndhawuhi kowé, supaya kowé ora mangan woh saka saben wit ing taman iki?'
18. Lan dheweke kandha marang wit-witan iku, "Sakabeh woh-wohan wit-witan ing taman iki, Gusti Allah ngandika marang kita: Mangana, nanging woh-wohan wit sing ana ing tengah-tengahe taman iki, Gusti Allah ngandika marang kita: Kowé aja mangan lan ndemek woh iku uga aja, supaya kowé ora mati."
19Ula mau kandha marang wong wadon mau, "Kowé mesthi ora bakal mati, amarga Gusti Allah mirsa, yèn ing dina kowé mangan woh iku, mripatmu bakal kabuka, lan kowé bakal dadi kaya déwa, sarta ngerti bab sing becik lan sing ala."
20 Wong wadon mau weruh yen wit iku nyenengake lan nyenengake mripat, lan wohe uga becik kanggo dipangan, mulane dheweke njupuk wohe lan dipangan.
21 Nalika dhèwèké nutupi isiné nganggo godhong ara, dhèwèké mènèhi godhong ara mau marang Adam, lan Adam banjur mangan, lan mripaté kabuka, lan Adam weruh yèn Adam wuda.
22 Panjenengané banjur njupuk godhong ara lan nyampur godhong-godhong mau, banjur digawe celemek kanggo awaké dhéwé, kanggo nutupi isiné.
23 Gusti Allah banjur ngutuk ula mau, lan Panjenengane duka marang ula iku salawas-lawase...
24 Gusti Allah banjur duka marang wong wadon mau, amarga wong wadon mau nggatekake swarane ula lan mangan. Panjenengane banjur ngandika marang wong wadon mau: "Aku bakal nambahi kasusahan lan kasangsaranmu; kalawan susah kowe bakal nglairake anak, lan kowe bakal bali marang bojomu, lan dheweke bakal nguwasani kowe."
25 Lan marang Adam uga Gusti Allah ngandika, "Sabab sira nggatekake swarane garwanira, lan mangan wohing wit sing Dakprentahake supaya sira aja mangan, mula lemah iki bakal dikutuk merga saka sira; eri lan rerungkudan bakal metu kanggo sira, lan sira bakal mangan roti kalawan kringet ing raiira, nganti sira bali menyang lemah, saka ngendi sira dijupuk; amarga sira iku lemah, lan sira bakal bali menyang lemah."
26 Panjenengané banjur nggawé sandhangan kulit kanggo wong-wong mau, sarta ngagemaké sandhangan mau, sarta ngusir wong-wong mau saka Taman Èden.
27 Lan ing dina nalika Adam metu saka Taman, dheweke ngaturake kurban minangka ambu sing nyenengake, kemenyan, galbanum, lan stacte, lan rempah-rempah ing wayah esuk nalika srengenge munggah saka dina nalika dheweke nutupi isin.

28 Ing dina iku cangkeme sakehing kewan, lan sapi, lan manuk, lan sakehing kewan kang mlaku lan obah, padha ditutup, nganti padha ora bisa ngomong maneh: amarga kabeh padha guneman nganggo lambe siji lan sijine lan nganggo ilat siji.
29 Lan Panjenengané nundhung saka Taman Eden kabèh daging sing ana ing Taman Eden, lan kabèh daging kasebar miturut jinis-jinisé menyang panggonan sing wis diciptakaké kanggo wong-wong mau.
30 Lan mung marang Adam piyambak Panjenengane maringi (sarana) kanggo nutupi aibipun, saka kabeh kewan lan sapi.
31 Mulané, wis ditetepaké ing tablet-tablet swarga supaya kabèh wong sing ngerti hukum Taurat kudu nutupi rasa isiné, lan ora mbukak aurat kaya wong-wong non-Yahudi sing mbukak aurat.
32 Lan ing rembulan anyar ing sasi kaping papat, Adam lan garwane metu saka Taman Eden, lan padha manggon ing tanah Elda ing tanah titah.
33 Lan Adam menehi jeneng marang bojone Hawa.
34 Lan dheweke ora duwe anak lanang nganti taun Yobel sing pertama, [jam 8 esuk] lan sawise iki dheweke turu karo dheweke.
35 Saiki dhèwèké ngolah tanah kuwi kaya sing wis diwulangké ing Taman Èden.

BAB 4

1 Lan ing minggu katelu ing Yobel kapindho [64-70 AM] dheweke nglairake Kain, lan ing minggu kaping papat [71-77 AM] dheweke nglairake Habel, lan ing minggu kaping lima [78-84 AM] dheweke nglairake putrine Âwân.
2 Lan ing taun kapisan (Yubileum) katelu [99-105 AM], Kain matèni Habil amarga (Gusti Allah) nrima kurbané Habil, lan ora nrima kurbané Kain.
3 Wong mau banjur dipatèni ing pategalan, getihé nguwuh-uwuh saka lemah nganti tekan swarga, sambat amarga wong mau wis matèni wong mau.
4 Lan Gusti Allah ndhawuhi Kain merga saka Habil, amarga Habil wis matèni dhèwèké, lan Panjenengané ndadèkaké dhèwèké dadi buronan ing bumi merga getihé saduluré, lan Panjenengané ngipat-ipati dhèwèké ing bumi.
5 Lan amarga saka iki ditulis ing loh-loh langit, 'Kenaa ing laknat, wong sing nggebug pepadhane kanthi ora jujur, lan kabeh wong sing wis ndeleng lan krungu kudu ngucap, "Muga-muga mangkono; lan wong sing wis ndeleng lan ora ngumumake, supaya dheweke kena laknat kaya wong liya."
6 Lan mulane kita ngumumake nalika kita sowan ing ngarsane Gusti Allah kita kabeh dosa sing ditindakake ing swarga lan ing bumi, lan ing pepadhang lan ing pepeteng, lan ing endi-endi.
7 Lan Adam lan garwane padha sedhih amarga Habil patang minggu suwene, [99-127 AM] lan ing taun kaping papat minggu kaping lima [130 AM] dheweke padha bungah, lan Adam kenal maneh karo garwane, lan dheweke nglairake anak lanang, lan dheweke menehi jeneng Set; amarga dheweke ujar 'Gusti Allah wis nuwuhake wiji kapindho kanggo kita ing bumi minangka gantine Habil; amarga Kain mateni dheweke.'
8 Lan ing minggu kaping enem [134-40 AM] dhèwèké nglairaké putriné Azûrâ.
9 Kain njupuk adhine wadon dadi bojone lan dheweke nglairake Henokh ing pungkasaning Yobel kaping papat. [190-196 AM] Lan ing taun pisanan minggu pisanan Yobel kaping lima, [197 AM] omah-omah dibangun ing bumi, lan Kain mbangun kutha, lan menehi jenenge miturut jeneng putrane Henokh.
10 Adam lan Hawa banjur nglairaké anak lanang sanga manèh.
11 Lan ing minggu kaping lima saka Yubileum kaping lima [225-31 AM] Set njupuk Azûrâ, adhine, dadi bojone, lan ing taun kaping papat (minggu kaping enem) [235 AM] dheweke nglairake Enos.
12 Dhèwèké wiwit nyebut asmané Pangéran ing bumi.
13 Lan ing taun Yobel kapitu ing minggu katelu [309-15 AM] Enos njupuk Noam, adhine, dadi bojone, lan dheweke nglairake anak lanang ing taun katelu minggu kaping lima, lan dheweke menehi jeneng Kenan.
14 Lan ing pungkasaning yubileum kaping wolu [325, 386-3992 AM] Kenan njupuk Mûalêlêth adhine dadi bojone, lan dheweke nglairake anak lanang ing yubileum kaping sanga, ing minggu pisanan ing taun katelu minggu iki, [395 AM] lan dheweke menehi jeneng Mahalaleel.
15 Lan ing minggu kapindho saka Yobel kaping sepuluh [449-55 AM] Mahalaleel njupuk DinaH dadi bojone, putri Barakiel, putri sadulure bapakne, lan dheweke nglairake anak lanang ing minggu katelu ing taun kaping enem, [461 AM] lan dheweke menehi jeneng Jared, amarga ing jaman semana para malaikat Pangeran mudhun menyang bumi, wong-wong sing diarani Para Penjaga, supaya dheweke mulang anak-anak manungsa, lan supaya dheweke nindakake kaadilan lan kajujuran ing bumi.
16 Lan ing taun Yobel kaping sewelas [512-18 AM] Jared njupuk bojo, jenenge Baraka, putrine Râsûjâl, putri saka seduluré bapakné, ing minggu kaping papat Yobel iki, [522 AM] lan dheweke nglairaké anak lanang ing minggu kaping lima, ing taun kaping papat Yobel, lan dhèwèké nyebut jenengé Henokh.
17 Lan dhèwèké iku wong pisanan sing lair ing bumi sing sinau nulis, kawruh, lan kawicaksanan, lan sing nulis pratandha-pratandha ing langit miturut urutan sasi-sasiné ing buku, supaya wong bisa ngerti mangsa-mangsa taun miturut urutan sasi-sasiné.
18 Lan panjenengane iku wong pisanan sing nulis paseksen lan panjenengane menehi paseksen marang para putra manungsa ing antarane generasi-generasi ing bumi, lan nyritakake minggu-minggu Yobel, lan ngandhani wong-wong mau dina-dina taun, lan ngaturake sasi-sasi lan nyritakake Sabat taun-taun kaya sing wis kita ngerteni marang panjenengane.
19 Lan apa sing wis ana lan apa sing bakal ana, dhèwèké weruh ing wahyu nalika turu, kaya sing bakal kedadeyan marang anak-anak manungsa ing sadawane generasi nganti dina pangadilan; dhèwèké weruh lan ngerti kabèh, lan nulis paseksine, lan masang paseksine ing bumi kanggo kabèh anak-anak manungsa lan kanggo generasi-generasiné.
20 Lan ing yubileum kaping rolas, [582-88] ing minggu kapitu, dhèwèké njupuk bojo, lan jenengé Edna, putri Danel, putri saka seduluré bapakné, lan ing taun kaping

enem ing minggu iki [587 AM] dhèwèké nglairaké anak lanang lan dhèwèké nyebut jenengé Methuselah.
21 Lan panjenengane uga ana ing ngarsane para malaékat Allah sajrone nem taun Yobel iki, lan para malaékat mau nuduhake marang panjenengane kabeh sing ana ing bumi lan ing swarga, aturan srengenge, lan panjenengane nulis kabeh mau.
22 Lan dhèwèké menehi paseksi marang para Pengawas, sing wis nglakoni dosa karo putri-putri manungsa; amarga iki wis wiwit nyawiji, supaya najisake, karo putri-putri manungsa, lan Henokh menehi paseksi marang (wong-wong mau) kabèh.
23 Lan dhèwèké dijupuk saka ing antarané anak-anaké manungsa, lan kita nggawa dhèwèké menyang Taman Eden kanthi kamulyan lan kamulyan, lan delengen ing kana dhèwèké nulis kutukan lan pangadilan jagad, lan kabèh pialané anak-anaké manungsa.
24 Lan amarga saka iku (Gusti Allah) ndhatengake banyu banjir ing sakubenging tanah Eden; amarga ing kono Panjenengane ditetepake minangka pratandha lan supaya Panjenengane menehi paseksen marang kabeh anak manungsa, supaya Panjenengane nyritakake kabeh tumindak turun-tumurun nganti dina paukuman.
25 Panjenenganė banjur ngobong dupa ing papan suci, (malah) rempah-rempah legi sing disenengi ing ngarsané Pangéran ing Gunung.
26 Amarga Gusti Allah nduwèni patang panggonan ing bumi, Taman Èden, lan Gunung Wétan, lan gunung sing kowé ana ing dina iki, Gunung Sinai, lan Gunung Sion (sing) bakal disucèkaké ing titah anyar kanggo nyucèkaké bumi; liwat iku bumi bakal disucèkaké saka kabèh kaluputané lan najisé ing sadawaning generasi ing donya.
27 Lan ing taun Yobel kaping patbelas [652 AM] Methuselah njupuk bojo, Edna putri Azrial, putri sadulure bapakne, ing minggu katelu, ing taun pisanan minggu iki, [701-7 AM] lan dheweke duwe anak lanang lan menehi jeneng Lamekh.
28 Lan ing Yobel kaping limalas ing minggu katelu, Lamekh njupuk bojo, jenenge Betenos, putri Baraki'il, putri sadulure bapakne, lan ing minggu iki dheweke nglairake anak lanang lan dheweke menehi jeneng Nuh, ujar, 'Iki bakal nglipur aku kanggo kasusahanku lan kabeh pegaweanku, lan kanggo lemah sing wis dikutuk dening Gusti.'
29 Lan ing pungkasaning taun Yobel kaping sangalas, ing minggu kapitu ing taun kaping enem [930 AM], Adam tilar donya, lan kabeh putrane ngubur dheweke ing tanah titah, lan dheweke minangka wong pisanan sing dikubur ing lemah.
30 Lan dhèwèké kurang pitung puluh taun saka sewu taun; amarga sewu taun iku kaya sedina ing paseksen langit lan mulané ana tulisan babagan wit kawruh: 'Ing dina kowé mangan woh iku, kowé bakal mati.' Amarga saka iku dhèwèké ora ngrampungake taun-taun ing dina iki; amarga dhèwèké mati sajrone iku.
31 Ing pungkasaning yubileum iki, Kain dipatèni sawisé dhèwèké ing taun sing padha; amarga omahé ambruk lan dhèwèké mati ing tengah-tengah omahé, lan dhèwèké dipatèni déning watu-watuné; amarga nganggo watu dhèwèké matèni Habil, lan nganggo watu dhèwèké dipatèni ing pangadilan sing adil.
32 Mulané wis ditetepaké ing tablet swarga: Sapa waé sing matèni pepadhané nganggo piranti kuwi, wong kuwi bakal dipatèni; kaya carané wong mau nglarani pepadhané, wong kuwi bakal tumindak kaya ngono marang dhèwèké.
33 Lan ing taun rong puluh lima [1205 AM] Yobel Nabi Nuh njupuk bojo, jenenge `Emzârâ, putrine Râkê'êl, putrine sadulure bapakne, ing taun kapisan ing minggu kalima [1207 AM]: lan ing taun katelu dheweke nglairake Sem, ing taun kalima [1209 AM] dheweke nglairake Ham, lan ing taun kapisan ing minggu kaenem [1212 AM] dheweke nglairake Yafet.

BAB 5

1 Nalika para manungsa wiwit tambah akeh ing bumi lan anak-anake wadon lair, para malaikat Gusti Allah ndeleng wong-wong mau ing taun tartamtu ing Yobel iki, yen dheweke ayu-ayu katon; lan dheweke njupuk bojo saka kabeh sing dipilih, lan dheweke duwe anak lanang lan dheweke dadi raksasa.
2 Lan duraka saya tambah ing bumi lan kabeh makhluk ngrusak lakune, manungsa lan sapi lan kewan galak lan manuk lan kabeh sing mlaku ing bumi - kabeh padha ngrusak lakune lan tata tertib, lan padha wiwit mangan siji lan sijine, lan duraka saya tambah ing bumi lan saben imajinasi pikirane kabeh manungsa (dadi) ala terus-terusan.
3 Gusti Allah mirsani bumi, lan lah iku wis rusak, lan kabeh manungsa wis ngrusak tatanane, lan kabeh wong sing ana ing bumi wis nindakake kabeh piala ing ngarsane.
4 Lan Panjenenganė ngandika menawa Panjenenganė bakal numpes manungsa lan sakèhing daging ing lumah bumi sing wis Panjenengané titahaké.
5 Nanging Nuh nemu sih-rahmat ana ing ngarsane Pangeran Yehuwah.
6 Lan marang para malaikat sing wis diutus menyang bumi, Panjenengane banget nesu, lan Panjenengane paring prentah supaya nyopot kabeh panguwasane, lan Panjenengane dhawuh supaya kita ngiket dheweke ing jerone bumi, lan delengen dheweke diiket ing tengah-tengahe, lan (dijaga) kapisah.
7 Lan marang para putrane metu prentah saka ngarsane supaya padha disabet nganggo pedhang, lan disingkirake saka sangisore swarga.
8 Lan Panjenengane ngandika, "RohingSun ora bakal tansah manggon ing manungsa, amarga manungsa iku uga daging lan umure bakal satus rong puluh taun."
9 Panjenengané banjur ngutus pedhangé menyang tengah-tengahé wong-wong mau supaya saben wong matèni pepadhané, lan wong-wong mau wiwit matèni siji lan sijiné nganti kabèh padha mati kena pedhang lan sirna saka bumi.
10 Lan para leluhure padha dadi saksi (saka karusakane), lan sawise iki, dheweke dikurung ing jerone bumi salawas-lawase, nganti dina paukuman gedhe, nalika paukuman ditindakake marang kabeh wong sing wis ngrusak lakune lan tumindake ing ngarsane Pangeran.
11 Lan Panjenengané numpes kabèh saka panggonané, lan ora ana siji waé sing isih ana sing ora Diadili miturut sakèhé pialané.
12 Lan Panjenengané nitahaké kodrat anyar lan mursid kanggo kabèh pakaryané, supaya wong-wong mau ora nglakoni dosa ing sak kabèhé kodraté selawasé, nanging

supaya kabèh wong mursid miturut jinisé dhéwé-dhéwé selawasé.
13 Lan pangadilan kanggo kabeh wong wis ditemtokake lan ditulis ing papan-papan langit kanthi kabeneran - yaiku (paukuman) kabeh wong sing nyimpang saka dalan sing wis ditemtokake kanggo dheweke mlaku; lan yen dheweke ora mlaku ing kono, pangadilan bakal ditulis kanggo saben makhluk lan kanggo saben jinis.
14 Lan ora ana apa-apa ing swarga utawa ing bumi, utawa ing pepadhang utawa ing pepeteng, utawa ing jagading wong mati utawa ing teleng palimengan, utawa ing panggonan pepeteng (sing ora diadili); lan kabeh pangadilane wis ditemtokake, ditulis lan diukir.
15 Gusti Allah bakal ngadili saben wong, sing gedhe miturut kaluhurane, lan sing cilik miturut cilike, lan saben wong miturut tindak-tanduke.
16 Lan Panjenengane dudu wong sing bakal nggatekake wong (saka sapa wae), lan uga dudu wong sing bakal nampa hadiah, yen Panjenengane ngandika yen Panjenengane bakal nindakake paukuman marang saben wong: yen ana wong sing menehi kabeh sing ana ing bumi, Panjenengane ora bakal nggatekake hadiah utawa wong (saka sapa wae), utawa nampa apa-apa saka tangane, amarga Panjenengane iku hakim sing adil.
17 Lan bab bani Israel wis ditulis lan ditetepake: Manawa padha mratobat marang Panjenengane kanthi kabeneran, Panjenengane bakal ngapura kabeh kaluputane lan ngapura kabeh dosane.
18 Wis katulis lan wis ditemtokaké yèn Panjenenganè bakal nuduhaké sih-rahmat marang saben wong sing mratobat saka sakèhing kaluputané saben taun sapisan.
19 Lan kanggo kabeh wong sing ngrusak lakune lan pikirane sadurunge banjir, ora ana wong sing ditampa kajaba Nabi Nuh wae; amarga awake ditampa kanggo putra-putrane, sing dislametake (Gusti Allah) saka banyu banjir amarga dheweke; amarga atine bener ing kabeh lakune, miturut prentahe babagan dheweke, lan dheweke ora nyimpang saka apa wae sing wis ditemtokake kanggo dheweke.
20 Lan Gusti Allah ngandika yen Panjenengane bakal numpes kabeh sing ana ing bumi, manungsa lan kewan ingon, lan kewan galak, lan manuk ing awang-awang, lan kabeh sing mobah ing bumi. Lan Panjenengane dhawuh marang Nabi Nuh supaya nggawe prau kanggo awake dhewe, supaya dheweke bisa nylametake awake saka banyu banjir.
21 Nabi Nuh banjur nggawe bahtera miturut kabeh prentahe, ing taun Yobel kaping rong puluh pitu, ing minggu kaping lima ing taun kaping lima (ing rembulan anyar ing sasi kapisan). [1307 AM]
22 Lan dhèwèké mlebu ing taun kaping enem, [1308 AM] ing sasi kapindho, ing rembulan anyar sasi kapindho, nganti tanggal nembelas; lan dhèwèké mlebu, karo kabèh sing digawa marang dhèwèké, menyang prau, lan Gusti nutup saka njaba ing wayah sore kaping pitulas.
23 Lan Gusti Allah mbukak pitu lawang swarga, lan cangkem-cangkem sumber-sumber samudra agung, cacahe pitu.
24 Lan lawang-lawang banjir wiwit nyiram banyu saka langit patang puluh dina patang puluh bengi, lan sumber-sumber saka samudra uga ngetokake banyu, nganti kabeh jagad kebak banyu.
25 Banyune saya mundhak ngluberake bumi: banyune nganti limalas asta ngluwihi gunung-gunung sing dhuwur, lan praune kaangkat saka ing bumi, lan obah-obah ing lumahing banyu.
26 Banyu mau ngelebi bumi nganti limang sasi, yaiku satus seket dina.
27 Praune banjur budhal lan mandheg ing pucaking gunung Lubar, salah sawijining gunung Ararat.
28 Lan (ing rembulan anyar) ing sasi kaping papat, sumber-sumber saka samudra gedhe ditutup lan lawang-lawang swarga ditutup; lan ing sasi anyar sasi kapitu, kabeh cangkem jurang bumi dibukak, lan banyu wiwit mudhun menyang samudra ing ngisor.
29 Ing sasi anyar ing sasi kaping sepuluh, pucuk-pucuk gunung katon, lan ing sasi anyar ing sasi kapisan, bumi katon.
30 Lan banyune ilang saka ndhuwur bumi ing minggu kaping lima ing taun kapitu [1309 AM], lan ing dina kaping pitulas ing sasi kapindho bumi wis garing.
31 Ing tanggal rong puluh pitu, Gusti Allah mbukak prau mau, lan ngusir kéwan-kéwan, sapi, manuk, lan saben kéwan sing obah saka kono.

BAB 6

1 Ing sasi anyar ing sasi katelu, Nabi Musa metu saka prau, lan ngadegaké misbyah ing gunung kono.
2 Panjenenganè banjur nganakaké pirukun kanggo bumi, lan njupuk wedhus gembel lan nganakaké pirukun nganggo getihé kanggo sakèhing kaluputané bumi; amarga kabèh sing ana ing kono wis dirusak, kajaba sing ana ing prau karo Nuh.
3 Lan dheweke nyelehake gajihe ing misbyah, lan dheweke njupuk sapi lanang, wedhus, wedhus gembel lan wedhus lanang, uyah, manuk dara, lan anak dara, lan nyelehake kurban obaran ing misbyah, lan ngesokake kurban sing dicampur karo lenga, lan nyiram anggur lan nyebarake menyan ing ndhuwur kabeh, lan nggawe ambu sing enak, sing bisa ditampa ing ngarsane Pangeran.
4 Lan Gusti Allah ngambu ambune sing enak, lan Panjenengane nggawe prajanjian karo dheweke yen ora bakal ana banjir maneh sing bakal ngrusak bumi; supaya bumi ora bakal mandheg, mangsa nyebar lan panen; kadhemen lan panas, panas lan mangsa rendheng, awan lan wengi ora bakal owah urutane, utawa mandheg selawase.
5 Lan kowé, padha tangkar-tumangkar lan tangkar-tumangkar ana ing bumi, lan tangkar-tumangkara ing kono, lan dadia berkah ana ing kono. Aku bakal nuwuhake rasa wedi lan wedi marang kowé ing sakehing kang ana ing bumi lan ing segara.
6 Lah, Aku wis maringi kowé kabèh kéwan ingon-ingon, kéwan sing duwé swiwi, kabèh sing nggremet ing bumi, lan iwak ing banyu, kabèh mau dadi panganmu; kaya déné tetuwuhan ijo, kowé wis Dakwènèhi kabèh kanggo panganmu.
7 Mung daging kang isih ana nyawane lan getihe, aja kokpangan, amarga nyawane saben daging ana ing getihe, supaya getihmu ora koktuntut. Aku bakal nuntut getihe

manungsa saka tangane saben manungsa, saka tangane saben kewan.
8 Sapa waé sing ngwutahake getihé manungsa demi manungsa, getihé uga bakal diwutahake, amarga Gusti Allah nitahake manungsa miturut gambaré.
9 Lan kowé, padha tangkar-tumangkar lan bebranahana ana ing bumi."
10 Lan Nuh lan para putrane sumpah yen dheweke ora bakal mangan getih apa wae sing ana ing daging apa wae, lan dheweke nggawe prajanjian ing ngarsane Pangeran Allah kanggo salawas-lawase ing salumahing bumi ing sasi iki.
11 Mulané Panjenenganė ngandika marang kowé, supaya kowé gawé prajanjian karo wong Israèl ing sasi iki ing gunung kanthi sumpah, lan kowé kudu nyiramaké getih marang wong-wong mau amarga sakabèhing tembung prajanjian sing wis ditindakaké déning Pangéran karo wong-wong mau kanggo salawas-lawasé.
12 Lan paseksen iki ditulis babagan kowe supaya kowe kudu tansah netepi, supaya kowe ora mangan getih kewan utawa manuk utawa sapi ing sadina-dina sajrone urip ing bumi, lan wong sing mangan getih kewan utawa sapi utawa manuk sajrone urip ing bumi, dheweke lan turune bakal disingkirake saka tanah iki.
13 Lan kowé kudu mrentahake marang wong Israel supaya ora mangan getih, supaya jeneng lan turune tansah ana ing ngarsane Pangeran Yehuwah, Gusti Allah kita.
14 Lan kanggo angger-angger iki ora ana watesan dina, amarga iku langgeng. Wong-wong mau kudu ngurmati turun-tumurun, supaya padha terus ndedonga kanggo kowe nganggo getih ing ngarepe misbyah; saben dina lan ing wayah esuk lan sore padha kudu njaluk pangapura kanggo kowe ing salawas-lawase ing ngarsane Pangeran supaya padha ngurmati lan ora disingkirake.
15 Lan Panjenengané maringi pratandha marang Nuh lan para putrané, yèn ora bakal ana banjir manèh ing bumi.
16Gusti Allah masang gandhewa ing mendhung minangka pratandha prajanjian langgeng, yaiku ora bakal ana banjir maneh ing bumi kanggo ngrusak bumi salawase urip.
17 Mulané, wis ditetepaké lan ditulis ing tablet swarga, supaya wong-wong mau ngrayakaké riyaya minggu ing sasi iki sepisan setaun, kanggo nganyari prajanjian saben taun.
18 Lan kabeh festival iki dirayakake ing swarga wiwit dina penciptaan nganti jaman Nabi Nuh - rong puluh enem Yubileum lan limang minggu taun [1309-1659 AM]: lan Nabi Nuh lan putra-putrane ngrayakake sajrone pitung Yubileum lan siji minggu taun, nganti dina seda Nabi Nuh, lan wiwit dina seda Nabi Nuh, putra-putrane nyingkirake (iku) nganti jaman Nabi Ibrahim, lan padha mangan getih.
19 Nanging Abraham ngrayakake iku, lan Ishak lan Yakub sarta anak-anake ngrayakake iku nganti jamanmu, lan ing jamanmu wong Israel lali nganti kowe ngrayakake maneh ing gunung iki.
20 Lan kowé prentahna marang wong Israèl supaya ngrayakake riyaya iki turun-tumurun minangka prentah kanggo wong-wong mau: sedina ing saben taun ing sasi iki wong-wong kudu ngrayakake riyaya iki.
21 Amarga iki riyaya pitung minggu lan riyaya woh-wohan pisanan: riyaya iki ana loro lan sipate dobel: miturut apa sing ditulis lan diukir babagan iki, rayakake.
22 Amarga Aku wis nulis ing kitab angger-anggering Toret sing kapisan, ing apa sing wis Daktulis kanggo kowe, supaya kowe ngrayakake ing wektune, sedina ing setaun, lan Aku nerangake marang kowe kurban-kurbane supaya wong Israel kudu ngelingi lan ngrayakake ing sadawane generasi ing sasi iki, sedina ing saben taun.
23 Lan ing rembulan anyar ing sasi kapisan, lan ing rembulan anyar ing sasi kaping papat, lan ing rembulan anyar ing sasi kapitu, lan ing rembulan anyar ing sasi kaping sepuluh yaiku dina-dina pangeling-eling, lan dina-dina mangsa ing patang bagean taun. Iki ditulis lan ditetepke minangka paseksen kanggo salawas-lawase.
24 Nabi Nuh banjur ngaturake iku kabeh minangka riyaya kanggo turun-tumurun ing salawas-lawase, supaya iku kabeh dadi pangeling-eling kanggo dheweke.
25 Lan ing rembulan anyar ing sasi kapisan, dhèwèké dikon nggawé prau kanggo awaké dhéwé, lan ing dina iku bumi dadi garing lan dhèwèké mbukak (prau) lan ndeleng bumi.
26 Lan ing rembulan anyar ing sasi kaping papat, cangkem-cangkem telenging jurang ing ngisor ditutup. Lan ing rembulan anyar ing sasi kapitu, kabeh cangkem telenging jagad dibukak, lan banyu wiwit mudhun menyang jerone.
27 Ing sasi anyar ing sasi kaping sepuluh, pucuk-pucuk gunung katon, lan Nabi Nuh bungah banget.
28 Lan amarga saka iku Panjenengane netepake iku kanggo awake dhewe minangka riyaya kanggo pangeling-eling salawas-lawase, lan mangkono iku wis ditetepake.
29 Lan padha dilebokake ing tablet swarga, saben tablet duwe telulas minggu; saka siji menyang liyane (ngliwati) pangeling-eling, saka sing pertama nganti sing kapindho, lan saka sing kapindho nganti sing katelu, lan saka sing katelu nganti sing kapapat.
30 Lan kabeh dina ing prentah iki bakal dadi seket loro minggu, lan (iki bakal nggawe) setaun lengkap. Kaya mangkono iku diukir lan ditetepake ing tablet swarga.
31 Lan ora ana wong sing nglirwakake (prentah iki) sajrone setaun utawa saka taun menyang taun.
32 Lan sira prentaha marang bani Israil supaya padha netepi taun-taun miturut itungan iki - telung atus sawidak papat dina, lan (iki) bakal dadi setaun lengkap, lan dheweke ora bakal ngganggu wektune saka dina-dinane lan saka riyayane; amarga kabeh bakal tiba ing kono miturut paseksine, lan dheweke ora bakal ninggalake dina utawa ngganggu riyaya apa wae.
33 Nanging yèn padha nglirwakake lan ora netepi miturut prentahé, mula bakal ngganggu kabèh mangsané lan taun-taun bakal disingkiraké saka (tatanan) iki, [lan bakal ngganggu mangsa lan taun-taun bakal disingkiraké] lan bakal nglirwakaké tata carané.
34 Lan kabeh wong Israel bakal lali lan ora bakal nemokake dalane taun-taun, lan bakal lali karo rembulan anyar, lan mangsa-mangsa, lan dina-dina Sabat lan dheweke bakal salah miturut kabeh urutan taun-taun.
35 Amarga aku ngerti lan wiwit saiki aku bakal ngumumake marang kowe, lan iku dudu saka karsaku dhewe; amarga kitab (sing) ditulis ing ngarepku, lan ing tablet swarga, pambagian dina wis ditemtokake, supaya dheweke ora lali karo riyaya prajanjian lan lumaku miturut

riyaya bangsa-bangsa liya sawise kesalahane lan sawise kebodohane.
36 Amarga bakal ana wong-wong sing mesthi bakal ngamati rembulan - kepiye rembulan ngganggu musim lan teka saka taun menyang taun sepuluh dina luwih cepet.
37 Mulane taun-taun bakal teka nalika dheweke bakal ngganggu (tatanan), lan nggawe dina sing njijiki dadi dina paseksen, lan dina sing najis dadi dina riyaya, lan dheweke bakal ngganggu kabeh dina, sing suci karo sing najis, lan dina sing najis karo sing suci; amarga dheweke bakal salah babagan sasi lan sabat lan riyaya lan yubileum.
38 Mulané aku ndhawuhi lan menehi paseksi marang kowé supaya kowé bisa menehi paseksi marang wong-wong mau; amarga sawisé kowé mati, anak-anakmu bakal ngganggu (wong-wong mau), supaya ora mung nggawe taun telung atus sawidak papat dina, lan mulané bakal salah babagan rembulan anyar lan mangsa lan dina Sabat lan riyaya, lan bakal mangan kabèh jinis getih karo kabèh jinis daging.

BAB 7

1 Lan ing minggu kapitu ing taun kapisan [1317 AM], ing yubileum iki, Nabi Nuh nandur wit anggur ing gunung panggonan bahtera kasebut mapan, sing jenenge Lubar, salah sawijining Pegunungan Ararat, lan wit-witan kasebut ngasilake woh ing taun kaping papat, [1320 AM] lan dheweke njaga woh-wohan kasebut, lan nglumpukake ing taun iki ing sasi kapitu.
2 Lan dhèwèké nggawé anggur saka anggur mau lan nyimpen ing wadhah, lan nyimpen nganti taun kaping lima, [1321 AM] nganti dina pisanan, ing rembulan anyar ing sasi pisanan.
3 Panjenengané ngrayakaké dina riyaya iki kanthi bungah, lan ngaturaké kurban obongan marang Pangéran, sapi lanang enom siji lan wedhus gèmbèl lanang siji, lan pitung wedhus gèmbèl, saben wedhus umur setaun, lan wedhus jawa siji, supaya bisa nganakaké pirukun kanggo awaké dhéwé lan anak-anaké.
4. Dheweke banjur nyawisake wedhus gembel mau dhisik, getihe dilelehake ing daging sing ana ing misbyah sing wis digawe, lan kabeh gajihe ditumpangake ing misbyah panggonane kurban obaran, sapi lanang, wedhus gembel lanang lan wedhus gembel mau, banjur ditumpangake kabeh daginge ing misbyah.
5 Panjenengané banjur nyelehaké kabèh kurban sing dicampur lenga ing ndhuwuré, lan sawisé kuwi Panjenengané nyiramaké anggur ing geni sing wis digawé sadurungé ing misbyah, sarta nyelehaké dupa ing misbyah lan nggawé ambu sing nyenengaké munggah ing ngarsané Pangéran, Allahé.
6 Lan dhèwèké bungah lan ngombé anggur iki, dhèwèké lan anak-anaké kanthi bungah.
7 Bareng wis sore, wong mau banjur mlebu ing kemahe, lan nalika mendem, banjur turu lan nganggo klambi ing kemahe.
8 Ham weruh Nuh, bapakné, wuda, banjur metu lan ngandhani seduluré loro ing njaba.
9 Sem banjur njupuk jubahé lan ngadeg, dhèwèké lan Yafet, banjur padha nglebokaké jubah mau ing pundhaké dhéwé-dhéwé, banjur mlaku mundur lan nutupi kawiranganė bapakné, karo rainé madhep mburi.
10. Nabi Nuh banjur tangi saka turu lan ngerti apa sing ditindakake dening putrane sing ragil marang dheweke, mula dheweke ngipat-ipati putrane, ujar: "Kenaa Kanaan kena ing kutukan, dheweke bakal dadi abdine para sadulure."
11 Lan mberkahi Sem, lan ngandika: "Pinujia Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe Sem, lan Kanaan bakal dadi abdine."
12 Gusti Allah bakal njembarake tanah Yafet, lan Gusti Allah bakal dedalem ing omahe Sem, lan Kanaan bakal dadi abdine.
13 Ham ngerti nèk bapakné wis ngipat-ipati anaké sing ragil, lan dhèwèké ora seneng nèk bapakné wis ngipat-ipati anaké. Mulané dhèwèké pisah karo bapakné, dhèwèké lan anak-anaké, Kush, Misraim, Put lan Kanaan.
14 Panjenengané banjur ngedegaké kutha kanggo awaké dhéwé lan diwènèhi jeneng kutha mau miturut jeneng garwané, Ne'elatama'uk.
15 Bareng Yafet weruh iku, banjur meri marang sadulure, lan dheweke uga ngadegake kutha kanggo awake dhewe, lan menehi jenenge miturut jeneng garwane 'Adataneses'.
16 Sem banjur manggon karo bapakné, Nuh, lan dhèwèké ngedegaké kutha cedhak karo bapakné ing gunung, lan dhèwèké uga mènèhi jeneng kutha kuwi miturut jeneng garwané, Sedeqetelebab.
17 Lan delengen telung kutha iki cedhak karo Gunung Lubar; Sedeqetelebab madhep gunung ing sisih wetan; lan Na'eltama'uk ing sisih kidul; 'Adatan'eses ing sisih kulon.
18 Iki para putrane Sem: Elam, Asyur, Arpakhsad - putra iki lair rong taun sawise banjir - lan Lud, lan Aram.
19 Putra-putrane Yafet: Gomer, Magog, Madai, Yawan, Tubal, Mesekh lan Tiras. Iku kabeh putra-putrane Nuh.
20 Lan ing taun Yobel kaping rong puluh wolu [1324-1372 AM] Nabi Nuh wiwit mrentahake marang putra-putrane bab tata cara lan prentah, lan kabeh putusan sing dingerteni, lan dheweke ngajak putra-putrane supaya nindakake kabeneran, lan nutupi rasa isin ing awake dhewe, lan memuji Sang Pencipta, lan ngurmati bapak lan ibune, lan tresna marang pepadhamu, lan njaga jiwane saka laku jina lan najis lan kabeh piala.
21 Amarga saka telung perkara iki, banjir bandhang teka ing bumi, yaiku amarga laku jina ing ngendi para Pengawas nglawan hukum tata carane laku jina sawise ngetutake putri-putri manungsa, lan njupuk bojo saka kabeh sing dipilih: lan dheweke nggawe wiwitan saka najis.
22 Lan padha duwe anak lanang, yaiku Naphidim, lan kabeh padha ora padha, lan padha nguntal siji lan sijine: lan para Raksasa mateni Naphil, lan Naphil mateni Eljo, lan manungsa Eljo, lan siji lan sijine.
23 Lan saben wong ngedol awake dhewe kanggo nindakake piala lan ngwutahake getih akeh, lan bumi kebak piala.
24 Sawisé kuwi, wong-wong mau nglakoni dosa marang kéwan lan manuk, lan kabèh sing obah lan mlaku ing bumi: lan akèh getih sing diwutahake ing bumi, lan saben pikiran lan kepinginan manungsa terus-terusan nggawé kesia-siaan lan piala.
25 Lan Gusti Allah numpes samubarang kabeh saka ing lumahing bumi; amarga saka pialane tumindake, lan amarga getih sing wis diwutahake ing tengah-tengahe bumi, Panjenengane numpes samubarang kabeh.

26 Lan kita sing kari, aku lan kowe, anak-anakku lanang, lan kabeh sing mlebu bareng karo kita menyang prau, lan delengen aku ndeleng tumindakmu ing ngarepku yen kowe ora mlaku ing kabeneran: amarga ing dalan karusakan kowe wis wiwit mlaku, lan kowe pisah siji lan sijine, lan meri siji lan sijine, lan (kaya mangkono) kowe ora rukun, anak-anakku lanang, saben wong karo sedulure.
27 Amarga aku weruh, lan delengen dhemit-dhemit wis miwiti godaan marang kowe lan anak-anakmu, lan saiki aku kuwatir marang kowe, yen sawise aku mati, kowe bakal ngucurake getih manungsa ing bumi, lan kowe uga bakal dirusak saka lumahing bumi.
28 Sapa waé sing ngwutahake getihé manungsa, lan sapa waé sing mangan getihé daging apa waé, kabèh bakal disirnakaké saka bumi.
29 Lan ora bakal ana wong sing isih mangan getih, utawa sing ngwutahake getih manungsa ing bumi, lan ora bakal ana turune sing isih urip ing sangisore swarga; Amarga wong-wong mau bakal mlebu ing jagading wong mati, lan bakal mudhun menyang papan paukuman, lan kabeh bakal disingkirake dening pati sing kasar.
30 Ora kena ana getih sing katon ing awakmu, getih apa wae sing bakal kokpateni sajrone kowe matèni kéwan utawa sapi utawa laler apa waé sing ana ing bumi, lan kowé kudu nindakké kabecikan kanggo awakmu dhéwé kanthi nutupi apa sing wis dicurahake ing lumahing bumi.
31 Lan kowé aja kaya wong sing mangan getih, nanging ati-ati aja nganti ana wong sing mangan getih ing ngarepmu: tutupen getihé, amarga aku wis diprentahake supaya menehi paseksen marang kowé lan anak-anakmu, bebarengan karo kabèh daging.
32 Lan aja nganti nyawa dipangan bareng karo daginge, supaya getihmu, yaiku nyawamu, ora bakal dituntut saka tangane daging sing ngucurake getihmu ing bumi.
33 Amarga bumi ora bakal resik saka getih sing wis diwutahake ing kono; amarga mung liwat getihe wong sing ngwutahake bumi bakal disucekake ing salawas-lawase.
34 Lan saiki, anak-anakku, rungokna: lakonana kaadilan lan kabeneran supaya kowe bisa nandur kabeneran ing salumahing bumi, lan kamulyanmu diangkat ana ing ngarsane Gusti Allahku, sing nylametake aku saka banyu banjir.
35 Lah, kowé bakal lunga lan ngedegaké kutha-kutha, lan nandur sakèhing tetuwuhan ing bumi, lan uga sakèhing wit-witan sing woh-wohan.
36 Sajrone telung taun, woh-wohan saka kabeh sing dipangan ora bakal diklumpukake: lan ing taun kaping papat woh-wohan kasebut bakal dianggep suci [lan dheweke bakal menehi woh-wohan pisanan], sing ditampa ing ngarsane Gusti Allah sing Mahaluhur, sing nggawe langit lan bumi lan kabeh perkara. Ayo padha menehi anggur lan lenga pisanan kanthi akeh minangka woh-wohan pisanan ing misbyah Pangeran, sing nampa, lan apa sing isih ana supaya para abdi ing padalemane Pangeran mangan ing ngarep misbyah sing nampa.
37 Ing taun kaping lima kowé kudu ngluwari supaya kowé ngluwari kanthi kabeneran lan kejujuran, lan kowé bakal dadi wong mursid, lan kabèh sing koktandur bakal thukul subur.
38 Amarga kaya mangkono Henokh, bapakmu, dhawuh marang Metusalah, putrane, lan Metusalah, putrane, Lamekh, lan Lamekh dhawuh marang aku kabeh sing diprentahake dening para leluhure marang dheweke.
39 Lan Aku uga bakal menehi prentah marang kowe, anak-anakku, kaya sing diprentahake Henokh marang putrane ing Yobel pisanan: nalika isih urip, kapitu ing generasine, dheweke ndhawuhi lan menehi paseksen marang putrane lan marang putra-putrane nganti dina sedane.

BAB 8

1 Ing Yubileum kaping rong puluh sanga, ing minggu kapisan, [1373 AM] ing wiwitane Arpakhsad njupuk garwane sing jenenge Rasu'eja, putrine Susan, putrine Elam, lan dheweke nglairake anak lanang ing taun katelu ing minggu iki, [1375 AM] lan dheweke menehi jeneng Kainam.
2 Putrane banjur gedhe, lan bapakne mulang dheweke nulis, lan dheweke banjur nggoleki papan kanggo ngrebut kutha.
3 Lan dhèwèké nemokaké tulisan sing diukir déning generasi-generasi sadurungé ing watu karang, lan dhèwèké maca apa sing ana ing kono, lan dhèwèké nyalin lan nglakoni dosa amarga tulisan kuwi; amarga isiné piwulang para Pengawas sing miturut piwulangé wong-wong mau biyèn niténi pratandha srengéngé, rembulan, lan lintang-lintang ing kabèh pratandha ing langit.
4 Lan dhèwèké nulis lan ora ngomong apa-apa babagan iku; amarga dhèwèké wedi ngomong karo Nuh babagan iku supaya ora nesu marang dhèwèké merga saka iku.
5 Lan ing taun Yobel kaping telung puluh, [1429 AM] ing minggu kapindho, ing taun pisanan, dhèwèké njupuk bojo, jenenge Melka, putri Madai, putrane Yafet, lan ing taun kaping papat [1432 AM] dhèwèké duwé anak lanang, lan diwènèhi jeneng Syela; amarga dhèwèké kandha: 'Aku pancen diutus.'
6 [Lan ing taun kaping papat dhèwèké lair], lan Syela wis gedhé lan njupuk bojo, jenengé Mu'ak, putriné Kesed, seduluré bapakné, ing Yobel kaping telung puluh siji, ing minggu kaping lima, ing taun pisanan [1499 AM].
7 Lan dheweke nglairake anak lanang ing taun kaping lima [1503 AM], lan jenenge dijenengi Eber: lan dheweke njupuk bojo, jenenge 'Azûrâd, putri Nebrod, ing Yobel kaping telung puluh loro, ing minggu kapitu, ing taun katelu. [1564 AM]
8 Lan ing taun kaping enem [1567 AM] dheweke nglairake anak lanang, lan Nabi Nuh menehi jeneng Peleg; amarga nalika Nabi Nuh lair, anak-anake Nabi Nuh wiwit mbagi bumi ing antarane awake dhewe: mulane Nabi Nuh menehi jeneng Peleg.
9 Lan padha mbagi-mbagi (iku) kanthi ndhelik-ndhelik, lan nyritakake marang Nabi Nuh.
10 Lan kedadeyan ing wiwitaning Yobel telung puluh telu [1569 AM] bumi dipérang dadi telung bagean, kanggo Sem, Ham lan Yafet, miturut warisan saben wong, ing taun pisanan ing minggu pisanan, nalika salah siji saka kita sing wis diutus, ana ing kono.
11 Lan dhèwèké nimbali para putrané, lan padha nyedhak marang dhèwèké, dhèwèké lan anak-anaké, lan dhèwèké mbagi bumi dadi pirang-pirang bagean, sing bakal diduwèni déning telung putrané, lan padha ngulurake tangané, lan njupuk tulisan saka pangkoné Nuh, bapakné.

12 Lan ing tulisan kasebut metu minangka undian Sem, tengah bumi sing kudu dijupuk minangka warisan kanggo awake dhewe lan kanggo putra-putrane kanggo generasi kalanggengan, saka tengah pegunungan Rafa, saka muara banyu saka kali Tina, lan bageane menyang sisih kulon liwat tengah kali iki, lan nganti tekan banyu saka jurang, saka ngendi kali iki metu lan mili banyune menyang segara Me'at, lan kali iki mili menyang segara gedhe. Lan kabeh sing ana ing sisih lor iku duweke Yafet, lan kabeh sing ana ing sisih kidul duweke Sem.
13 Lan ngluwihi nganti tekan Karaso: iki ana ing dhadha ilat sing madhep menyang kidul.
14 Lan bageane ngluwihi sadawane segara gedhe, lan ngluwihi ing garis lurus nganti tekan sisih kulon saka ilat sing madhep menyang kidul: amarga segara iki diarani ilat Segara Mesir.
15 Lan saka kene mubeng menyang kidul menyang muara segara gedhe ing pinggir banyune, lan mbentang menyang kulon menyang 'Afra, lan mbentang nganti tekan banyu kali Gihon, lan ing sisih kidul banyu Gihon, menyang pinggir kali iki.
16 Lan terus mangetan, nganti tekan Taman Eden, ing sisih kidul, [ing sisih kidul] lan saka sisih wetan saka kabeh tanah Eden lan saka kabeh wetan, terus mangetan lan terus nganti tekan sisih wetan gunung sing jenenge Rafa, lan mudhun menyang pinggir muara kali Tina.
17. Tanah iki diwènèhaké marang Sem lan anak-anaké, supaya tanah iki dadi duwèké turun-tumurun ing salawas-lawasé.
18. Nuh bungah amarga bagean iki diwenehake kanggo Sem lan anak-anake lanang, lan dheweke kelingan kabeh sing wis diucapake nganggo cangkeme ing ramalan; amarga dheweke wis ujar: 'Pinujia Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe Sem, lan mugi Pangeran Yehuwah manggen ing papan dununge Sem.'
19 Lan dhèwèké ngerti yèn Taman Èden iku papan suci kang paling suci, lan papan dunungé Pangéran, lan Gunung Sinai minangka tengahing ara-ara samun, lan Gunung Sion - pusaté pusar bumi: telu iki digawé minangka papan suci kang madhep-madhep siji lan sijiné.
20 Panjenengané banjur memuji Gusti Allahé para déwa, sing wis maringi pangandikané Pangéran ing cangkemé, lan uga marang Pangéran kanggo selawas-lawasé.
21 Lan dhèwèké ngerti yèn panduman kang rahayu lan berkah wis teka marang Sem lan anak-anaké turun-tumurun ing salawas-lawasé - kabèh tanah Eden lan kabèh tanah Segara Abang, lan kabèh tanah wétan lan India, lan ing Segara Abang lan pagunungan-pagunungané, lan kabèh tanah Basan, lan kabèh tanah Libanon lan pulo-pulo Kaftur, lan kabèh pagunungan Sanir lan 'Amana, lan pagunungan Asyur ing sisih lor, lan kabèh tanah Elam, Asyur, lan Babel, lan Susan lan Ma'edai, lan kabèh pagunungan Ararat, lan kabèh wilayah ing sabrang segara, sing ana ing sabrang pagunungan Asyur ing sisih lor, tanah kang rahayu lan jembar, lan kabèh sing ana ing kono apik banget.
22 Lan kanggo Ham metu bagean kapindho, ngluwihi Gihon menyang kidul ing sisih tengen Taman, lan iku ngluwihi menyang kidul lan ngluwihi kabeh gunung geni, lan ngluwihi menyang kulon menyang segara 'Atel lan ngluwihi menyang kulon nganti tekan segara Ma'uk - yaiku (segara) ing ngendi kabeh sing ora dirusak mudhun.
23 Lan terus menyang lor nganti tekan wates Gadir, lan terus menyang pesisir banyu segara nganti tekan banyu segara gedhe nganti cedhak karo kali Gihon, lan terus ngliwati kali Gihon nganti tekan sisih tengen Taman Eden.
24 Lan iki tanah sing diwènèhaké marang Ham minangka bagéan sing kudu diduwèni salawas-lawase kanggo dhèwèké lan anak-anaké turun-tumurun.
25 Lan kanggo Yafet metu bagean katelu ing sabrang kali Tina ing sisih lor saka metune banyu, lan iku ngluwihi sisih lor-wetan menyang kabeh wilayah Gog, lan menyang kabeh negara ing sisih wetan.
26 Lan ngluwihi saka lor menyang lor, lan ngluwihi menyang pegunungan Qelt menyang lor, lan menyang segara Ma'uk, lan metu menyang wetan Gadir nganti tekan wilayah banyu segara.
27 Lan mbentang nganti tekan sisih kulon Fara lan bali menyang 'Aferag, lan mbentang menyang sisih wétan menyang banyu segara Me'at.
28 Lan kali iki ngluwihi menyang wilayah kali Tina ing arah lor-wetan nganti tekan wates banyune menyang gunung Rafa, lan mubeng menyang lor.
29 Iki tanah sing diwenehake marang Yafet lan anak-anake minangka bagean saka warisane sing kudu diduweni kanggo awake dhewe lan anak-anake, kanggo turun-tumurun ing salawas-lawase; limang pulo gedhe, lan tanah gedhe ing sisih lor.
30 Nanging hawane adhem, lan tanahe Ham panas, lan tanahe Sem ora panas lan ora adhem, nanging campuran hawa adhem lan panas.

BAB 9

1 Ham banjur mbagi-mbagi ing antarane para putrane, lan bagean pisanan tiba ing sisih wetan kanggo Kush, lan ing sisih kulon kanggo Mizraim, lan ing sisih kulon kanggo Put, lan ing sisih kulon kanggo Kanaan.
2 Lan Sem uga mbagi ing antarane para putrane, lan bagean pisanan diwenehake kanggo Ham lan para putrane, ing sisih wetan kali Tigris nganti tekan sisih wetan, kabeh tanah India, lan ing Segara Abang ing pesisire, lan banyu Dedan, lan kabeh gunung Mebri lan Ela, lan kabeh tanah Susan lan kabeh sing ana ing sisih Pharnak nganti Segara Abang lan kali Tina.
3 Lan kanggo Asyur metu Bagean kapindho, kabeh tanah Asyur lan Nineveh lan Shinar lan nganti tekan tapel wates India, lan munggah lan ngubengi kali.
4 Lan kanggo Arpakhsad teka bagean katelu, kabeh tanah ing wilayah Kasdim ing sisih wétan Kali Efrat, sing wewatesan karo Segara Abang, lan kabeh banyu ara-ara samun sing cedhak karo ilat segara sing madhep menyang Mesir, kabeh tanah Libanon lan Sanir lan 'Amana nganti tekan tapel wates Kali Efrat.
5 Lan kanggo Aram ana bagean kaping papat, kabeh tanah Mesopotamia antarane Tigris lan Efrat ing sisih lor Kasdim nganti tekan tapel wates pegunungan Asyur lan tanah 'Arara.
6 Lan banjur metu menyang Lud bagean kaping lima, pegunungan Asyur lan kabeh sing ana gandhengane nganti tekan Segara Agung, lan nganti tekan sisih wetan Asyur, sadulure.

7 Lan Yafet uga mbagi-mbagi tanah pusakane marang para putrane.
8 Lan bagean pisanan metu kanggo Gomer ing sisih wétan saka sisih lor nganti tekan kali Tina; lan ing sisih lor ana metu kanggo Magog kabeh bagean njero sisih lor nganti tekan segara Me'at.
9 Lan Madai metu minangka bageane sing kudu diduweni saka sisih kulon sedulure loro nganti tekan pulo-pulo, lan nganti tekan pesisir pulo-pulo kasebut.
10 Lan kanggo Jawa, ana bagean kaping papat saben pulo lan pulo-pulo sing ana ing tapel wates Lud.
11 Lan kanggo Tubal ana bagean kaping lima ing tengah-tengah ilat sing nyedhaki wates bagean Lud menyang ilat kapindho, menyang wilayah ngluwihi ilat kapindho menyang ilat katelu.
12 Lan kanggo Mesekh asale bagean kaping enem, kabeh wilayah ngluwihi lidah katelu nganti tekan sisih wetan Gadir.
13 Lan kanggo Tiras ana bagean kapitu, papat pulo gedhe ing tengah segara, sing tekan bagean Ham [lan pulo-pulo Kamaturi metu kanthi undian kanggo para putra Arpakhsad minangka warisane].
14 Lan kaya mangkono para putrane Nabi Nuh mbagi-mbagi warisan marang para putrane ana ing ngarsane Nabi Nuh, bapakne, lan Nabi Nuh meksa kabeh mau nganggo sumpah, ngukum saben wong sing ngupaya ngrebut bagean sing ora tiba (marang dheweke) miturut nasibe.
15 Lan kabeh padha ngucap, 'Muga-muga; mugi-mugi' kanggo awake dhewe lan anak-anake salawas-lawase nganti tekan dina pangadilan, ing ngendi Gusti Allah bakal ngadili dheweke nganggo pedhang lan geni amarga kabeh piala sing najis saka kesalahane, sing wis diisi bumi karo pelanggaran lan najis lan laku jina lan dosa.

BAB 10

1 Lan ing minggu katelu saka Yubileum iki, dhemit-dhemit najis wiwit nyasarké anak-anaké para putrané Nuh, lan nyasarake lan ngrusak wong-wong mau.
2 Lan para putrane Nabi Nuh sowan marang Nabi Nuh, bapakne, lan padha crita babagan dhemit-dhemit sing nyasarké lan nggawe wuta lan mateni putra-putrane.
3 Panjenengané banjur ndedonga marang Pangéran, Allahé, lan matur: "Dhuh Gusti Allah ingkang nguwasani sadaya rohing manungsa, ingkang sampun paring sih-rahmat dhateng kula. Lan sampun nylametaken kula lan anak-anak kula saking toya banjir, Lan boten njalari kula binasa kados ingkang Paduka tindakaken dhateng anak-anak binasa; Amargi sih-rahmat Paduka sampun ageng dhateng kula, Lan sih-rahmat Paduka sampun ageng dhateng nyawa kula; Mugi sih-rahmat Paduka dipunangkat dhateng anak-anak kula, Lan sampun ngantos roh-roh duraka nguwasani piyambakipun. Supados boten dipun sirnakaken saking bumi."
4 Nanging mugi Paduka mberkahi kula lan putra-putra kula, supados kula saged tambah kathah lan saya kathah sarta ngebaki bumi.
5 Lan Paduka nguningani kepriye tumindake Para Pengawas Paduka, para leluhure roh-roh iki, ing jamanku: lan tumrap roh-roh iki sing isih urip, kunjara lan cekelen ing panggonan paukuman, lan aja nganti dheweke ngrusak para putra abdi Paduka, Gusti Allah kawula; amarga iki ala, lan diciptakake kanggo ngrusak.
6 Lan aja nganti wong-wong mau nguwasani roh-roh wong urip, amarga mung Panjenengan piyambak sing bisa nguwasani wong-wong mau. Lan aja nganti wong-wong mau nguwasani anak-anake wong mursid wiwit saiki lan ing salawas-lawase.
7 Lan Pangeran Yehuwah, Gusti Allah kita, ndhawuhi kita supaya ngiket kabeh.
8 Lan panggedhening roh-roh, Mastêmâ, teka lan matur: 'Gusti, Sang Pencipta, mugi sawetara saka wong-wong mau tetep ana ing ngarsaningsun, lan mugi padha ngrungokake swaraningsun, lan nindakake kabeh sing bakal dakkandhakake marang dheweke; amarga yen sawetara saka wong-wong mau ora ditinggalake kanggo aku, aku ora bakal bisa nindakake kekuwatan karsaningsun marang para putra manungsa; amarga iki kanggo ngrusak lan nyasarké ing ngarep pangadilaningsun, amarga gedhe banget pialane para putra manungsa.'
9 Lan Panjenengané ngandika: "Kanggo saprasepuluhé tetep ana ing ngarsané, lan supaya sangang bagéan mudhun menyang panggonan paukuman."
10 Lan salah siji saka kita Gusti Allah dhawuh supaya mulangake kabeh obat-obatan marang Nuh; amarga Panjenengane ngerti yen dheweke ora bakal mlaku kanthi jujur, utawa berjuang kanthi kabeneran.
11 Lan kita nindakake miturut kabeh pangandikane: kabeh wong jahat sing ala kita kaiket ing papan paukuman lan sepersepuluh saka wong-wong mau kita tinggalake supaya dheweke bisa tundhuk marang Iblis ing bumi.
12 Lan Ingsun nerangake marang Nabi Nuh kabeh obat-obatan kanggo penyakit-penyakit mau, bebarengan karo godaan-godaane, kepriye dheweke bisa nambani dheweke nganggo tanduran-tanduran ing lemah.
13 Lan Nabi Nuh nulis kabeh ing kitab kaya sing wis Dakwulangake marang dheweke babagan saben jinis obat. Kanthi mangkono roh-roh jahat bisa dicegah saka (nyakiti) para putra Nabi Nuh.
14 Lan dhèwèké masrahaké kabèh sing wis ditulis marang Sem, putrané sing mbarep; amarga dhèwèké tresna banget marang Sem ngluwihi kabèh putrané.
15 Nuh banjur ngaso karo para leluhure, lan dikubur ing Gunung Lubar ing tanah Ararat.
16 Sangang atus seket taun suwene uripé, sanganglas taun Yobel lan rong minggu lan limang taun. [1659 AM]
17 Lan sajrone urip ing bumi, Panjenengane ngluwihi anak-anak manungsa kajaba Henokh amarga kabenerane, ing ngendi panjenengane sampurna. Amarga jabatan Henokh ditetepake minangka paseksen kanggo generasi ing jagad iki, supaya panjenengane nyritakake kabeh tumindak turun-tumurun, nganti dina pangadilan.
18 Lan ing Yobel kaping telung puluh telu, ing taun kapisan ing minggu kapindho, Peleg njupuk bojone, jenenge Lomna putri Sina'ar, lan dheweke nglairake anak lanang ing taun kaping papat minggu iki, lan dheweke menehi jeneng Reu; amarga dheweke ujar: 'Lah, anak-anak manungsa wis dadi ala amarga niat ala mbangun kutha lan menara kanggo awake dhewe ing tanah Shinar.'
19 Wong-wong mau padha budhal saka tanah Ararat menyang sisih wétan menyang Sinear, amarga nalika jaman semana wong-wong mau padha mbangun kutha lan

menara, karo ngucap, 'Ayo padha munggah menyang swarga saka kono.'

20 Lan padha miwiti mbangun, lan ing minggu kaping papat padha nggawe bata nganggo geni, lan bata-bata mau digunakake kanggo ngganti watu, lan lempung sing digunakake kanggo nyemenake yaiku aspal sing metu saka segara, lan saka sumber banyu ing tanah Shinar.

21 Lan padha mbangun: patang puluh telu taun [1645-1688 AM] padha mbangun; ambane 203 bata, lan dhuwure (bata) sapratelon saka siji; dhuwure 5433 hasta lan 2 kurma, lan (ambane siji tembok) telulas hasta (lan telung puluh hasta liyane).

22 Pangeran Yehuwah, Gusti Allah kita, ngandika marang kita: Lah, wong-wong mau iku siji bangsa, lan (iki) lagi padha miwiti nindakake, lan saiki ora ana sing bakal dicegah saka wong-wong mau. Ayo, ayo padha mudhun lan ngganggu basane, supaya padha ora ngerti basa siji lan sijine, lan padha kasebar menyang kutha-kutha lan bangsa-bangsa, lan siji tujuan ora bakal tetep ana ing wong-wong mau nganti dina pangadilan.

23 Lan Gusti Allah mudhun, lan kita mudhun bareng karo Panjenengane kanggo ndeleng kutha lan menara sing dibangun dening anak-anak manungsa.

24 Lan dhèwèké nggawé basané wong-wong mau dadi ora jelas manèh, mulané wong-wong mau ora mbangun kutha lan menara manèh.

25 Mulané tanah Sinear kabèh diarani Babel, amarga ing kono Gusti Allah nggawé kabèh basané manungsa dadi campur aduk, lan saka ing kono wong-wong mau padha kasebar menyang kutha-kuthané dhéwé-dhéwé, saben wong miturut basané lan bangsané.

26 Gusti Allah banjur ndhatengake angin gedhe marang menara mau, lan menara mau digulingake menyang lemah, lan katon menara mau ana ing antarane Asyur lan Babilon ing tanah Sinear, lan wong-wong nyebutake jenenge "Offrow".

27 Ing minggu kaping papat ing taun kapisan [1688 AM] ing wiwitane ing Yobel kaping telung puluh papat, wong-wong mau padha kasebar saka tanah Sinear.

28 Ham lan anak-anaké padha mlebu ing tanah sing arep dikuwasani, sing dipikolehi minangka bagéané ing tanah kidul.

29. Lan Kanaan weruh tanah Libanon nganti tekan kali Mesir, yen iku apik banget, lan dheweke ora mlebu ing tanah pusakane ing sisih kulon (yaiku) segara, lan dheweke manggon ing tanah Libanon, sisih wetan lan kulon saka tapel wates Kali Yordan lan saka tapel wates segara.

30 Lan Ham, bapakne, lan Kush lan Mizraim, sedulur-sedulure, kandha marang dheweke: "Kowé manggon ing tanah sing dudu duwèkmu, lan sing ora tiba ing tangan kita liwat undian: aja nindakake kaya ngono; amarga yen kowé nindakake kaya ngono, kowé lan anak-anakmu bakal tiba ing tanah kasebut lan dikutuk amarga pemberontakan; amarga kanthi pemberontakan kowé wis manggon, lan kanthi pemberontakan anak-anakmu bakal tiba, lan kowé bakal disingkirake selawase."

31 Aja manggon ing omahé Sem, merga Sem lan anak-anaké wis oleh warisan saka turun-tumurun.

32 Kowé kena laknat, lan kowé bakal kena laknat ngluwihi kabèh putrané Nuh, déning laknat sing wis kita ikat awaké dhéwé nganggo sumpah ing ngarsané hakim suci, lan ing ngarsané Nuh, bapak kita.

33 Nanging panjenengane ora nggatekake panyuwune wong-wong mau, lan banjur manggon ing tanah Libanon, wiwit saka Hamat nganti tekan ing dalan mlebune Mesir, panjenengane lan para putrane nganti saiki.

34 Mulané tanah kuwi diarani Kanaan.

35 Lan Yafet lan putra-putrane lunga menyang segara lan manggon ing tanah sing dadi bageane, lan Madai ndeleng tanah segara lan iku ora nyenengake, lan dheweke njaluk (bagean) saka Ham lan Asyur lan Arpakhsad, sadulure bojone, lan dheweke manggon ing tanah Media, cedhak karo sadulure bojone nganti saiki.

36 Panjenengané banjur ngarani papan dunungé lan papan dunungé para putrané, Média, miturut jeneng bapakné, Madai.

BAB 11

1 Lan ing Yobel telung puluh lima, ing minggu katelu, ing taun pisanan [1681 AM], Reu njupuk bojo, jenenge 'Ôrâ, putrine 'Ûr, putrane Kesed, lan dheweke nglairake anak lanang, lan dheweke menehi jeneng Sêrôh, ing taun kapitu minggu iki ing Yobel iki. [1687 AM]

2 Lan para putrane Nabi Nuh wiwit perang siji lan sijine, njikuk lan mateni siji lan sijine, lan ngucurake getih manungsa ing bumi, lan mangan getih, lan mbangun kutha-kutha sing kuwat, tembok, lan menara, lan individu-individu (wiwit) ngunggulake awake dhewe ing ndhuwur bangsa, lan ngadegake wiwitaning kerajaan, lan perang wong nglawan wong, lan bangsa nglawan bangsa, lan kutha nglawan kutha, lan kabeh (wiwit) nindakake piala, lan entuk senjata, lan mulang putra-putrane perang, lan dheweke wiwit ngrebut kutha-kutha, lan ngedol budak lanang lan wadon.

3 Lan 'Ûr, putrane Kesed, mbangun kutha 'Ara ing Kasdim, lan menehi jeneng kutha kasebut miturut jenenge dhewe lan jeneng bapakne. Lan dheweke nggawe reca cair kanggo awake dhewe, lan saben wong nyembah brahala, reca cair sing digawe kanggo awake dhewe, lan dheweke wiwit nggawe reca ukir lan simulacra sing najis, lan roh-roh jahat mbantu lan nggodha (dheweke) supaya nindakake pelanggaran lan najis.

4. Pangeran Mastêmâ ngupaya nindakake kabeh iki, lan dheweke ngutus roh-roh liyane, sing diutus ing sangisore tangane, kanggo nindakake kabeh jinis kesalahan lan dosa, lan kabeh jinis pelanggaran, kanggo ngrusak lan numpes, lan ngwutahake getih ing bumi.

5 Mulané wong mau ngarani Sêrôh, Serug, merga saben wong padha nglakoni dosa lan pelanggaran.

6 Lan dhèwèké gedhé, lan manggon ing Ur ing Kasdim, cedhak karo bapakné ibuné garwané, lan dhèwèké nyembah brahala, lan dhèwèké njupuk bojo ing Yobel kaping telung puluh enem, ing minggu kaping lima, ing taun pisanan, [1744 AM] lan jenengé Melka, putriné Kaber, putriné seduluré bapakné.

7 Lan dheweke nglairake Nahor, ing taun pisanan minggu iki, lan dheweke tuwuh lan manggon ing Ur-Kasdim, lan bapakne mulang dheweke riset wong Kasdim kanggo ngramal lan menehi ramalan, miturut pratandha ing langit.

8 Lan ing Yobel kaping telung puluh pitu ing minggu kaping enem, ing taun pisanane, [1800 AM] dheweke njupuk bojo, jenenge 'Ijaska, putri Nestag saka wong Kasdim.
9 Lan dheweke nglairake Terah ing taun kapitu minggu iki. [1806 AM]
10. Pangeran Mastêmâ ngutus manuk gagak lan manuk kanggo mangan wiji sing ditandur ing tanah kasebut, kanggo ngrusak tanah kasebut, lan ngrampok pegaweyane anak-anak manungsa. Sadurunge bisa mbajak wiji kasebut, manuk gagak wis njupuk wiji kasebut saka lumahing lemah.
11 Mulané, wong mau diwènèhi jeneng Terah, merga manuk gagak lan manuk-manuk padha nggawé wong-wong mau mlarat lan mangan wiji-wijiané.
12 Lan taun-taun wiwit ora subur, amarga manuk-manuk, lan padha mangan kabeh woh-wohan saka wit-witan: mung kanthi gaweyan gedhe dheweke bisa nyimpen sethithik saka kabeh woh-wohan ing bumi sajrone urip.
13 Lan ing Yobel kaping telung puluh sanga iki, ing minggu kapindho ing taun pisanan, [1870 AM] Terah njupuk bojo, jenenge 'Edna, putrine 'Abram, putrine adhine bapakne. Lan ing taun kapitu minggu iki [1876 AM] dheweke nglairake anak lanang, lan Abram menehi jeneng Abram, miturut jeneng bapakne ibune;
14 amarga dhèwèké wis tilar donya sadurungé putriné ngandhut anak lanang.
15 Lan bocah cilik mau wiwit mangerteni kaluputan ing bumi sing kabeh kesasar sawise patung-patung lan sawise najis, lan bapakne mulang dheweke nulis, lan dheweke umur rong minggu, [1890 AM] lan dheweke misahake awake dhewe saka bapakne, supaya dheweke ora bisa nyembah brahala karo dheweke.
16 Lan dhèwèké wiwit ndedonga marang Kang Nitahake samubarang kabèh supaya Panjenenganė bisa nylametaké dhèwèké saka kaluputané anak-anak manungsa, lan supaya bageané ora tiba ing kaluputané sawisé najis lan nistha.
17 Lan wektune nyebar wiji wis tekan ing tanah kasebut, lan kabeh padha lunga bebarengan kanggo nglindhungi wiji-wijine saka manuk gagak, lan Abram lunga bebarengan karo wong-wong sing lunga, lan bocah lanang mau umur patbelas taun.
18 Lan ana mega manuk gagak teka arep mangan wiji kasebut, lan Abram mlayu nemoni sadurunge dheweke lungguh ing lemah, lan nguwuh-uwuh marang dheweke sadurunge dheweke lungguh ing lemah supaya mangan wiji kasebut, lan kandhane, 'Aja mudhun: bali menyang panggonan asalmu,' lan dheweke banjur bali.
19 Ing dina iku uga Gusti Allah ndadosake mega-mega gagak padha mbalikke awake kaping pitung puluh, lan saka sakehing gagak ing satanah panggonane Abram ana ing kono ora ana siji-sijia sing manggon ing kono.
20Saben wong sing ndhèrèk dhèwèké ing salumahing nagara weruh dhèwèké njerit, lan kabèh gagak padha mundur, lan jenengé dadi misuwur ing salumahing tanah Kasdim.
21 Lan ing taun iki kabeh wong sing kepengin nyebar wiji teka marang dheweke, lan dheweke lunga karo wong-wong mau nganti wektu nyebar wiji rampung: lan wong-wong mau nyebar wiji ing tanahe, lan ing taun iku dheweke nggawa gandum sing cukup mulih lan mangan nganti wareg.
22 Lan ing taun kapisan minggu kaping lima [1891 AM] Abram mulang wong-wong sing nggawe piranti kanggo sapi, tukang kayu, lan dheweke nggawe wadhah ing ndhuwur lemah, madhep rangka bajak, supaya bisa nyebar wiji ing kana, lan wiji kasebut tiba ing bagean bajak, lan didhelikake ing lemah, lan dheweke ora wedi maneh karo gagak.
23 Lan kanthi cara iki, wong-wong mau nggawe (wadhah) ing ndhuwur lemah ing kabeh rangka bajak, lan wong-wong mau nyebar lan ngolah kabeh tanah, miturut prentahe Abram, lan wong-wong mau ora wedi maneh karo manuk-manuk.

BAB 12

1 Ing minggu kaping enem, ing taun kapitu, [1904 AM] Abram kandha karo Terah, bapakné, "Bapak!"
2 Lan wong mau banjur ngandika, "Iki aku, anakku." Lan wong mau banjur ngandika,
"Apa pitulungan lan kauntungan sing kita tampa saka brahala-brahala sing kok sembah,
Lan ing ngarepe endi kowé bakal sujud?
3 Amarga ora ana roh ing njero wong-wong mau,
Amarga iku mung wujud bodho, lan ngapusi ati.
Aja nyembah wong-wong mau:
4 Nyembah marang Gusti Allah ing swarga,
Sapa sing nurunake udan lan embun menyang bumi
Lan nindakake samubarang ing bumi,
Lan wis nitahake samubarang kabeh miturut pangandikane,
Lan kabeh urip iku saka ngarsane Gusti Allah.
5 Yagene kowe padha nyembah barang-barang sing ora ana roh ing njero kono?
Amarga iku gaweyane tangane (manungsa),
Lan kowé kudu nggawa barang-barang kuwi ing pundhakmu,
Lan kowé ora oleh pitulungan saka wong-wong mau,
Nanging iku dadi sabab gedhe saka isin tumrap wong-wong sing nggawe,
Lan dadi panyenyamah ati kanggo wong-wong sing nyembah dheweke:
Aja nyembah wong-wong mau.
6 Bapakné kandha, "Aku iya ngerti, anakku, nanging apa sing kudu tak lakoni karo bangsa iki sing wis ngladèni aku?"
7 Lan yen aku ngandhani wong-wong mau kanthi bener, aku bakal dipateni; amarga nyawane padha rumaket marang wong-wong mau kanggo nyembah lan ngurmati wong-wong mau.
8. Menenga, anakku, supaya kowe ora dipateni.' Lan tembung-tembung iki diomongake marang sadulure loro, lan dheweke nesu marang dheweke lan dheweke meneng wae.
9 Ing taun Yobel kaping patang puluh, ing minggu kapindho, ing taun kapitu, [1925 AM] Abram njupuk bojo, jenenge Sarai, putri bapakne, lan dheweke dadi bojone.
10 Lan Haran, sadulure, njupuk bojone ing taun katelu minggu katelu, [1928 AM] lan dheweke nglairake anak lanang ing taun kapitu minggu iki, [1932 AM] lan dheweke menehi jeneng Lot.
11 Nahor, adhine, njupuk bojo.

12 Lan ing taun kaping sewidak uripé Abram, yaiku, ing minggu kaping papat, ing taun kaping papat, [1936 AM] Abram tangi ing wayah wengi, lan ngobong omah brahala, lan dhèwèké ngobong kabèh sing ana ing omah kasebut lan ora ana wong sing ngerti.
13 Lan ing wayah wengi padha tangi lan ngupaya nylametake para dewa saka tengahing geni.
14 Lan Haran cepet-cepet nylametake wong-wong mau, nanging geni murub ngobong dheweke, lan dheweke kobong ing geni, lan dheweke mati ing Ur-Kasdim sadurunge Terah, bapakne, lan dheweke dikubur ing Ur-Kasdim.
15 Terah lan anak-anaké lanang padha lunga saka Ur-Kasdim menyang tanah Libanon lan tanah Kanaan, lan manggon ing tanah Haran, lan Abram manggon karo Terah, bapakné, ing Haran rong minggu suwene.
16 Lan ing minggu kaping enem, ing taun kaping lima, [1951 AM] Abram lungguh sewengi muput ing rembulan anyar sasi kapitu kanggo mirsani lintang-lintang wiwit sore nganti esuk, supaya bisa ndeleng kepiye kahanane taun iki babagan udan, lan dheweke dhewekan nalika lungguh lan mirsani.
17 Banjur ana tembung sing mlebu ing atine, banjur kandha: Kabeh pratandha lintang, lan pratandha rembulan lan srengenge kabeh ana ing astane Pangeran. Yagene aku kudu nggoleki?
18 Manawa Panjenengane kersa, Panjenengane bakal nurunake udan, esuk lan sore;
Lan yen Panjenengane kersa, Panjenengane bakal nyegah,
Lan kabeh barang ana ing astane.
19 Lan ing wayah wengi iku uga dhèwèké ndedonga lan kandha,
'Gusti Allah kawula, Gusti Allah Ingkang Maha Luhur, namung Paduka ingkang dados Gusti kawula,
Lan Paduka lan panguwasa Paduka sampun kawula pilih.
Lan Paduka sampun nitahaken sadaya barang,
Lan kabeh kang dadi pakaryane asta Paduka.
20 Luwari aku saka tangané roh-roh jahat sing nguwasani pikirané manungsa,
Lan aja nganti wong-wong mau nyasarké aku saka Panjenengan, Gusti Allahku.
Lan Paduka nyantosakaken kawula lan turun kawula ing salami-laminipun
Supaya kita ora kesasar wiwit saiki lan salawas-lawase.
21 Lan dhèwèké kandha, "Apa aku kudu bali menyang Ur-Kasdim sing ngupaya Aku supaya aku bisa bali menyang wong-wong mau, apa aku kudu tetep ana ing panggonan iki? Dhuh Allahku, mugi-mugi dalan sing bener ing ngarsané Paduka kasilaken ing tangané abdi Paduka, supados piyambakipun saged nglampahi lan supados kula boten lumaku miturut akal budi atiku."
22 Sawisé rampung anggoné ngandika lan ndedonga, banjur pangandikané Pangéran dikirim marang dhèwèké liwat aku, mengkéné: 'Lungaa saka negaramu, saka sanak-sedulurmu lan saka omahé bapakmu menyang tanah sing bakal Daktuduhaké marang kowé, lan Aku bakal ndadèkaké kowé dadi bangsa sing gedhé lan akèh cacahé.'
23 Lan Aku bakal mberkahi kowé
Lan Aku bakal ndadekake asmamu agung,
Lan kowé bakal diberkahi ana ing bumi,
Lan ing Panjenengane kabeh kulawarga ing bumi bakal diberkahi,
Lan Aku bakal mberkahi wong-wong sing mberkahi kowé,
Lan ngipat-ipati wong-wong sing ngipat-ipati kowé.
24 Lan Aku bakal dadi Allah kanggo kowé lan anakmu, lan putumu, lan kanggo kabèh turunmu. Aja wedi, wiwit saiki lan nganti turun-tumurun ing bumi, Aku iki Allahmu.
25 Gusti Allah banjur ngandika: 'Bukakna cangkeme lan kupinge, supaya dheweke bisa krungu lan ngomong nganggo cangkeme, nganggo basa sing wis diwedharake'; amarga iku wis ora ana maneh saka cangkeme kabeh anak manungsa wiwit dina Babil dirusak.
26 Lan Aku mbukak cangkeme, kupinge lan lambene, lan Aku wiwit ngandika karo dheweke nganggo basa Ibrani lan basane para titah.
27 Lan dhèwèké njupuk buku-buku leluhuré, lan iki ditulis nganggo basa Ibrani, lan dhèwèké nyalin, lan dhèwèké wiwit sinau saka kono, lan aku ngandhani dhèwèké apa sing ora bisa (dingertèni), lan dhèwèké sinau sajrone nem sasi udan.
28 Lan kedaden ing taun kapitu minggu kaping enem [1953 AM] dheweke ngomong karo bapakne lan ngandhani yen dheweke bakal ninggalake Haran menyang tanah Kanaan kanggo ndeleng lan bali menyang dheweke.
29 Terah, bapakné, kandha, "Lungaa kanthi tentrem."
Muga-muga Gusti Allah kang langgeng nglurusake dalanmu.
Lan Gusti [(muga-muga) nunggil karo kowe, lan] nglindhungi kowe saka kabeh piala,
Lan mugi paringa sih-rahmat, sih-rahmat, lan sih-rahmat dhumateng panjenengan wonten ing ngarsanipun tiyang-tiyang ingkang ningali panjenengan,
Lan aja nganti ana anak-anak manungsa sing nduweni kekuwatan kanggo nglarani kowe;
Lungaa kanthi tentrem.
30 Lan yen kowe weruh tanah sing nyenengake kanggo dienggoni, kowe kudu ngadeg lan ngajak aku menyang kene lan ngajak Lot, anake Haran, sadulurmu, kaya anakmu dhewe. Gusti Allah muga nunggil karo kowe.
31. Lan Nahor, adhimu, tulung lungaa mrene nganti kowe bali kanthi slamet, lan aku lan kowe kabeh padha melu mrana."

BAB 13

1 Abram banjur budhal saka Haran, lan ngajak Sarai, garwane, lan Lot, putrane Haran, menyang tanah Kanaan, lan banjur tekan Asyur, lan nerusake lakune menyang Sikhem, lan manggon cedhak wit ek sing dhuwur.
2 Panjenengané weruh, lan lah, tanahé apik banget, wiwit saka dalan mlebu menyang Hamat nganti tekan wit ek sing dhuwur.
3 Gusti Allah banjur ngandika marang wong mau: "Tanah iki bakal Dakparingake marang sira lan turunira."
4. Nabi Musa banjur ngadegaké misbyah ing kono, sarta nyaosaké kurban obongan marang Pangéran, sing wis ngatingal marang dhèwèké.
5 Saka kono banjur pindhah menyang pagunungan . . . Betel ing sisih kulon lan Ai ing sisih wetan, sarta ngadegake kemahe ing kono.

6 Panjenenganė weruh tanahé jembar lan apik banget, lan kabèh thukul ing kono - wit anggur, ara, delima, wit ek, wit ek, wit elk, wit lenga, wit aras, wit cemara, lan wit kurma, lan sakèhé wit ing ara-ara, lan ana banyu ing pegunungan.
7 Lan dhèwèké memuji Gusti Allah sing wis nuntun dhèwèké metu saka Ur-Kasdim, lan nggawa dhèwèké menyang tanah iki.
8 Lan kedaden ing taun kapisan, ing minggu kapitu, ing rembulan anyar ing sasi kapisan, 1954 AM] dheweke ngedegake misbyah ing gunung iki, lan nyebut asmane Pangeran Yehuwah: 'Paduka, Gusti Allah kang langgeng, punika Gusti Allah kawula.'
9 Lan dhèwèké nyaosaké kurban obongan marang Pangéran ing misbyah supaya Panjenenganė nunggil karo dhèwèké lan ora bakal nilar dhèwèké sajroné uripé.
10 Lan panjenengane pindhah saka kono lan tindak menyang kidul, lan panjenengane tekan Hebron lan Hebron dibangun ing wektu iku, lan panjenengane manggon ing kono rong taun, lan panjenengane tindak (saka kono) menyang tanah kidul, menyang Bealot, lan ana paceklik ing tanah kasebut.
11 Abram banjur menyang Mesir ing taun katelu ing minggu iku, lan dhèwèké manggon ing Mesir limang taun sadurungé garwané dipisahaké saka dhèwèké.
12 Nalika semono Tanais ing Mesir dibangun—pitu taun sawisé Hebron.
13 Nalika Sang Prabu Pringon nyepeng Sarai, garwane Abram, Gusti Allah ndhawahake paukuman gedhe marang Sang Prabu Pringon lan kulawargane merga saka Sarai, garwane Abram.
14 Abram dadi sugih banget merga saka bandhane wedhus, sapi, keledai, jaran, unta, abdi lanang lan wadon, sarta emas lan perak sing akeh banget. Lut uga anake sadulure, sugih banget.
15 Sang Prabu Pringon banjur mbalekakake Sarai, garwane Abram, lan Abram banjur diutus metu saka tanah Mesir, lan Abram banjur budhal menyang panggonane ngadegake kemahe ing wiwitan, menyang panggonane misbyah, karo Ai ing sisih wetan, lan Betel ing sisih kulon, sarta memuji Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe, sing wis nggawa dheweke bali kanthi tentrem.
16 Lan kedaden ing taun Yobel kaping patang puluh siji ing taun katelu minggu pisanan, [1963 AM] dheweke bali menyang panggonan iki lan nyaosake kurban obaran ing kono, lan nyebut asmane Pangeran Yehuwah, lan ngandika: 'Paduka, Gusti Allah ingkang Mahaluhur, punika Gusti Allah kawula ing salawas-lawase.'
17 Lan ing taun kaping papat minggu iki [1964 AM] Lot pisah karo dheweke, lan Lot manggon ing Sodom, lan wong-wong Sodom iku dosane gedhe banget.
18 Lan atiné sedhih banget amarga anaké kakangné wis pisah karo dhèwèké, amarga dhèwèké ora duwé anak.
19 Ing taun nalika Lut ditawan, Gusti Allah ngandika marang Abram, sawise Lut pisah karo Abram, ing taun kaping papat minggu iki: "Sira ndelenga saka panggonanmu manggon, mangalor lan mangalor, mangulon lan mangetan."
20 Amarga tanah sing kokdeleng iku kabeh bakal Dakwenehake marang kowe lan turunmu ing salawas-lawase, lan Aku bakal ndadekake turunmu kaya wedhi ing segara; sanajan ana wong sing bisa ngetung lebuning bumi, turunmu ora bakal bisa diitung.
21 “Tangia, lumakua (njelajahi tanah) miturut dawane lan ambane, lan delengen kabeh iku, amarga Aku bakal maringi turunmu iku.” Abram banjur tindak menyang Hebron lan manggon ing kono.
22 Ing taun iki uga Kedorlaomer, raja Elam, lan Amrafel, raja Sinear, lan Ariokh, raja Sellasar, lan Tergal, raja bangsa-bangsa, teka lan matèni raja Gomora. Raja Sodom mlayu, lan akèh wong sing tatu ing lebak Sidim, ing pinggir Segara Asin.
23 Sodom, Adam lan Zeboim ditawan, sarta Lot, putrane sadulure Abram, dalah sakehing bandhane, banjur padha menyang Dan.
24 Banjur ana wong sing bisa lolos teka lan ngandhani Abram yen putrane kakangne wis ditawan lan (Abram) wis nyiapake para abdine . . .
25 . . . . kanggo Abram, lan kanggo turune, sepersepuluh saka woh-wohan pisanan kanggo Gusti, lan Gusti netepake minangka pranatan kanggo salawas-lawase supaya padha menehake marang para imam sing ngladeni ing ngarsane, supaya padha nduweni salawas-lawase.
26 Lan angger-angger iki ora ana watesaning dina; amarga Panjenengane wis netepake kanggo turun-tumurun ing salawas-lawase supaya padha menehi marang Pangeran Yehuwah sepersepuluh saka kabeh, saka wiji lan anggur lan lenga lan sapi lan wedhus.
27 Lan Panjenenganė maringi marang para imam supaya padha mangan lan ngombe kanthi bungah ana ing ngarsané.
28 Raja Sodom banjur sowan marang Abram lan sujud, sarta matur: "Dhuh Gusti Abram, mugi Paduka paringaken nyawa-nyawa ingkang sampun Paduka selametaken, nanging mugi barang jarahan punika dados kagungan Paduka."
29 Abram banjur matur marang Gusti Allah, "Kula ngangkat tangan kula dhateng Gusti Allah Ingkang Mahaluhur, bilih kula boten badhe mundhut menapa-menapa saking kagungan panjenengan, wiwit saking benang ngantos tali sepatu, supados panjenengan boten saged ngendika: Kula ingkang sampun maringi Abram kasugihan, kejawi namung ingkang sampun dipunpangan dening para nom-noman punika, saha bageanipun tiyang-tiyang ingkang ndherek kula, inggih punika Aner, Eskol, lan Mamre. Tiyang-tiyang punika kedah nampi bageanipun piyambak-piyambak."

BAB 14

1 Sawisé lelakon mau kabèh, ing taun kaping papat minggu iki, ing rembulan anyar sasi katelu, pangandikané Pangéran marang Abram sajroning impèn, "Aja wedi, Abram; Aku iki pangayomanmu, lan ganjaranmu bakal gedhé banget."
2. Unjuke wong mau: “Dhuh Gusti, Gusti, punapa ingkang badhe Paduka paringaken dhateng kawula, amargi kawula badhe pejah tanpa anak, lan putranipun Mashek, putranipun abdi kawula, inggih punika Eliezer saking Damsyik. Panjenenganipun ingkang badhe dados ahli waris kawula, dene Paduka boten maringi turun dhateng kawula.”
3 Lan ngandika marang wong mau: “Wong iki dudu sing bakal dadi ahli warismu, nanging wong sing bakal lair saka swiwimu dhewe; dheweke sing bakal dadi ahli warismu.”

4 Gusti Allah banjur ngirid wong mau metu sarta ngandika, "Coba delengen ing langit lan etungen lintang-lintange, yen kowe bisa ngetung."
5 Panjenengané banjur mandeng marang langit, lan ndeleng lintang-lintang. Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, "Kaya mangkono bakal cacahé turunmu."
6 Lan dhèwèké precaya marang Gusti Allah, lan iku dianggep bener déning Gusti Allah.
7 Gusti Allah banjur ngandika marang Yakub: "Aku iki Yehuwah sing ngirid kowe metu saka Ur-Kasdim, supaya kowe diparingi tanahe wong Kanaan supaya dadi darbekira selawase; lan Aku bakal dadi Allahmu lan Allahe turunmu."
8. Wong mau banjur munjuk: "Dhuh Gusti, Gusti, kadospundi anggen kula mangertos bilih kula badhé ndarbeni tanah punika?"
9 Gusti Allah banjur ngandika marang wong mau: "Jupukna sapi wadon umur telung taun, wedhus lanang umur telung taun, wedhus gembel umur telung taun, manuk dara lan manuk dara."
10 Lan kabeh mau dijupuk ing tengahing sasi lan manggon ing cedhak wit-witan gedhe ing Mamre, sing cedhak karo Hebron.
11 Banjur dhèwèké ngedegaké misbyah ing kono, lan ngurbanaké kabèh kéwan mau; getihé diwutahake ing misbyah, banjur dibelah loro-loroné, lan dilebokaké adhep-adhepan, nanging manuk-manuk mau ora dibelah loro-loroné.
12 Manuk-manuk padha tiba ing sakubenge potongan-potongan woh-wohan mau, lan Abram ngusir woh-wohan mau, lan ora nglilani manuk-manuk mau ndemek potongan-potongan mau.
13 Bareng srengéngé wis surup, Abram kagèt banget, lan banjur ana pepeteng kang nggegirisi, sarta ana pangandika marang Abram, "Ngertia kanthi temen, turunmu bakal dadi wong manca ing tanah kang dudu duwèké, lan bakal didadèkaké batur lan ditindhes patang atus taun lawasé."
14 Lan bangsa sing bakal dadi abdine uga bakal Dakukum, lan sawise iku bakal padha metu saka kono kanthi bandha akeh.
15 Kowé bakal lunga menyang panggonané leluhurmu kanthi tentrem rahayu, lan bakal dikubur nalika wis tuwa banget.
16 Nanging ing turunan kaping papat wong-wong mau bakal bali mrene, amarga durakane wong Amori durung jangkep."
17Sawisé tangi saka turuné, srengéngé wis surup, ana geni murub, lan katon ana pawon ngebul lan ana geni murub liwat ing antarane potongan-potongan daging mau.
18 Ing dina iku uga Gusti Allah damel prajanjian karo Abram, pangandikane: "Turunmu bakal Dakwenehake tanah iki, wiwit saka kali Mesir nganti tekan kali gedhe Efrat, yaiku tanah iku, wong Keni, wong Kenas, wong Kadmoni, wong Feris, wong Refaim, wong Pekori, wong Hewi, wong Amori, wong Kanaan, wong Girgasi lan wong Yebus."
19 Sedina sawisé kliwat, Abram nyaosaké potongan-potongan daging lan manuk-manuk, kurban woh-wohan lan kurban ombèn-ombèn, nanging kabèh mau diobong déning geni.
20 Lan ing dina iku Ingsun gawe prajanjian karo Abram, kaya dene Ingsun wis gawe prajanjian karo Nuh ing sasi iki; lan Abram nganyari riyaya lan tata cara kanggo awake dhewe salawas-lawase.
21 Abram bungah banget, sarta ngandhani kabeh mau marang Sarai, garwane; lan dheweke percaya yen dheweke bakal duwe turunan, nanging Sarai ora duwe anak.
22 Sarai banjur menehi pitutur marang Abram, bojone, lan kandha marang dheweke, "Tumujua karo Hagar, abdiku wadon Mesir, mbok menawa aku bisa menehi turunan kanggo kowe saka dheweke."
23 Abram ngrungokaké tembungé Sarai, garwané, lan kandha, "Lakonana." Sarai banjur njupuk Hagar, abdiné wadon Mesir, lan menehake marang Abram, bojoné, supaya dadi garwané.
24 Lan Abram banjur sare, lan Abram banjur ngandhut lan nglairake anak lanang, lan Abram menehi jeneng Ismael, ing taun kaping lima minggu iki [1965 AM]; lan iki taun kaping wolung puluh enem sajrone uripé Abram.

BAB 15

1 Lan ing taun kaping lima minggu kaping papat Yubileum iki, [1979 AM] ing sasi katelu, ing tengah-tengahe sasi, Abram ngrayakake riyaya panen gandum sing pertama.
2 Panjenengané ngaturaké kurban anyar ing misbyah, yaiku woh-wohan pisanan saka panèn, marang Pangéran, sapi wadon, wedhus berok, lan wedhus gèmbèl ing misbyah minangka kurban obongan marang Pangéran; kurban woh-wohan lan kurban ombèn-ombèn mau dikurbanaké ing misbyah karo menyan.
3 Gusti Allah banjur ngatingal marang Abram sarta ngandika marang panjenengane: "Aku iki Allah Kang Mahakuwasa; muga-muga kowe katon sampurna ana ing ngarsaningSun."
4 Lan Aku bakal nggawe prajanjian ing antarane Aku lan kowe, lan Aku bakal nggawe kowe dadi akeh banget.
5 Abram banjur sujud, lan Gusti Allah ngandika karo dhèwèké, pangandikané:
6 "Lah, pranatan-Ku ana ing kowé,
Lan kowé bakal dadi bapakné akèh bangsa.
7 Jenengmu ora bakal kasebut Abram maneh,
Nanging jenengmu wiwit saiki, nganti salawas-lawase, bakal dadi Abraham.
Amarga kowé wis Dakdadèkaké bapakné bangsa akèh.
8 Lan Aku bakal ndadekake kowe dadi wong kang gedhe banget,
Lan Aku bakal ndadekake kowe dadi bangsa-bangsa,
Lan para raja bakal lair saka sira.
9 Lan Aku bakal nganakake prajanjian ing antarane Aku lan kowe, sarta turun-tumurun sawise kowe, dadi prajanjian langgeng, supaya Aku dadi Allahmu lan Allahmu sawise kowe.
10 <Lan Aku bakal maringi marang kowé lan turunmu sawisé kowé> tanah sing koktinggali minangka wong neneka, yaiku tanah Kanaan, supaya kowé ndarbèni salawas-lawase, lan Aku bakal dadi Allahé.
11 Gusti Allah banjur ngandika marang Abraham: "Dene kowe, sira netepi prajanjianingSun, kowe lan turunmu sawise kowe: lan tetakna saben wong lanang ing antarane

kowe, lan tetakna kulit kulupmu, lan iku bakal dadi pratandha prajanjian langgeng antarane Aku lan kowe."
12 Lan bocah lanang sing lair ing dina kaping wolu kudu ditetaki, turun-tumurun, apa wae sing lair ing omahmu, utawa sing koktuku nganggo dhuwit saka wong liya, sing dudu turunmu.
13 Wong sing lair ing omahmu kudu disunat, lan wong sing koktuku nganggo dhuwit kudu disunat, lan prajanjian-Ku bakal ana ing dagingmu minangka pranatan langgeng.
14 Lan wong lanang sing ora disunat, sing ora disunat ing kulit kulup ing dina kaping wolu, wong iku kudu disingkirake saka antarane bangsane, amarga dheweke wis nglanggar prajanjianingSun.
15 Gusti Allah banjur ngandika marang Abraham: "Babagan Sarai, garwamu, jenenge aja diarani Sarai maneh, nanging Sarah, yaiku jenenge."
16 Lan Aku bakal mberkahi dheweke, lan menehi kowe anak lanang saka dheweke, lan Aku bakal mberkahi dheweke, lan dheweke bakal dadi bangsa, lan para raja bangsa-bangsa bakal nurunake saka dheweke.
17 Abraham banjur sujud lan bungah banget, sarta ngucap ing sajroning atiné, "Apa wong sing umuré satus taun bakal duwé anak lanang, lan Sarah sing umuré sangang puluh taun bakal nglairaké anak?"
18 Abraham banjur munjuk marang Gusti Allah: "Muga-muga Ismael karsaa urip ana ing ngarsa Paduka!"
19 Gusti Allah banjur ngandika: "Ya, lan Sarah uga bakal nglairake anak lanang kanggo kowe, lan kowe bakal ngarani Ishak, lan Aku bakal netepake prajanjian-Ku karo dheweke, prajanjian langgeng, lan kanggo turune sawise dheweke."
20 Lan bab Ismael uga, Aku wis nyembadani panyuwunmu. Lah, Aku bakal mberkahi lan ndadekake dheweke gedhe lan ndadekake dheweke akeh banget, lan dheweke bakal duwe rolas pangeran, lan Aku bakal ndadekake dheweke dadi bangsa sing gedhe.
21 Nanging prajanjian-Ku bakal Daktetepake karo Ishak, sing bakal lair saka Sarah kanggo kowe, ing dina iki, setaun ngarep."
22 Sawisé Gusti Allah rampung ngandika karo Abraham, Gusti Allah banjur nilar Abraham.
23 Abraham nglakoni apa sing wis didhawuhake Gusti Allah marang dheweke, lan dheweke njupuk Ismael, putrane, lan kabeh wong lanang sing lair ing omahe, lan sing wis dituku nganggo dhuwite, saben wong lanang ing omahe, lan nyunati kulit kulup wong-wong mau.
24 Ing dina iku uga Abraham disunat lan sakehe wong lanang ing omahe, <lan wong-wong sing lair ing omahe>, lan sakehe wong sing dituku nganggo dhuwit saka anak-anake wong manca, padha disunat bareng karo dheweke.
25 Angger-angger iki kanggo turun-tumurun ing salawas-lawase, lan ora ana sunat ing dina-dina kasebut, lan ora ana sing ketinggalan sedina saka wolung dina kasebut; amarga iki minangka pranatan langgeng, sing wis ditetepake lan ditulis ing tablet swarga.
26 Lan saben wong sing lair, sing kulit kulupé ora disunat ing dina kaping wolu, ora kalebu anak-anak prajanjian sing digawe Gusti karo Abraham, nanging kalebu anak-anak karusakan; lan uga ora ana pratandha apa-apa ing dheweke yen dheweke iku kagungane Gusti, nanging (dheweke wis ditakdirake) bakal dirusak lan dipateni saka bumi, lan bakal dicopot saka bumi, amarga dheweke wis ngrusak prajanjian Gusti Allah kita.
27 Amarga kabeh malaikat ing ngarsane lan kabeh malaikat panyucen wis diciptakake wiwit dina diciptakake, lan ing ngarepe para malaikat ing ngarsane lan para malaikat panyucen, Panjenengane wis nyuceni Israel, supaya padha karo Panjenengane lan karo para malaikat suci-Ne.
28 Lan kowé prentahna marang wong Israèl lan supaya padha netepi pratandha prajanjian iki kanggo turun-tumurun minangka pranatan langgeng, lan supaya padha ora disingkirake saka tanah iki.
29 Amarga prentah iki wis ditetepake minangka prajanjian, supaya wong-wong Israel kabeh padha netepi prajanjian iku salawas-lawase.
30 Kanggo Ismael lan para putrane lan sadulur-sadulure lan Esau, Gusti Allah ora ndadekake wong-wong mau cedhak karo Panjenengane, lan Panjenengane milih wong-wong mau ora amarga wong-wong mau anak-anake Abraham, amarga Panjenengane wanuh karo wong-wong mau, nanging Panjenengane milih Israel dadi umate.
31 Lan Panjenengane nyucekake, lan nglumpukake saka ing antarane kabeh anak manungsa; amarga ana akeh bangsa lan akeh suku bangsa, lan kabeh iku kagungane, lan Panjenengane wis ngangkat roh-roh kanthi panguwasa kanggo nyasarake dheweke saka Panjenengane.
32 Nanging Panjenenganè ora ngangkat malaékat utawa roh apa waé kanggo Israèl, amarga Panjenenganè piyambak sing dadi panggedhéné, lan Panjenenganè bakal njaga lan nuntut wong-wong mau saka tangané para malaékat lan roh-roh-é, lan saka tangané kabèh kakuwatané supaya Panjenenganè bisa njaga lan mberkahi wong-wong mau, lan supaya wong-wong mau dadi kagunganè lan Panjenenganè dadi duwèké wiwit saiki nganti salawas-lawase.
33 Lan saiki aku ngumumake marang kowe yen wong Israel ora bakal setya marang pranatan iki, lan dheweke ora bakal nyunat anak-anake miturut kabeh hukum iki; amarga ing daging sunat dheweke bakal nglirwakake sunat anak-anake iki, lan kabeh wong mau, anak-anake Beliar, bakal ninggalake anak-anake ora disunat kaya nalika lair.
34 Lan bakal ana bebendu gedhe saka Pangeran Yehuwah marang wong Israel, amarga padha ninggalake prajanjiané lan nyimpang saka pangandikané, lan ngganggu lan nyenyamah, amarga padha ora netepi pranataning angger-anggering Toret iki; amarga padha nganggep anggota awaké kaya wong-wong non-Yahudi, supaya padha bisa disingkirake saka tanah iki. Lan ora bakal ana pangapura utawa pangapura maneh kanggo kabeh dosa saka kesalahan langgeng iki.

BAB 16

1 Lan ing rembulan anyar sasi kaping papat, kita nemoni Abraham, ing wit ek Mamre, lan kita ngobrol karo dheweke, lan kita ngumumake yen bakal diwenehi anak lanang dening Sarah, bojone.
2 Sarah ngguyu, amarga dheweke krungu yen kita wis ngomong karo Abraham bab iki, lan kita ngelingake dheweke, lan dheweke dadi wedi, lan ora ngakoni yen dheweke ngguyu amarga saka tembung-tembung kasebut.

3 Lan kita ngandhani jeneng putrane, kaya jenenge sing wis ditetepake lan ditulis ing tablet swarga (yaiku) Ishak,
4 Lan nalika kita bali menyang dheweke ing wektu sing wis ditemtokake, dheweke mesthi bakal ngandhut anak lanang.
5 Lan ing sasi iki Gusti Allah ngukum Sodom, Gomora, Zeboim, lan kabeh wilayah Kali Yordan, lan Panjenengane ngobong wong-wong mau nganggo geni lan welirang, lan numpes wong-wong mau nganti saiki, kaya sing wis Dakkandhani marang kowe kabeh tumindake, yaiku wong-wong mau ala lan dosa banget, lan dheweke najisake awake dhewe lan laku jina ing daginge, lan nindakake najis ing bumi.
6 Lan, kanthi cara sing padha, Gusti Allah bakal ngukum panggonan-panggonan sing wis tumindak miturut najisé wong Sodom, kaya paukumané Sodom.
7 Nanging Lut padha kita slametake, amarga Gusti Allah ngeling-eling marang Abraham, lan ngusir dheweke saka tengah-tengahe karusakan.
8 Lan dhèwèké lan putri-putrine nglakoni dosa ing bumi, sing durung tau ana ing bumi wiwit jaman Adam nganti jamané; amarga wong lanang mau turu karo putri-putrine.
9 Lan, lah, iku diprentahake lan diukir babagan kabeh turune, ing tablet swarga, kanggo nyingkirake lan nyopot wong-wong mau, lan nglakokake paukuman marang wong-wong mau kaya paukuman Sodom, lan ora ninggalake turune manungsa ing bumi ing dina paukuman.
10 Ing sasi iki Abraham pindhah saka Hebron, lan budhal lan manggon ing antarane Kades lan Syur ing pagunungan Gerar.
11 Ing tengah-tengahing sasi kalima, dhèwèké pindhah saka kono lan manggon ing cedhak Sumur Sumpah.
12 Ing tengah-tengahing sasi kaping nem, Gusti Allah nulungi Sarah lan nindakake apa sing wis dijanjekake, mula dheweke ngandhut.
13 Lan nalika sasi katelu, Iskak lair, nalika riyaya panen pisanan, lan nalika pertengahan sasi iku, nalika wektune Gusti Allah ngandika marang Abraham.
14 Abraham nyunati anaké lanang ing dina kaping wolu. Abraham kuwi anak pisanan sing disunat miturut prajanjian sing wis ditetepaké kanggo salawas-lawasé.
15 Lan ing taun kaping enem minggu kaping papat, kita teka menyang Abraham, menyang Sumur Sumpah, lan kita nemoni dheweke [kaya sing wis kita kandhani marang Sarah yen kita kudu bali menyang dheweke, lan dheweke bakal ngandhut anak lanang.
16 Lan kita bali ing sasi kapitu, lan nemokake Sarah lagi ngandhut anak sadurunge kita] lan kita mberkahi dheweke, lan kita ngumumake marang dheweke kabeh perkara sing wis ditemtokake babagan dheweke, yen dheweke ora bakal mati nganti dheweke duwe enem putra maneh, lan bakal ndeleng (wong-wong mau) sadurunge dheweke mati; nanging (yen) ing Ishak jenenge lan turune bakal disebut:
17 Lan kabeh turune putra-putrane bakal dadi bangsa-bangsa liya, lan dianggep kalebu bangsa-bangsa liya; nanging saka putra-putrane Ishak bakal ana siji sing dadi turune suci, lan ora bakal dianggep kalebu bangsa-bangsa liya.
18 Amarga dhèwèké bakal dadi bagéané Kang Mahaluhur, lan kabèh turuné wis tiba ing kagunganė Gusti Allah, supaya dadi umat kagunganė Gusti Allah ngluwihi kabèh bangsa lan dadi kraton, imam, lan bangsa suci.
19 Lan kita banjur budhal, lan kita ngandhani Sarah kabeh sing wis kita critakake marang dheweke, lan wong loro mau padha bungah banget.
20 Lan dhèwèké ngedegaké misbyah ing kana kanggo Gusti Allah sing wis ngluwari dhèwèké, lan sing nggawé dhèwèké bungah ing tanah panggonané wong neneka, lan dhèwèké ngrayakaké pésta kabungahan ing sasi iki pitung dina, cedhak misbyah sing didegaké ing Sumur Sumpah.
21 Lan dhèwèké nggawé tarub kanggo dhèwèké dhéwé lan para abdiné ing riyaya iki, lan dhèwèké minangka wong pisanan sing ngrayakake riyaya tabernakel ing bumi.
22Sajrone pitung dina iku saben dina dheweke ngaturake kurban obaran marang Pangeran Yehuwah, sapi lanang loro, wedhus gembel loro, wedhus gembel pitu, lan wedhus lanang siji, minangka kurban pangruwating dosa, supaya bisa nebus dosane awake dhewe lan turune.
23 Lan minangka kurban panuwun, wedhus gembel pitu, wedhus gibas pitu, wedhus gembel pitu, lan wedhus jawa pitu, karo kurban woh-wohan lan kurban omben-ombene; lan kabeh gajihe diobong ing misbyah, kurban pilihan kanggo Pangeran Yehuwah minangka ganda sing nyenengake.
24 Esuk lan sore dheweke ngobong barang-barang sing wangi, menyan lan galbanum, lan stalke, lan nard, lan mur, lan rempah-rempah, lan kostum; kabeh pitu iki dikurbanake, diremuk, dicampur dadi siji ing bagean sing padha (lan) murni.
25 Panjenengane ngrayakake riyaya iki sajrone pitung dina, kanthi bungah-bungah kanthi gumolonging ati lan nyawane, panjenengane lan kabeh wong sing ana ing omahe, lan ora ana wong liya sing melu, utawa wong sing ora disunat.
26 Lan Panjenenganė mberkahi Kang Nitahake kang wis nitahake panjenenganė ing generasiné, amarga Panjenenganė wis nitahake panjenenganė miturut kersané; amarga Panjenenganė ngerti lan ngerti manawa saka panjenenganė bakal thukul tanduran kabeneran kanggo generasi langgeng, lan saka panjenenganė wiji suci, supaya dadi kaya Panjenenganė kang wis nitahake samubarang kabèh.
27 Panjenenganė banjur mberkahi lan bungah, sarta nyebutaké jeneng riyaya iki riyayané Pangéran, kabungahan sing ditampa déning Gusti Allah Kang Mahaluhur.
28 Lan Ingsun mberkahi dhèwèké salawas-lawase, lan kabèh turuné sawisé dhèwèké ing salumahing bumi, amarga dhèwèké ngrayakaké riyaya iki ing wektuné, miturut paseksèn ing tablet swarga.
29 Mulané, ing tablet swarga wis ditemtokaké bab Israèl, supaya padha ngrayakaké riyaya Tarub Suci pitung dina kanthi bungah, ing sasi kapitu, kang bakal ditampa déning Pangéran - minangka pranatan kang langgeng kanggo turun-tumurun saben taun.
30 Lan iki ora ana watesan dina; amarga wis ditemtokake kanggo Israel kanggo salawas-lawase supaya padha ngrayakake lan manggon ing tarub, lan masang karangan bunga ing sirahe, lan njupuk pang-pang godhong, lan wit-witan gandarusa saka kali.
31 Abraham banjur njupuk pang-pang wit palem lan woh-wohan wit-witan sing apik, lan saben dina ngubengi

misbyah nganggo pang-pang kasebut kaping pitu saben esuk, memuji lan ngucap syukur marang Gusti Allah kanggo kabeh perkara kanthi bungah.

BAB 17

1 Lan ing taun kapisan minggu kaping lima, Ishak disapih ing Yubileum iki, [1982 AM] lan Abraham nganakake pesta gedhe ing sasi katelu, ing dina putrane Ishak disapih.
2 Lan Ismael, putrane Hagar, wong Mesir, ana ing ngarsane Abraham, bapakne, nggenteni dheweke, lan Abraham bungah lan memuji Gusti Allah amarga dheweke wis ndeleng putra-putrane lan ora mati tanpa anak.
3 Lan dhèwèké kelingan karo pangandikané Gusti Allah nalika Lot pisah karo dhèwèké, lan dhèwèké bungah amarga Gusti Allah wis maringi dhèwèké wiji ing bumi kanggo nduwèni bumi, lan dhèwèké mberkahi kanthi kabèh cangkemé Sang Pencipta samubarang.
4 Nalika Sarah weruh Ismael dolanan lan nari, lan Abraham bungah banget, dheweke meri marang Ismael lan kandha marang Abraham, 'Tundhungen abdi wadon iki lan anake, amarga anake abdi wadon iki ora bakal dadi ahli waris karo anakku, Iskak.'
5 Prekara iku ndadekake Abraham ora kepenak, merga saka abdine wadon lan putrane, nganti Abraham ngusir para sadulure saka ing omahe.
6 Gusti Allah banjur ngandika marang Abraham: "Aja nganti kowe sedhih merga saka bocah lan abdi wadon iki; kabeh sing diomongake Sarah marang kowe, rungokna lan lakoni, amarga saka Ishak bakal kasebut jenengmu lan turunmu."
7 Nanging anaké abdi wadon iki bakal Dakdadèkaké bangsa gedhé, merga dhèwèké asalé saka turunmu.
8 Esuke, Abraham tangi, njupuk roti lan banyu sak impes, banjur dilebokake ing pundhake Hagar lan bocahe, banjur ngongkon dheweke lunga.
9 Wong wadon mau banjur lunga lan ngumbara ing ara-ara samun Bersyeba, lan banyu ing impes wis entek, bocahe ngelak lan ora bisa nerusake lakune, banjur tiba.
10 Ibuné banjur njupuk lan nyelehake dhèwèké ing sangisoré wit zaitun, banjur lungguh madhep dhèwèké, adohé sak panah, merga dhèwèké kandha, "Aku ora bakal weruh anakku mati." Nalika dhèwèké lungguh, dhèwèké nangis.
11 Malaékaté Allah, salah sijiné para suci, ngandika marang Hagar, "Yagéné kowé nangis? Tangia, gawanen bocahé lan cekelen, merga Gusti Allah wis mireng swaramu lan ndeleng bocahé."
12. Bareng wis mbuka mripate, dheweke weruh ana sumur, banjur dheweke lunga ngisi injene nganggo banyu, sarta menehi ngombe anake, banjur dheweke tangi lan budhal menyang ara-ara samun Paran.
13 Bocahe mau saya gedhe lan dadi juru panah, sarta Gusti Allah nunggil karo dheweke, sarta ibune nggolèki bojo saka antarane putri-putri Mesir.
14 Wong wadon mau banjur nglairake anak lanang, lan anake lanang mau dijenengi Nebayot, amarga pangucape: "Pangeran Yehuwah cedhak karo aku nalika aku sesambat marang Panjenengane."
15 Lan kedaden ing minggu kapitu, ing taun pisanane, [2003 AM] ing sasi kapisan ing yubileum iki, tanggal rolas sasi iki, ana swara-swara ing swarga babagan Abraham, yen dheweke setya ing kabeh sing diwedharake marang dheweke, lan yen dheweke tresna marang Gusti, lan yen ing saben kasangsaran dheweke setya.
16 Pangeran Mastêmâ banjur sowan lan matur marang Gusti Allah, 'Lah, Abraham tresna marang Ishak, putrane, lan dheweke luwih seneng marang dheweke tinimbang kabeh perkara liyane; tulungi dheweke supaya ngaturake minangka kurban obaran ing misbyah, lan Panjenengan bakal ndeleng apa dheweke bakal nindakake prentah iki, lan Panjenengan bakal ngerti apa dheweke setya ing kabeh sing Panjenengan uji.'
17 Lan Gusti Allah mirsa yen Abraham setya ing sakehing kasangsarane; amarga Panjenengane wis nyoba dheweke liwat negarane lan karo paceklik, lan wis nyoba dheweke karo kasugihane para raja, lan wis nyoba dheweke maneh liwat garwane, nalika dheweke dicopot (saka dheweke), lan karo sunat; lan wis nyoba dheweke liwat Ismael lan Hagar, abdine wadon, nalika dheweke ngusir dheweke.
18 Lan ing saben bab kang dicoba dening Gusti Allah, dheweke ditemokake setya, lan atine ora gampang nesu, lan dheweke ora alon tumindak; amarga dheweke setya lan tresna marang Gusti.

BAB 18

1 Gusti Allah banjur ngandika marang Abraham: "Abraham, Abraham!" Lan Abraham matur: "Lah, kawula."
2 Gusti Allah banjur ngandika, "Gawanen putramu kang koktresnani, yaiku Iskak, lan lungaa menyang tanah pagunungan, lan kurbanna ana ing salah sawijining gunung kang bakal Daktuduhake marang kowe."
3 Esuke umun-umun, Yakub tangi, banjur masang pelana ing kuldine, ngajak abdine loro lan uga Iskak, anake, lan mbelah kayu kanggo kurban obaran. Bareng karo dina katelu, dheweke menyang panggonan kono, lan weruh panggonan kono saka kadohan.
4 Bareng wis tekan ing sumur, Nabi Musa banjur kandha karo para abdine, "Kowé padha ngentènana ing kéné karo kuldi iki, aku lan bocah iki arep mrana. Sawisé rampung sembahyang, aku lan kowé bakal bali mrene."
5. Nabi Musa banjur njupuk kayu kanggo kurban obaran lan ditumpangake marang Iskak, putrane, sarta nggawa geni lan lading, banjur padha lunga bebarengan menyang kana.
6. Rama Iskak banjur matur marang ramane: "Rama!" Ature Rama Iskak: "Iki kula, anakku." Rama Iskak banjur ngandika: "Lah, wonten geni, lading, lan kayu, nanging wonten pundi wedhus kurban obaranipun, rama?"
7 Nabi Musa banjur matur, "Gusti Allah ingkang badhe nyawisaken wedhus gembel kangge kurban obaran, anakku." Nabi Musa banjur nyedhak dhateng ing gunungipun Gusti Allah.
8. Nabi Iskak banjur ngadegaké misbyah, kayuné ditumpangaké ing misbyah, sarta Iskak, anaké, diiket lan ditumpangaké ing kayu sing ana ing misbyah mau. Sawisé kuwi, Iskak banjur diulur tangané njupuk piso kanggo nyembelih Iskak, anaké.
9 Aku banjur ngadeg ana ing ngarepe, lan ing ngarepe pangeran Mastêmâ, lan Gusti Allah ngandika, 'Aja kokkon nggebug bocah lanang iki, utawa nindakake apa-apa

marang dheweke, amarga Aku wis nuduhake yen dheweke wedi marang Gusti Allah.'
10 Aku banjur nimbali dhèwèké saka swarga, lan ngandika marang dhèwèké: 'Abraham, Abraham!' Lan dhèwèké wedi banget lan kandha: 'Lah, aku iki.'
11 Aku banjur kandha marang dhèwèké, 'Aja nggebug bocah iki lan aja koklakoni apa-apa marang dhèwèké, amarga saiki aku wis nuduhaké yèn kowé wedi marang Pangéran, lan kowé ora ngecualikaké anaké lanang, anakmu sing mbarep, saka Aku.'
12 Pangeran Mastêmâ isin; lan Abraham ndhangak lan ndeleng, lan, ana wedhus gembel lanang sing kecanthol . . . ing sungune, Abraham banjur njupuk wedhus gembel lanang mau lan dikurbanake minangka kurban obaran kanggo ngganteni putrane.
13 Abraham nyebut panggonan kuwi ‘Gusti Allah wis mirsani’, mulané ana sing ngarani ing gunung kuwi, ‘Gusti Allah wis mirsani’, yaiku Gunung Sion.
14 Lan Gusti Allah nyeluk Abraham nganggo asmane kaping pindho saka swarga, nalika Panjenengane ndadekake kita katon kanggo ngomong karo dheweke atas asmane Gusti.
15 Lan Gusti Allah ngandika: "Aku wis sumpah demi Aku dhewe," mangkono pangandikane Pangeran Yehuwah, "Amarga kowe wis nindakake iki, lan ora nolak anakmu lanang sing ditresnani, saka Aku, Aku bakal mberkahi kowe kanthi berkah, lan Aku bakal nambahi turunmu kanthi nambahi akeh banget, kaya lintang ing langit, lan kaya wedhi ing pinggir segara. Lan turunmu bakal ngrebut kutha-kutha mungsuhe,
16 Lan saka turunmu kabeh bangsa ing bumi bakal diberkahi; amarga kowe wis ngestokake dhawuhKu, lan Aku wis nuduhake marang kabeh wong yen kowe setya marang Aku ing kabeh sing wis Dakkandhakake marang kowe: Lungaa kanthi tentrem.
17 Abraham banjur lunga nemoni para nom-nomané, lan banjur padha budhal bebarengan menyang Bersyeba, lan Abraham manggon ing sacedhaké Sumur Sumpah.
18 Panjenengané ngrayakaké riyaya iki saben taun, pitung dina kanthi bungah, lan nyebutaké riyaya iki riyayané Pangéran miturut pitung dina nalika panjenengané lunga lan mulih kanthi tentrem.
19 Lan miturut iku wis ditetepke lan ditulis ing tablet swarga babagan Israel lan turune supaya padha ngrayakake riyaya iki pitung dina kanthi kabungahan riyaya.

BAB 19

1 Ing taun kapisan minggu kapisan ing Yobel patang puluh loro, Abraham bali lan manggon ing ngarepe Hebron, yaiku Kiryat-Arba, rong minggu taun.
2 Ing taun kapisan minggu katelu Yubileum iki, dina-dina uripé Sarah wis rampung, lan dhèwèké tilar donya ing Hebron.
3 Lan Abraham banjur lunga nangisi lan ngubur dheweke, lan kita nyoba dheweke [kanggo ndeleng] apa semangate sabar lan dheweke ora nesu karo tembung-tembunge; lan dheweke ditemokake sabar ing bab iki, lan ora kaganggu.
4 Amarga kanthi sabar lan semangat, dhèwèké rembugan karo wong-wong Het, supaya wong-wong mau mènèhi dhèwèké papan kanggo ngubur mayit-mayite wong mati.
5 Lan Gusti Allah maringi sih-rahmat marang wong-wong sing ndeleng dheweke, lan dheweke nyuwun kanthi alus marang bani Het, lan wong-wong mau menehi dheweke tanah guwa ganda ing sisih wetan Mamre, yaiku Hebron, kanthi rega patang atus keping perak.
6 Wong-wong mau banjur padha nyuwun marang panjenengane, ature: “Iki bakal dakwenehake marang panjenengan tanpa mbayar.” Nanging panjenengane ora gelem njupuk saka tangane wong-wong mau tanpa mbayar, amarga panjenengane wis menehake rega panggonan iku, yaiku dhuwite kanthi lengkap, lan panjenengane sujud ing ngarepe wong-wong mau kaping pindho, lan sawise iku panjenengane ngubur wong-wong sing wis mati ing guwa ganda.
7. Umure Sarah iku satus rong puluh pitu taun, yaiku rong taun Yobel lan patang minggu lan setaun. Iku mau cacahe taun-taun uripe Sarah.
8 Iki pacoban kaping sepuluh sing dicoba marang Abraham, lan dheweke ditemokake setya lan sabar.
9 Lan dhèwèké ora ngomong sepatah tembung waé babagan gosip ing tanah kono kepriyé Gusti Allah wis ngandika yèn bakal maringaké marang dhèwèké lan turuné sawisé dhèwèké, lan dhèwèké nyuwun papan ing kana kanggo ngubur wong-wong sing wis mati; amarga dhèwèké ditemokake setya, lan kacathet ing tablet swarga minangka kancané Gusti Allah.
10 Lan ing taun kaping papat, dhèwèké njupuk bojo kanggo putrané Iskak, sing jenengé Ribka [2020 AM] [putri Betuel, putrané Nahor, seduluré Abraham] adhine Laban lan putri Betuel; lan Betuel iku putrané Milka, sing dadi garwané Nahor, seduluré Abraham.
11 Abraham njupuk garwa katelu, jenenge Ketura, saka antarane para putri abdine, amarga Hagar wis mati sadurunge Sarah. Lan dheweke nglairake enem putra lanang, Zimram, lan Yoksan, lan Medan, lan Midian, lan Ishbak, lan Suah, sajrone rong minggu taun.
12 Ing minggu kaping enem, ing taun kapindhone, Ribka nglairake anak lanang loro kanggo Iskak, yaiku Yakub lan Esau,
13 Lan [2046 AM] Yakub iku wong lanang sing alus lan jujur, dene Esau iku galak, wong alas, lan wulune gedhe, dene Yakub manggon ing tenda.
14 Para nom-noman mau saya gedhe, lan Yakub sinau nulis; nanging Esau ora sinau, amarga dheweke wong alas lan pamburu, lan dheweke sinau perang, lan kabeh tumindake kejem.
15 Abraham tresna marang Yakub, nanging Iskak tresna marang Esau.
16 Lan Abraham weruh tumindake Esau, lan dheweke ngerti yen jenenge lan turune bakal disebut saka Yakub; lan dheweke nyeluk Ribka lan menehi prentah babagan Yakub, amarga dheweke ngerti yen dheweke uga tresna marang Yakub luwih saka Esau.
17 Lan ngandika marang dheweke: Putriku, jaganen anakku Yakub, amarga dheweke bakal dadi gantiku ing bumi, lan dadi berkah ing tengah-tengahe anak-anak manungsa, lan kanggo kamulyan kabeh turune Sem.
18 Aku ngerti nèk Gusti Allah bakal milih dhèwèké dadi umat kagungané, ngluwihi sakèhing bangsa ing bumi.

19 Lan lah, anakku Iskak luwih tresna marang Esau tinimbang Yakub, nanging aku weruh yen kowe pancen tresna marang Yakub.
20 Tambahna maneh kabecikanmu marang dheweke, lan mripatmu mandeng dheweke kanthi katresnan; amarga dheweke bakal dadi berkah kanggo kita ing bumi wiwit saiki nganti kabeh generasi ing bumi.
21 Tanganmu kudu kuwat, lan atimu kudu bungah marang putramu Yakub; amarga Aku wis tresna marang dheweke ngluwihi kabeh anakku lanang. Dheweke bakal diberkahi selawase, lan turune bakal ngebaki kabeh bumi.
22 Manawa ana wong bisa ngetung wedhi ing bumi, turune uga bakal diitung.
23 Lan kabeh berkah sing wis diberkahi Gusti Allah marang aku lan turunku bakal dadi duweke Yakub lan turune ing salawas-lawase.
24 Lan ing turune bakal jenengku diberkahi, lan jeneng leluhurku, Sem, lan Noab, lan Henokh, lan Mahalaleel, lan Enos, lan Set, lan Adam.
25 Lan iki bakal dadi pondasi langit, lan kanggo nguatake bumi, lan kanggo nganyari kabeh pepadhang sing ana ing cakrawala.
26 Yakub banjur nimbali Yakub ana ing ngarsane Ribka, ibune, banjur ngambung lan mberkahi Yakub, pangandikane:
27 Yakub, anakku sing tak tresnani, sing dak tresnani, muga-muga Gusti Allah mberkahi kowé saka ing ndhuwur cakrawala, lan muga-muga Panjenengané maringi kowé kabèh berkah sing wis Panjenengané mberkahi Adam, lan Henokh, lan Nuh, lan Sem; lan kabèh sing wis Panjenengané kandhakaké marang aku, lan kabèh sing wis Panjenengané janjikaké bakal diparingaké marang aku, muga-muga Panjenengané ndadekake kowé lan turunmu tetep selawase, kaya suwéné langit ana ing ndhuwur bumi.
28 Lan Roh-roh Mastêmâ ora bakal nguwasani kowé utawa turunmu nganti kowé ora manut karo Pangéran, sing dadi Allahmu wiwit saiki nganti salawas-lawase.
29 Muga-muga Gusti Allah dadi Rama kanggo kowé lan kowé putra pambarep, lan kanggo umat ing salawas-lawase.
30 Lungaa kanthi tentrem, anakku.' Banjur padha budhal bebarengan ninggal Abraham.
31 Ribka tresna marang Yakub, kanthi gumolonging atine lan kanthi gumolonging nyawane, luwih saka Esau; nanging Iskak tresna marang Esau luwih saka Yakub.

BAB 20

1 Lan ing Yobel patang puluh loro, ing taun pisanan minggu kapitu, Abraham nimbali Ismael, [2052 (2045?) AM] lan rolas putrane, lan Ishak lan loro putrane, lan enem putrane Ketura, lan putra-putrane.
2 Lan panjenengane dhawuh supaya padha netepi dalaning Pangeran; supaya padha nindakake kabecikan, lan tresna marang saben wong, lan tumindak kaya mangkono ing antarane kabeh wong; supaya saben wong padha lumaku miturut kabecikan lan kaadilan ing bumi.
3 Supaya padha nyunat anak-anake lanang, miturut prajanjian sing wis digawe karo wong-wong mau, lan ora nyimpang menyang tengen utawa kiwa saka kabeh dalan sing wis diprentahake dening Pangeran Yehuwah marang kita; lan supaya kita tetep adoh saka kabeh laku jina lan najis, [lan nyingkirake saka antarane kita kabeh laku jina lan najis].
4 Lan yen ana wong wadon utawa prawan sing laku jina ing antarane kowe, obongen nganggo geni lan aja nganti laku jina karo dheweke miturut mripate lan atine; lan aja nganti dheweke njupuk bojo saka bocah-bocah wadon Kanaan; amarga turune Kanaan bakal dicopot saka tanah kasebut.
5 Lan dhèwèké nyritakaké bab paukumané para raksasa, lan paukumané wong Sodom, kepriyé wong-wong mau diadili amarga pialané, lan mati amarga laku jina, lan najisé, lan karusakan bebarengan liwat laku jina.
6 Lan padha jaga awakmu dhewe saka kabeh laku jina lan najis, lan saka kabeh polusi dosa, supaya jeneng kita ora kokdadekake kutukan, lan kabeh uripmu dadi unek-unek, lan kabeh anakmu bakal dirusak dening pedhang, lan kowe bakal dikutuk kaya Sodom, lan kabeh sisa-sisamu kaya anak-anak Gomora.
7 Aku nyuwun marang kowé, anak-anakku, supaya kowé tresna marang Gusti Allah ing swarga, lan netepi sakèhing dhawuhé. Aja nuruti brahala-brahalané lan najis-najisé.
8 Lan aja gawe allah cor-coran utawa ukir-ukiran kanggo awakmu dhewe, amarga iku kabeh tanpa guna lan ora ana roh ing njero; amarga iku kabeh gaweyane tangane manungsa, lan saben wong sing ngandelake iku ora ngandel apa-apa.
9 Aja ngladeni lan aja nyembah marang wong-wong mau, nanging ngladeni Gusti Allah sing Mahaluhur, lan sembaha Panjenengane kanthi terus-terusan: Lan ngarep-arepa wedanane tansah, Lan lakoni kajujuran lan kabeneran ana ing ngarsane, Supaya Panjenengane kepareng nglipur kowe lan maringi sih-rahmat, Lan nurunake udan marang kowe esuk lan sore, Lan mberkahi kabeh pakaryanmu sing wis koklakoni ing bumi, Lan mberkahi roti lan banyumu, Lan mberkahi wohing wetengmu lan wohing lemahmu, Lan sapi-sapimu, lan wedhus-wedhusmu.
10 Kowé bakal dadi berkah ing bumi, lan kabèh bangsa ing bumi bakal kepéngin marang kowé, lan mberkahi anak-anakmu atas jenengku, supaya padha diberkahi kaya Aku.
11 Lan Ismael lan anak-anake lanang, lan anak-anake Ketura, diwenehi hadiah, lan banjur diutus pisah saka Ishak, putrane, lan kabeh diwenehake marang Ishak, putrane.
12 Ismael lan para putrane, sarta para putrane Ketura lan para putrane, padha lunga bebarengan lan manggon saka Paran nganti tekan dalan mlebune Babilon ing sakubenge tanah sing madhep wetan menyang ara-ara samun.
13 Wong-wong mau padha campur aduk, mula jenenge diarani wong Arab lan wong Ismael.

BAB 21

1 Lan ing taun kaping enem minggu kapitu saka Yobel iki, Abraham nyeluk Ishak, putrane, lan [2057 (2050?) AM] dhawuh marang dheweke: 'Aku wis tuwa, lan ora ngerti dina patiku, lan wis kebak dina-dinaku.'
2 Lan lah, umurku wis satus pitung puluh lima taun, lan sajrone uripku aku tansah ngelingi Gusti, lan ngupaya kanthi gumolonging atiku kanggo nindakake kersane, lan lumaku kanthi jujur ing kabeh dalane.
3 Nyawaku sengit marang brahala, <lan aku nyepelekake wong-wong sing ngladeni brahala-brahala iku, lan aku wis

masrahake atiku lan jiwaku> supaya aku bisa nindakake karsane Panjenengane sing nitahake aku.

4 Amarga Panjenengane iku Gusti Allah sing urip, lan Panjenengane suci lan setya, lan Panjenengane adil ngluwihi kabeh wong, lan Panjenengane ora ana sing mbedakake wong lan ora ana sing nampa pisungsung; amarga Gusti Allah iku adil, lan ngukum kabeh wong sing nglanggar pepakone lan ngremehake prajanjiane.

5 Lan kowé, anakku, padha netepana pepakon-pepakoné, pranatan-pranatané lan putusan-putusané, lan aja nuruti piala-pialané, reca-reca ukir-ukiran lan reca-reca cor-coran.

6 Lan aja mangan getihing kéwan utawa sapi, utawa getihing manuk sing mabur ing awang-awang.

7 Manawa kowé nyembelih kéwan minangka kurban slametan sing ditampa, sembelèhen kéwan mau lan getihé kudu dicurahake ing misbyah, lan kabèh gajih kurban mau kudu diwènèhaké ing misbyah, bebarengan karo glepung gandum sing apik lan kurban dhaharan sing dicampur karo lenga, sarta kurban unjukané. Kabèh mau kudu diwènèhaké bebarengan ing misbyah kurban obongan, dadi ambu sing nyenengaké ana ing ngarsané Pangéran.

8 Gajih kurban pamuji sokur iku kudu koktampa ing geni sing ana ing misbyah, lan gajih sing ana ing wetenge, kabeh gajih sing ana ing jeroan, ginjele loro, lan kabeh gajih sing ana ing kono, apadene ing weteng lan ati, kudu kokbuwang bebarengan karo ginjele.

9 Lan kabeh mau kudu kokwaca minangka ganda sing nyenengake ing ngarsane Pangeran Yehuwah, bebarengan karo kurban dhaharan lan kurban unjukan, minangka ganda sing nyenengake, yaiku roti kurban kang kagem Pangeran Yehuwah.

10 Lan mangana daginge ing dina iku lan ing dina kapindho, lan aja nganti srengenge surup ing dina kapindho nganti dipangan, lan aja nganti ana sing kari kanggo dina katelu; amarga iku ora ditampa [amarga ora disetujoni] lan aja nganti dipangan maneh, lan kabeh wong sing mangan iku bakal nggawa dosa marang awake dhewe; amarga kaya ngono aku wis nemokake iku ditulis ing buku-buku leluhurku, lan ing tembung-tembunge Henokh, lan ing tembung-tembunge Nuh.

11 Lan saben kurbanmu kudu sira taburi uyah, lan aja nganti ana uyah prajanjian ing saben kurbanmu ing ngarsane Pangeran Yehuwah.

12 Lan babagan kayu kurban, ati-ati aja nganti nggawa kayu (liyane) kanggo misbyah saliyane iki: cemara, salam, almond, cemara, pinus, aras, savin, ara, zaitun, mur, laurel, aspalathus.

13 Lan saka jinis kayu iki, pasangna ing altar ing sangisore kurban, kayu sing wis dites rupane, lan aja masang kayu sing pecah utawa peteng ing ndhuwure, nanging atos lan resik, tanpa cacat, sehat lan thukul anyar; lan aja masang kayu lawas ing ndhuwure, [amarga ambune wis ilang] amarga wis ora ana ambune kaya sadurunge.

14 Kejaba kayu-kayu iki ora ana kayu liyané sing kudu kokpasang (ing misbyah), amarga ambuné wis buyar, lan ambuné ora munggah menyang swarga.

15 He anakku, turutana lan lakonana pepakon iki, supaya kowe dadi wong sing jujur ing sakehing tumindakmu.

16 Lan tansaha resikana awakmu, lan wisuha nganggo banyu sadurunge kowe nyedhaki misbyah kanggo kurban, lan wisuha tangan lan sikilmu sadurunge kowe nyedhaki misbyah; lan sawise kowe rampung kurban, wisuha tangan lan sikilmu maneh.

17 Lan aja nganti getih katon ing awakmu utawa ing sandhanganmu; ati-ati, anakku, marang getih, ati-ati banget; tutupen nganggo bledug.

18 Lan aja mangan getih apa wae, amarga iku nyawane; aja mangan getih apa wae.

19 Lan aja nampa pisungsung kanggo getihing manungsa, supaya ora diwutahake tanpa paukuman, tanpa diadili; amarga getih sing diwutahake sing nyebabake bumi nglakoni dosa, lan bumi ora bisa diresiki saka getihing manungsa kajaba dening getihe wong sing ngwutahake.

20 Lan aja nampa pisungsung utawa kurban kanggo getihing manungsa: getih kanggo getih, supaya kowé bisa ditampa ing ngarsané Pangéran, Gusti Allah Kang Mahaluhur; amarga Panjenengané iku pangayomané wong becik: lan supaya kowé bisa dilindhungi saka sakèhing piala, lan supaya Panjenengané bisa nylametaké kowé saka sakèhing pati.

21 Aku ngerti, anakku, menawa kabeh pakaryane anak-anake manungsa iku dosa lan piala, lan kabeh tumindake iku najis lan njijiki sarta rereged, lan ora ana kabeneran ing antarane wong-wong mau.

22 Ati-ati, aja nganti kowé nuruti dalané wong-wong mau lan nglakoni dosa nganti mati ana ing ngarsané Gusti Allah Kang Mahaluhur. Yèn ora, Panjenengané bakal ndhelikakе rainé saka kowé, lan masrahaké kowé manèh menyang tangané pelanggaranmu, lan nyopot kowé saka tanah iki, lan uga turunmu saka sangisoré swarga, lan jenengmu lan turunmu bakal sirna saka saklumahing bumi.

23 Ninggalake kabeh tumindak lan kabeh najis, lan netepi pranataning Allah Kang Mahaluhur, lan nindakake kersane lan jujur ing kabeh perkara.

24 Lan Panjenengane bakal mberkahi kowe ing kabeh pakaryanmu, lan bakal nuwuhake saka kowe tanduran kabeneran ing saindenging bumi, ing kabeh generasi ing bumi, lan jenengku lan jenengmu ora bakal dilalekake ing sangisore swarga ing salawas-lawase.

25 Lungaa, anakku, kanthi tentrem rahayu. Muga-muga Gusti Allah Kang Mahaluhur, Gusti Allahku lan Gusti Allahmu, nguwataké kowé supaya bisa nindakaké kersané, lan muga-muga Panjenengané mberkahi kabèh turunmu lan sisa turunmu turun-tumurun ing salawas-lawase, kanthi kabèh berkah sing bener, supaya kowé dadi berkah ing salumahing bumi.

26 Wong mau banjur metu saka ing kono kalawan bungah.

BAB 22

1 Lan kedadeyan ing minggu pisanan ing Yobel kaping patang puluh papat, ing taun kapindho, yaiku taun nalika Abraham seda, Ishak lan Ismael teka saka Sumur Sumpah kanggo ngrayakake riyaya minggu - yaiku, riyaya panen pisanan - menyang Abraham, bapakne, lan Abraham bungah amarga putrane loro wis teka.

2 Amarga Iskak nduwé akèh bandha ing Bersyeba, lan Iskak biyèn kerep lunga ndeleng bandhané lan bali menyang omahé bapakné.

3 Ing dina-dina iku Ismael sowan nemoni bapakné, lan wong loro mau padha sowan bebarengan, lan Iskak

ngaturaké kurban obongan, lan ngaturaké kurban mau ing misbyah bapakné sing wis digawé ing Hebron.

4 Lan dhèwèké ngaturaké kurban panuwun lan nganakaké pésta kabungahan ing ngarepé Ismael, kakangné: lan Ribka nggawé kue anyar saka gandum anyar, lan mènèhaké marang Yakub, putrané, supaya digawa menyang Abraham, bapakné, saka woh-wohan pisanan saka tanah kasebut, supaya dhèwèké bisa mangan lan mberkahi Gusti Allah sing nitahaké kabèh sadurungé séda.

5 Lan Ishak uga ngirim kurban panuwun sing paling apik marang Abraham liwat Yakub, supaya Abraham bisa mangan lan ngombe.

6 Panjenengané banjur mangan lan ngombé sarta memuji Gusti Allah Kang Mahaluhur, kang nitahaké langit lan bumi, kang nitahaké sakèhing woh-wohan kang lemu ing bumi, sarta maringi iku marang para anaking manungsa, supaya padha mangan lan ngombé sarta memuji Kang Nitahaké.

7 Lan saiki aku ngucap syukur marang Paduka, dhuh Gusti kawula, amargi Paduka sampun maringi kula wekdal punika: lah, kula sampun satus pitung puluh lima taun, sampun sepuh lan kebak dinten-dinten, lan sadaya dinten-dinten kula dados tentrem kangge kula.

8 Pedhang mungsuh ora ngalahaké aku ing sakèhing peparingé marang aku lan anak-anakku sajrone uripku nganti saiki.

9 Dhuh Gusti Allah kawula, mugi sih-rahmat lan tentrem-rahayu Paduka nunggil kaliyan abdi Paduka, lan dhateng turunipun para putranipun, supados tiyang-tiyang wau dados bangsa pilihan Paduka lan warisan saking sakathahipun bangsa ing bumi wiwit samenika ngantos salami-laminipun turun-tumurun ing bumi, ngantos salami-laminipun.”

10 Banjur nimbali Yakub lan kandha, "Anakku Yakub, muga-muga Gusti Allah kang Mahakuwasa mberkahi kowé lan nguwataké kowé supaya nindakaké kabeneran, lan kersané ana ing ngarsané, lan muga-muga Panjenengané milih kowé lan turunmu supaya kowé dadi umat pusakané miturut kersané selawasé."

11 Lan kowé, anakku Yakub, nyedhak lan ngambung aku.” Banjur nyedhak lan ngambung dhèwèké, karo ngandika, “Muga-muga anakku Yakub pinaringan berkah, lan kabèh putrané Gusti Allah Kang Mahaluhur, nganti salawas-lawase: Muga-muga Gusti Allah maringi kowé wiji kabeneran; lan sawetara putramu bakal disucèkaké ing tengah-tengahing bumi; Muga-muga bangsa-bangsa ngladèni kowé, lan kabèh bangsa bakal sujud ing ngarepé turunmu.”

12. Kuwatna ing ngarepe manungsa, lan gunakake panguwasa marang kabeh turune Set. Supaya lakumu lan lakune anak-anakmu bakal dibenerake, supaya dheweke dadi bangsa suci.

13 Muga-muga Gusti Allah Kang Mahaluhur maringi kowé kabèh berkah, kang wis diberkahi marang aku, lan kang wis diberkahi marang Nuh lan Adam; Muga-muga turun-tumurun turun-tumurun langgeng ing salawas-lawase.

14 Lan mugi Gusti Allah nyucekake kowé saka sakèhing piala lan najis, supaya kowé diapura sakèhing dosa sing wis koklakoni tanpa sepengetahuan. Lan mugi Gusti Allah nguwataké kowé, lan mberkahi kowé. Lan mugi kowé nduwèni saklumahing bumi,

15 Lan muga-muga Panjenengane nganyari prajanjiané karo kowé, supaya kowé dadi bangsa pusaka kanggo Panjenengané ing salawas-lawasé, lan supaya Panjenengané dadi Allah kang setya lan adil kanggo kowé lan turunmu ing salumahing bumi.

16 Lan kowé, anakku Yakub, elinga pangandikanku, lan netepi prentahe Abraham, bapakmu: Pisahna awakmu saka bangsa-bangsa, lan aja mangan karo wong-wong mau: lan aja niru tumindaké, lan aja dadi kancané; amarga tumindaké najis, lan kabèh tindak-tanduké najis lan nggawé najis.

17 Padha nyaosake kurban marang wong mati, lan padha nyembah roh jahat, lan padha mangan ing ndhuwur kuburan, lan kabeh pakaryane iku tanpa guna lan tanpa guna.

18 Wong-wong mau ora duwe ati kanggo mangerteni, lan mripate ora weruh apa sing ditindakake, lan kepiye dheweke kesasar nalika ngucap marang kayu: 'Kowé iku Gustiku,' lan marang watu: 'Kowé iku Gustiku lan kowé sing ngluwari aku.' [Lan wong-wong mau ora duwe ati.]

19 Lan kowé, anakku Yakub, muga-muga Gusti Allah Kang Mahaluhur nulungi kowé, lan Gusti Allah ing swarga mberkahi kowé, lan nyingkirake kowé saka najisé lan saka sakèhing kaluputané.

20 Ati-ati, anakku Yakub, aja nganti njupuk bojo saka turune putri Kanaan; amarga kabeh turune bakal dicopot saka bumi.

21 Amarga saka pambrontakane Ham, Kanaan kesasar, lan kabeh turune bakal dirusak saka bumi lan kabeh sisane, lan ora ana sing bakal slamet saka dheweke ing dina pangadilan.

22 Lan kanggo kabeh wong sing nyembah brahala lan wong-wong sing najis

(a) Ora bakal ana pangarep-arep kanggo wong-wong mau ing tanahe wong urip;

(b) Lan ora bakal ana pangeling-eling bab wong-wong mau ing bumi;

(c) Amarga wong-wong mau bakal mudhun menyang jagading wong mati,

(d) Lan menyang panggonan paukuman bakal padha mlebu, Kaya dene anak-anake Sodom disingkirake saka bumi, mangkono uga kabeh wong sing nyembah brahala bakal disingkirake.

23 Aja wedi, anakku Yakub, lan aja wedi, anakku Abraham: Muga-muga Gusti Allah Kang Mahaluhur njaga kowe saka karusakan, lan saka kabeh dalan sing salah muga-muga Panjenengane ngluwari kowe.

24 Omah iki wis Dakbangun kanggo Aku dhewe supaya Aku bisa masang asmaningSun ing bumi: [iki bakal diparingake marang kowe lan turunmu salawas-lawase], lan bakal kasebut omahe Abraham; iki bakal diparingake marang kowe lan turunmu salawas-lawase; amarga kowe bakal mbangun omahku lan netepake asmaningSun ana ing ngarsane Gusti Allah salawas-lawase: turunmu lan jenengmu bakal lestari ing salumahing bumi.

25 Lan wong mau banjur mandheg ndhawuhi lan mberkahi dheweke.

26 Wong loro mau banjur padha turu bareng ing amben siji, lan Yakub turu ing pangkone Abraham, bapakne, lan Yakub ngambung Abraham kaping pitu, lan katresnan lan atine bungah banget.

27 Lan Gusti Allah mberkahi wong mau kanthi gumolonging atine lan ngandika: 'Gusti Allah Kang Mahaluhur, Allahing kabeh, lan Kang Nitahake kabeh, kang wis ngentasake aku saka Ur-Kasdim supaya aku diparingi tanah iki supaya dadi darbeku salawas-lawase, lan supaya aku bisa netepake turunan suci - mugi Gusti Kang Mahaluhur pinaringan berkah salawas-lawase.'
28 Lan mberkahi Yakub, pangandikane: "Anakku, sing daksenengi kanthi gumolonging atiku lan katresnanku, mugi-mugi sih-rahmat lan sih-rahmat Paduka tansah kaparingana dhumateng piyambakipun lan dhateng turun-turunipun."
29 Lan aja nganti Paduka nilar piyambakipun, utawa ngremehake piyambakipun wiwit saiki nganti ing dina-dina langgeng, lan mugi Paduka mbukak mripat dhateng piyambakipun lan dhateng turunipun, supados Paduka saged njaga piyambakipun, lan mberkahi piyambakipun, lan saged nyucekaken piyambakipun minangka bangsa kangge warisan Paduka;
30 Lan mugi paring berkah dhumateng piyambakipun kanthi sedaya berkah Paduka wiwit samenika ngantos salami-laminipun, lan mugi paringa anyar prajanjian lan sih-rahmat Paduka kaliyan piyambakipun lan kaliyan turunanipun miturut sedaya kersa Paduka dhateng sedaya generasi ing bumi.

BAB 23

1 Banjur dhèwèké nduduhaké drijiné Yakub ing mripaté, lan memuji Gusti Allahé para déwa, sarta nutupi rainé lan ngulur sikilé lan turu ing salawas-lawasé, sarta diklumpukaké karo para leluhuré.
2 Senajan mangkono, Yakub isih turu ing pangkone, lan ora ngerti yen Abraham, bapakne, wis seda.
3 Yakub tangi saka turu, lan weruh Abraham adhem kaya es, lan dheweke ngucap, "Rama, rama!" nanging ora ana sing ngomong, lan dheweke ngerti yen Rama wis mati.
4 Banjur dhèwèké ngadeg saka pangkoné lan mlayu ngandhani Ribka, ibuné; lan Ribka menyang Iskak ing wayah wengi, lan ngandhani dhèwèké; lan banjur padha lunga bebarengan, lan Yakub uga nggawa lampu ing tangané, lan nalika padha mlebu, Abraham nemokaké wis mati.
5Iskak banjur nyungkemi raine bapakne, nangis lan ngambung bapakne.
6 Swara-swara mau keprungu ing omahé Abraham, lan Ismael, putrané, banjur ngadeg lan sowan marang Abraham, bapakné, sarta nangisi Abraham, bapakné, dhèwèké lan kabèh kulawargané Abraham, sarta padha nangis banter banget.
7 Putra-putrane, Ishak lan Ismael, ngubur dheweke ing guwa ganda, cedhak karo Sarah, garwane, lan padha nangisi dheweke patang puluh dina, kabeh wong lanang ing omahe, uga Ishak lan Ismael, lan kabeh putrane, lan kabeh putrane Ketura ing panggonane; lan dina-dina nangisi Abraham wis rampung.
8 Lan dhèwèké urip telung Yubileum lan patang minggu taun, satus pitung puluh lima taun, lan ngrampungaké dina-dina uripé, nalika wis tuwa lan kebak dina.
9 Amarga umuré para leluhur, sajrone uripé, ana sangalas taun Yobel; lan sawisé Banjir Gedhé, umuré wiwit kurang saka sangalas taun Yobel, lan suda ing Yobel, lan cepet tuwa, lan kebak dina-dinané amarga saka kasangsaran sing maneka warna lan piala ing lakuné, kajaba Abraham.
10 Amarga Abraham sampurna ing sakehing pakaryane ana ing ngarsane Gusti, lan ndadekake keparenge ing kabeneran sajrone uripe; lan lah, dheweke ora ngrampungake patang Yubileum sajrone uripe, nalika dheweke wis tuwa amarga duraka, lan wis kebak dina-dinane.
11 Lan kabeh generasi sing bakal muncul saka wektu iki nganti dina pangadilan gedhe bakal cepet tuwa, sadurunge ngrampungake rong yubileum, lan kawruhe bakal nilar dheweke amarga wis tuwa. Tanah kabeh kawruhe bakal ilang.
12 Lan ing dina-dina iku, yen ana wong urip sajrone Yobel setengah taun, wong-wong bakal ngomong babagan dheweke: 'Dheweke wis urip suwe, lan sebagian besar dina-dinane mung lara, susah, lan sangsara, lan ora ana katentreman:
13. Bencana nututi bencana, tatu nututi tatu, kasusahan nututi kasusahan, kabar ala nututi kabar ala, penyakit nututi penyakit, lan kabeh paukuman ala kaya iki, siji karo sijine, penyakit lan karusakan, salju lan embun beku lan es, demam, lan hawa adhem, lan mati rasa, lan paceklik, lan pati, lan pedhang, lan penawanan, lan kabeh jinis bencana lan rasa lara.
14 Lan kabeh iki bakal nemoni generasi ala, sing nglakoni dosa ing bumi: tumindake yaiku najis lan laku jina, lan polusi lan kekejian.
15 Banjur wong-wong bakal kandha: 'Umumé para leluhur iku akèh (malah), nganti sèwu taun, lan iku apik; nanging delengen, dina-dina urip kita, yèn wong wis urip pirang-pirang taun, iku pitung puluh taun, lan yèn dhèwèké kuwat, patang puluh taun, lan iku ala, lan ora ana tentrem ing dina-dinané generasi sing ala iki.'
16 Lan ing generasi iku para putra bakal ngukum para leluhure lan para pinituwa babagan dosa lan duraka, lan babagan tembung-tembunge lan piala gedhe sing ditindakake, lan babagan nilarake prajanjian sing digawe dening Pangeran Yehuwah ing antarane dheweke lan Panjenengane, supaya dheweke netepi lan nindakake kabeh prentahe lan pranatan-pranatan-e lan kabeh angger-anggere, tanpa nyimpang menyang tengen utawa kiwa.
17 Amarga kabeh wong wis nindakake piala, lan saben cangkem ngucapake duraka lan kabeh tumindake iku najis lan njijiki, lan kabeh lakune iku najis, najis lan karusakan.
18 Lah bumi bakal dirusak amarga saka kabeh panggaweyane, lan ora bakal ana wiji wit anggur lan ora ana lenga; amarga panggaweyane kabeh ora setya, lan kabeh bakal mati bebarengan, kewan lan sapi lan manuk, lan kabeh iwak ing segara, amarga saka anak-anake manungsa.
19 Lan wong-wong mau bakal padha padudon, wong enom karo wong tuwa, wong tuwa karo wong enom, wong miskin karo wong sugih, wong asor karo wong gedhe, lan wong ngemis karo panggedhe, amarga saka angger-anggering Toret lan prajanjian; amarga wong-wong mau wis lali karo prentah, prajanjian, riyaya, sasi, dina Sabat, Yobel, lan kabeh pangadilan.
20 Lan wong-wong mau bakal ngadeg <nganggo gandhewa lan> pedhang lan perang kanggo mbalekake

wong-wong mau menyang dalan; nanging wong-wong mau ora bakal bali nganti getih akeh wis diwutahake ing bumi, siji-sijine.

21 Lan wong-wong sing isih bisa oncat ora bakal bali saka pialane menyang dalan kabeneran, nanging kabeh bakal ngunggahake awake dhewe kanggo ngapusi lan kasugihan, supaya saben wong bisa njupuk kabeh duweke pepadhane, lan dheweke bakal nyebutake jeneng gedhe, nanging ora kanthi kayekten lan ora kanthi kabeneran, lan dheweke bakal najisake papan suci kanthi najis lan korupsi saka polusi.

22 Lan paukuman gedhe bakal teka saka Gusti Allah kanggo tumindak generasi iki, lan Panjenengane bakal masrahake wong-wong mau marang pedhang, marang paukuman lan marang panangkaran, lan dadi rampasan lan pangan.

23 Lan Panjenengane bakal nggugah wong-wong dosa saka bangsa-bangsa liya nglawan wong-wong mau, sing ora duwe welas asih utawa welas asih, lan sing ora bakal ngajeni sapa wae, ora tuwa utawa enom, utawa sapa wae, amarga wong-wong mau luwih duraka lan luwih kuwat nindakake piala tinimbang kabeh anak manungsa. Lan dheweke bakal nggunakake kekerasan marang Israel lan pelanggaran marang Yakub, lan akeh getih bakal diwutahake ing bumi, lan ora bakal ana sing nglumpukake lan ora ana sing ngubur.

24 Ing dina-dina iku wong-wong bakal padha sesambat kanthi sora, lan padha ndedonga supaya padha dislametake saka tangane wong-wong dosa, yaiku bangsa-bangsa liya; nanging ora ana sing bakal dislametake.

25 Lan sirahe bocah-bocah bakal putih rambute abu-abu, lan bocah umur telung minggu bakal katon tuwa kaya wong umur satus taun, lan dhuwure bakal dirusak dening kasangsaran lan penindasan.

26 Lan ing dina-dina iku bocah-bocah bakal miwiti sinau angger-anggering Toret, Lan nggoleki pepakon-pepakon, Lan bali menyang dalan kabeneran.

27 Lan dina-dina bakal wiwit saya suwe lan saya tambah akeh ing antarane anak-anak manungsa nganti umure cedhak karo sewu taun. Lan cacahing dina luwih akeh tinimbang (sadurunge).

28 Lan ora bakal ana wong tuwa utawa wong sing ora wareg karo dina-dinane, amarga kabeh wong bakal kaya bocah cilik lan nom-noman.

29 Lan kabeh dina-dinane bakal rampung lan urip kanthi tentrem lan bungah, Lan ora bakal ana Iblis utawa perusak sing ala; Amarga kabeh dina-dinane bakal dadi dina berkah lan penyembuhan.

30 Lan ing wektu iku Gusti bakal nyarasake para abdine, Lan dheweke bakal tangi lan ndeleng katentreman sing gedhe, Lan ngusir mungsuhe. Lan wong mursid bakal ndeleng lan ngucap syukur, Lan bungah kanthi kabungahan selawase lan selawase, Lan bakal ndeleng kabeh paukuman lan kabeh kutukan marang mungsuhe.

31 Balung-balunge bakal ana ing bumi, lan roh-roh bakal bungah banget, lan bakal padha ngerti manawa Pangeran Yehuwah kang nindakake pangadilan, lan nuduhake sih-rahmat marang atusan lan ewonan lan marang kabeh wong sing tresna marang Panjenengane.

32 Lan sira, Musa, tulisen tembung-tembung iki; amarga kaya mangkono iku ditulis, lan iku nyathet ing papan-papan langit minangka paseksen kanggo turun-tumurun ing salawas-lawase.

BAB 24

1 Sawisé Abraham séda, Gusti Allah mberkahi Ishak, putrané, lan dhèwèké lunga saka Hebron lan manggon ing cedhak Sumur Wahyu ing taun kapisan minggu katelu [2073 AM] Yobel iki, pitung taun.

2 Lan ing taun pisanan minggu kaping papat, ana paceklik wiwit ing tanah kasebut, [2080 AM] saliyane paceklik pisanan, sing kedadeyan ing jamane Abraham.

3 Yakub lagi nggodhog kacang miju-miju, lan Ésau teka saka ara-ara karo ngelih. Ésau banjur kandha karo Yakub, kakangné, "Aku wènèhana panganan abang iki." Yakub kandha, "Dolanana aku hak lairmu, lan aku bakal mènèhi roti lan uga panganan miju-miju iki."

4Esau banjur nggagas ing sajroning atine: “Aku bakal mati; apa gunane hak pembarep iki kanggo aku?”

5 Lan kandhane marang Yakub: “Aku bakal menehake marang kowe.” Yakub banjur kandha: “Sumpaha marang aku dina iki,” lan Yakub banjur sumpah marang Yakub.

6 Yakub banjur menehi roti lan sayuran marang Esau, adhine, lan Yakub mangan nganti wareg, nanging Esau ngremehake hak pembarepe; mulane Esau diarani Edom, amarga saka sayuran abang sing diwenehake Yakub kanggo hak pembarepe.

7 Yakub dadi sing paling tuwa, dene Esau direndahakake saka kaluhurane.

8. Paceklik wis ngebaki tanah kono, lan ing taun kapindho minggu iki, Ishak budhal menyang Mesir, lan menyang Gerar, menyang ngarsane raja Filistin, yaiku Abimelekh.

9 Pangeran Yehuwah banjur ngatingal marang panjenengane sarta ngandika: “Aja mudhun menyang Mesir; manggona ing tanah sing bakal Dakkandhakakake marang kowe, lan dadia wong neneka ing tanah iki, lan Aku bakal nunggil karo kowe lan mberkahi kowe.”

10 Amarga marang kowe lan turunmu bakal Dakwenehake tanah iki kabeh, lan Aku bakal netepi sumpahKu sing wis Dakjanjekake marang Abraham, bapakmu, lan Aku bakal nangkarake turunmu kaya lintang ing langit, lan Aku bakal maringi turunmu tanah iki kabeh.

11 Lan saka turunmu kabeh bangsa ing bumi bakal diberkahi, amarga bapakmu ngestokake dhawuhKu lan netepi pepakonKu, prentah-prentahKu, angger-anggerKu, pranatan-pranatanKu lan prajanjianKu; mulane saiki turutana dhawuhKu lan manggona ing tanah iki.

12 Lan dhèwèké manggon ing Gelar telung minggu suwéné.

13 Abimelekh banjur ndhawuhi bab dheweke, [2080-2101 AM] lan bab kabeh barang darbeke, pangandikane: "Sapa wae sing ndemek dheweke utawa apa wae duweke mesthi bakal dipateni."

14. Rama Iskak saya tambah gedhe pangwasane ana ing antarane wong Filistin, sarta oleh akeh bandha, sapi, wedhus, unta, keledai lan brayate akeh.

15 Lan dheweke nyebar ing tanah Filistin lan ngasilake satus kali lipat, lan Ishak dadi gedhe banget, lan wong Filistin meri marang dheweke.

16Sakabèhé sumur sing digali déning para abdiné Abraham nalika Abraham isih urip, wis ditutup déning wong Filistin sawisé Abraham séda, lan diurugi lemah.

17 Abimelekh banjur ngandika marang Iskak: “Kowé lunga saka kéné, merga kowé luwih kuwasa tinimbang aku.” Iskak banjur lunga saka kono ing taun kapisan minggu kapitu, lan manggon ing lebak-lebak Gerar.
18. Sumur-sumur sing digali dening para abdine Abraham, bapakne, lan sing ditutup dening wong Filistin sawise Abraham, bapakne, seda, banjur diwenehi jeneng kaya sing diwenehake dening Abraham, bapakne, mau.
19 Para abdine Iskak banjur ndhudhuk sumur ing lebak lan nemokake banyu urip, mula para pangon Gerar padha padu karo para pangon Iskak, pangon-pangone: "Banyu iki duwekku." Iskak ngarani sumur mau "Kejahatan", amarga wong-wong mau wis tumindak ala marang aku.
20 Banjur padha ndhudhuk sumur liyane, lan padha padu babagan iku uga, lan Iskak menehi jeneng 'Musuh'. Iskak banjur ngadeg saka kono lan padha ndhudhuk sumur liyane, lan ora padu babagan iku, mula Iskak menehi jeneng 'Ruang'. Lan Iskak kandha, 'Saiki Gusti Allah wis menehi papan kanggo kita, lan kita wis tambah akeh ing tanah iki.'
21 Lan saka kono dhèwèké munggah menyang Sumur Sumpah ing taun kapisan minggu kapisan ing Yubileum patang puluh papat [2108 AM].
22 Lan Gusti Allah ngatingal marang dheweke ing wayah wengi, nalika rembulan anyar ing sasi kapisan, lan ngandika marang dheweke: "Aku iki Allahe Abraham, leluhurmu; aja wedi, amarga Aku nunggil karo kowe, lan bakal mberkahi kowe lan mesthi bakal nambahi turunmu kaya wedhi ing bumi, marga saka Abraham, abdiKu."
23. Panjenengane banjur ngadegake misbyah ana ing kono, kang biyen dibangun dening Abraham, bapakne, lan panjenengane nyebut asmane Pangeran Yehuwah, sarta nyaosake kurban sembelehan marang Gusti Allahe Abraham, bapakne.
24 Lan padha ngeduk sumur lan nemu banyu urip.
25 Para abdine Iskak banjur ndhudhuk sumur liyane, nanging ora nemu banyu. Banjur padha lunga lan ngandhani Iskak yen dheweke ora nemu banyu. Iskak kandha, "Dina iki aku wis sumpah marang wong Filistin lan prekara iki wis diumumake marang kita."
26 Panggonan kono dijenengi Sumur Sumpah, amarga ing kono dhèwèké wis sumpah marang Abimelekh lan Ahuzat, kancané, lan Pikhol, panggedhening wadya-balané.
27 Lan Ishak ngerti ing dina iku yen kanthi paksaan dheweke wis sumpah marang wong-wong mau bakal gawe tentrem karo wong-wong mau.
28 Ing dina iku uga Iskak ngipat-ipati wong Filistin, pangandikane: “Wong Filistin kenaa ing ipat-ipat nganti tekan dina bebendu lan nesune saka ing tengah-tengahe para bangsa; muga-muga Gusti Allah ndadekake dheweke dadi poyokan lan ipat-ipat lan dadi sasaran bebendu lan nesune ing tangane wong-wong dosa, yaiku bangsa-bangsa liya, lan ing tangane wong Kitim.”
29 Lan sapa waé sing bisa lolos saka pedhang mungsuh lan wong Kitim, muga-muga bangsa mursid iki disingkirake ing pangadilan saka sangisore swarga; amarga dheweke bakal dadi mungsuh lan mungsuhe anak-anakku ing saindenging turun-tumurun ing bumi.
30 Ora ana sing kari, utawa siji wae sing bakal slamet ing dina bebendune pangadilan; Amarga kabeh turune wong Filistin bakal dirusak, disingkirake, lan diusir saka bumi, lan ora bakal ana jeneng utawa turune maneh sing kari kanggo wong Kaftorim iki ing bumi.
31 Sanajan dheweke munggah menyang swarga, saka kana dheweke bakal diudhunake, lan sanajan dheweke nggawe awake dhewe kuwat ing bumi, saka kana dheweke bakal diseret metu, lan sanajan dheweke ndhelik ing antarane para bangsa, saka kana dheweke bakal dicopot; lan sanajan dheweke mudhun menyang jagading wong mati, ing kana uga bakal ana paukuman gedhe, lan ing kana uga dheweke ora bakal oleh tentrem.
32 Lan yen dheweke dibuwang, bakal dipateni dening tangane wong-wong sing ngarah nyawane ing dalan, lan ora bakal ana jeneng utawa turune sing ditinggalake kanggo dheweke ing saindenging bumi; amarga dheweke bakal lunga menyang kutukan langgeng.
33 Lan kaya mangkono iku wis ditulis lan diukir babagan dheweke ing papan-papan swarga, sing bakal ditindakake marang dheweke ing dina pangadilan, supaya dheweke bisa disingkirake saka bumi.

BAB 25

1 Lan ing taun kapindho minggu iki ing Yobel iki, Ribka nyeluk Yakub putrane, lan kandha karo [2109 AM] dheweke, matur: 'Anakku, aja njupuk bojo saka putri Kanaan, kaya Esau, sadulurmu, sing njupuk bojo loro saka putri Kanaan, lan dheweke wis nggawe aku lara ati karo kabeh tumindak najis: amarga kabeh tumindake yaiku laku jina lan hawa nepsu, lan ora ana kabeneran karo dheweke, amarga (tumindake) ala.
2 Lan aku, anakku lanang, tresna banget marang kowe, lan atiku lan katresnanku mberkahi kowe saben jam awan lan jaga ing wayah wengi.
3 Saiki, anakku, rungokna pituturku, lan lakoni kekarepane ibumu, lan aja njupuk bojo saka putri-putri ing tanah iki, nanging mung saka kulawarga bapakku, lan saka sedulure bapakku. Kowé bakal njupuk bojo saka kulawarga bapakku, lan Gusti Allah Kang Mahaluhur bakal mberkahi kowé, lan anak-anakmu bakal dadi generasi sing mursid lan turunan sing suci.
4 Yakub banjur kandha karo Ribka, ibune, "Dhuh Ibu, umurku wis sangang minggu, aku durung ngerti lan durung tau ndemek wong wadon, lan durung tau tunangan karo sapa wae, lan malah durung mikir arep njupuk bojo saka wong wadon Kanaan."
5 Amarga aku kelingan, ibu, pangandikane Abraham, bapakku, amarga dheweke dhawuh marang aku supaya aja njupuk bojo saka putri-putri Kanaan, nanging njupuk bojo saka turune bapakku lan saka sanak-sedulurku.
6 Aku wis tau krungu nèk Laban, kakangmu, wis duwé anak wadon, lan aku wis kepéngin banget supaya dhèwèké nggolèki bojo saka antarané wong-wong kuwi.
7 Lan amarga saka iku aku wis njaga awake dhewe ing rohku supaya ora nglakoni dosa utawa rusak ing kabeh lakuku sajrone uripku; amarga babagan hawa nepsu lan laku cabul, Abraham, bapakku, menehi aku akeh prentah.
8 Senajan wis diprentahake marang aku, rong puluh taun iki kakangku wis padu karo aku, lan kerep ngomong karo aku: 'Kakangku, goleka sadulur wadon saka bojoku loro dadi bojoku'; nanging aku ora gelem nindakake kaya sing ditindakake.

9 Aku sumpah ing ngarsané Ibu, yèn sajroné uripku aku ora bakal njupuk bojo saka anak-anak wadon saka turuné Kanaan, lan aku ora bakal tumindak ala kaya sing wis ditindakake déning kakangku.
10 Aja wedi, ibu; yakina yen aku bakal nindakake karsamu lan lumaku kanthi jujur, lan ora bakal ngrusak dalanku selawase.
11 Banjur dhèwèké ngangkat rainé menyang swarga lan ngulurake drijiné, lan mbukak cangkemé lan memuji Gusti Allah Kang Mahaluhur, sing wis nitahaké swarga lan bumi, sarta ngucap syukur lan memuji marang Panjenengané.
12 Lan dheweke kandha: 'Pinujia Pangeran Yehuwah, lan mugi asmane kang suci pinaringan berkah ing salawas-lawase, kang wis maringi aku Yakub minangka putra kang suci lan turunan kang suci; amarga dheweke iku kagunganMu, lan turunane bakal tetep kagunganMu lan turun-tumurun ing salawas-lawase.'
13. Dhuh Gusti, mugi Paduka paring berkah dhateng piyambakipun, saha mugi Paduka paring berkah kayekten wonten ing cangkem kawula, supados kawula saged mberkahi piyambakipun.
14 Lan ing wayah iku, nalika roh kabeneran mudhun menyang cangkeme, dheweke numpangake tangane loro ing sirahe Yakub, lan kandha:
15 Pinujia Paduka, Gustining kabeneran lan Gusti Allah ing salawas-lawase, lan mugi Panjenengane mberkahi panjenengan ngluwihi kabeh generasi manungsa. Mugi Panjenengane maringi panjenengan, Putraku, dalan kabeneran, lan nduduhake kabeneran marang turun-tumurun.
16 Lan mugi-mugi Panjenengane nggadhahi putra-putra panjenengan kathah sajrone gesang panjenengan, Lan mugi-mugi putra-putra panjenengan lair miturut cacahing sasi ing setaun. Lan mugi-mugi putra-putra panjenengan dados kathah lan ageng ngluwihi lintang-lintang ing langit, Lan cacahipun nglangkungi wedhi ing segara.
17 Lan muga-muga Panjenengane maringi tanah sing becik iki marang wong-wong mau - kaya sing wis dijanjekake bakal diwenehake marang Abraham lan turune sawise dheweke - Lan muga-muga padha nduweni tanah iki minangka duweke selawase.
18 Lan mugi-mugi kula saged ningali (lair) kangge panjenengan, putra kula, anak-anak ingkang rahayu salami gesang kula, Lan mugi-mugi sedaya turun panjenengan dados turun ingkang rahayu lan suci.
19 Kaya dene kowe wis nyegerake roh ibumu nalika isih urip, guwa garbane wong wadon sing nglairake kowe bakal mberkahi kowe, [Katresnanku] lan payudaraku mberkahi kowe, lan cangkem lan ilatku memuji kowe kanthi gedhe.
20 Mundhaka lan nyebara ing bumi, Lan muga-muga turunmu sampurna ing kabungahan swarga lan bumi selawase; Lan muga-muga turunmu bungah, Lan ing dina tentrem kang agung muga-muga tentrem.
21 Lan jenengmu lan turunmu lestari nganti salawas-lawase, lan Gusti Allah Kang Mahaluhur dadi Gusti Allahe, lan Gusti Allah kang adil manggon karo wong-wong mau, lan dening wong-wong mau papan suci bakal dibangun nganti salawas-lawase.
22 Muga-muga wong kang mberkahi kowe pinaringan berkah, lan sakehing manungsa kang ngipat-ipati kowe kanthi goroh, bakal kena ing ipat-ipat."
23 Banjur dheweke ngambung wong lanang mau lan kandha, "Muga-muga Gusti Allah ing jagad iki nresnani kowe kaya dene ati ibumu lan katresnane bungah marang kowe lan mberkahi kowe." Banjur dheweke mandheg mberkahi.

BAB 26

1 Ing taun kapitu ing minggu iki, Iskak nimbali Ésau, putrane sing mbarep, lan kandha marang dhèwèké, "Aku wis tuwa, anakku, lan mripatku wis lamur, lan aku ora ngerti dina patiku."
2 Saiki njupuka gegaman mbebedhagmu, panahmu lan panahmu, banjur metu menyang ara-ara, mbebedhag lan nyekel aku (anakku lanang), anakku lanang, lan olahna panganan sing enak, kaya sing dakkarepake, banjur gawanen mrene, supaya dakpangan lan supaya aku bisa mberkahi kowe sadurunge aku mati.
3Nanging Ribka krungu Ishak ngomong karo Ésau.
4 Ésuk-ésuk Ésau metu menyang ara-ara kanggo mbebedhag lan nyekel iwak lan digawa mulih kanggo bapakné.
5 Ribka banjur nimbali Yakub, anake lanang, sarta kandhane: "Aku krungu Ishak, bapakmu, ngomong karo Esau, kakangmu: Golokna aku, olahna panganan sing enak, banjur gawanen mrene."
6 Aku bakal mangan lan mberkahi kowé ana ing ngarsané Gusti Allah sadurungé aku mati." Mulané saiki, anakku, nuruta apa sing dakprentahake marang kowé: Lungaa menyang panggonanmu, jupukna cempe loro sing apik, aku bakal nggawé panganan sing enak kanggo bapakmu, kaya sing disenengi. Banjur ladekna marang bapakmu supaya dipangan lan diberkahi ana ing ngarsané Gusti Allah sadurungé dhèwèké mati, supaya kowé diberkahi.
7 Yakub banjur kandha marang Ribka, ibune: "Bu, kula boten badhe nahan punapa kemawon ingkang badhe dipun dhahar dening bapak kula, lan ingkang badhe damel remenipun; namung kula kuwatir, Ibu, bilih piyambakipun badhe ngertos swara kula lan kepengin ndemek kula."
8 Lan kowé ngerti nèk aku iki alus, lan Esau, adhiku, wuluné, lan aku bakal katon ing ngarepé mripaté minangka wong jahat, lan bakal nindakaké tumindak sing ora dipréntahaké marang aku, lan dhèwèké bakal nesu marang aku, lan aku bakal nekakaké kutukan marang awakku dhéwé, dudu berkah.
9 Ribkah, ibune, banjur kandha, "Aku sing bakal nanggung kutukanmu, anakku, rungokna tembungku."
10 Yakub nuruti pituture Ribka, ibune, banjur lunga njupuk cempe loro sing apik lan lemu-lemu, banjur diaturake marang ibune, lan ibune banjur nggawekake panganan sing enak kaya sing disenengi.
11 Ribka banjur njupuk sandhangan apik duweke Esau, putrane sing mbarep, sing ana ing omah karo dheweke, lan dheweke nganggokake Yakub, putrane sing ragil, (kanthi sandhangan kasebut), lan dheweke nutupi kulit wedhus ing tangane lan ing gulune sing katon.
12Daging lan roti sing wis diolah mau banjur diwènèhaké marang Yakub, anaké.
13 Yakub banjur sowan menyang ing ngarsane kang rama lan matur: "Kula punika putra panjenengan, kula sampun nglampahi punapa ingkang panjenengan dhawuhaken.

Sumangga, bapak, tangia, lenggaha lan dhahar daging ingkang kula pendhet, supados panjenengan saged mberkahi kula.”
14Iskak banjur kandha marang anake, "Kok cepet banget kowe olehe, anakku?"
15 Yakub banjur kandha, "Amarga Gusti Allahmu kang maringi aku papan iki."
16. Rama Iskak banjur ngandika marang Yakub: “Nyedhaka mrene, anakku engger, supaya aku bisa ngraba kowe, apa kowe pancen anakku Esau apa dudu.”
17 Yakub banjur nyedhaki Iskak, bapakné, lan Iskak ngraba lan kandha, "Swarané Yakub, nanging tangané Ésau."
18 lan Ishak ora ngenali dhèwèké, amarga iku minangka dispensasi saka swarga kanggo nyingkirake kekuwatan pangertèn lan Ishak ora ngenali, amarga tangané wuluné kaya tangané Ésau, mulané Ishak mberkahi dhèwèké.
19. Wong mau banjur kandha, "Apa kowé anakku Ésau?" Wangsulané Yakub, "Aku iki anakmu." Wong mau banjur kandha, "Lakokna mrene, anakku, supaya aku mangan apa sing wis kokrebut, supaya aku bisa mberkahi kowé."
20Sawisé kuwi, Yakub ngaturaké anggur marang Yakub, banjur ngombé.
21Iskak, bapakné, banjur kandha, "Nyedhaka aku lan ambungen aku, anakku."
22. Yakub banjur nyedhak lan ngambung Yakub. Yakub ngambu ambune sandhangane Yakub, banjur mberkahi Yakub, pangandikane: “Ambune anakku iku kaya ambune tegalan kang kebak berkah saka Pangeran Yehuwah.”
23Muga-muga Gusti Allah maringi kowé ebun saka langit lan ebun saka bumi, sarta gandum lan lenga kang akèh; bangsa-bangsa bakal ngawula marang kowé, lan suku-suku bangsa bakal sujud marang kowé.
24. Kowé dadia bendarane para sadulurmu, lan anak-anak ibumu supaya padha sujud ana ing ngarsamu; lan kabeh berkah kang wis diberkahi dening Pangeran Yehuwah marang aku lan kang wis diberkahi marang Abraham, bapakku, muga-muga diparingake marang kowe lan turunmu ing salawas-lawase. Sapa kang ngipat-ipati kowe, kenaa ing laknat, lan sapa kang mberkahi kowe, muga-muga pinaringan berkah.”
25 Bareng Rama Iskak wis rampung mberkahi Yakub, putrane, lan Yakub wis lunga saka ngarsane Rama Iskak, ramane, banjur ndhelik. Esau, adhine, teka saka mbebedhag.
26. Panjenengane uga nggawe panganan sing enak, banjur digawa menyang bapakne. Panjenengane kandha, "Rama, kula aturi tangi lan dhahar daging buruan kula, supados panjenengan saged mberkahi kula."
27. Rama Iskak banjur ngandika marang panjenengane: “Sapa kowe?” Ature Yakub: “Aku iki anakmu sing mbarep, anakmu Esau. Aku wis nglakoni apa sing wis kokprentahake marang aku.”
28. Rama Iskak gumun banget sarta ngandika: “Sapa ta wonge sing mbebedhag lan nyekel lan nggawa menyang aku? Aku wis mangan kabeh sadurunge kowe teka, lan aku wis mberkahi dheweke; lan dheweke bakal diberkahi, lan kabeh turune bakal langgeng.”
29 Bareng Esap krungu tembunge Rama Iskak, banjur nangis kelara-lara lan getir banget, sarta matur marang ramane: “Mugi kula dipun berkahi, Rama.”
30. Rama Yakub banjur ngandika marang Yakub: “Adhimu teka kanthi akal-akalan lan ngrebut berkahmu.” Rama Yakub banjur ngandika: “Saiki aku ngerti sebabe jenenge Yakub, dene dheweke wis nipu aku kaping pindho: hakku minangka anak mbarep wis direbut, lan saiki berkahku uga direbut.”
31. Rama Iskak banjur ngandika: “Apa rama ora nyimpen berkah kanggo aku?”. Rama Iskak mangsuli, “Lah, dheweke wis dakdadekake bendaramu, lan kabeh sadulure wis dakwenehake dadi abdine, lan aku wis nguwatke dheweke nganggo gandum, anggur lan lenga sing akeh. Saiki apa sing kudu daklakoni kanggo kowe, anakku?”
32. Esau banjur matur marang Rama Iskak, "Pak, punapa panjenengan namung gadhah berkah satunggal? Mugi kula panjenengan kersa paring berkah dhateng kula ugi, Rama."
33Esau banjur nangis banter. Iskak mangsuli, "Panggonanmu bakal adoh saka embun ing bumi, lan adoh saka embun saka langit saka ndhuwur."
34. Pedhangmu bakal nguripi kowé, lan kowé bakal ngawula marang sadulurmu. Lan bakal kelakon nalika kowé dadi gedhé, lan kowé ngeculaké kuk saka gulumu, kowé bakal nglakoni dosa sing gedhé banget nganti mati, lan turunmu bakal dicopot saka sangisoré swarga.
35. Esau terus ngancam Yakub amarga berkah sing diberkahi bapakne marang dheweke, lan dheweke ngucap ing sajroning atine: "Muga-muga dina-dinane tangisan kanggo bapakku wis tekan, supaya aku bisa mateni adhiku Yakub."

BAB 27

1 Nalika Ésau, putrané sing mbarep, dicritakaké marang Ribka liwat impèn, Ribka banjur utusan nimbali Yakub, putrané sing ragil,
2 sarta ngandika marang Yakub: “Esau, kakangmu, bakal males dendam marang kowe lan arep mateni kowe.”
3 Mulane saiki, anakku, rungokna pituturku, tangia lan ngungsia menyang Haran, sadulurku, lan manggona karo dheweke sawetara dina nganti nesune kakangmu ilang, lan dheweke nyingkirake nesune saka kowe, lan lali karo kabeh sing wis koklakoni; banjur aku bakal kongkonan wong njupuk kowe saka kana.
4 Yakub banjur mangsuli: "Aku ora wedi; yen dheweke kepengin mateni aku, aku bakal mateni dheweke."
5 Nanging wong wadon mau kandha marang wong mau: “Aku aja nganti kelangan anakku loro ing dina sing padha.”
6 Yakub banjur kandha marang Ribka, ibune, "Kowé ngerti nèk bapakku wis tuwa lan ora weruh merga mripaté wis burem. Yèn aku ninggal dhèwèké, dhèwèké bakal ora seneng, merga aku ninggal dhèwèké lan ninggal kowé. Bapakku mesthi bakal nesu lan ngipat-ipati aku. Aku ora bakal lunga. Nalika bapakku ngutus aku, aku mung bakal lunga."
7 Ribka banjur kandha marang Yakub, "Aku bakal mlebu lan rembugan karo dhèwèké, lan dhèwèké bakal nglilani kowé lunga."
8. Ribka banjur sowan marang Iskak lan kandha, "Aku wis ora seneng karo anak wadon Het loro sing wis dirabi dening Esau; lan yen Yakub njupuk bojo saka antarane anak wadon ing tanah iki, apa gunane aku isih urip, amarga anak wadon Kanaan iku ala."

9. Rama Iskak banjur nimbali Yakub, banjur mberkahi sarta meling marang Yakub, pangandikane: “Aja njupuk bojo saka wong wadon Kanaan,
10. “Tangia lan mangkata menyang Mesopotamia, menyang omahe Betuel, bapakne ibumu, lan goleka jodho saka kana saka panunggalane anake Laban, sadulure ibumu.”
11. Gusti Allah Kang Mahakuwasa muga mberkahi kowe, nambah cacahmu lan nambah akeh banget, supaya kowe dadi golonganing bangsa-bangsa, lan maringi kowe berkah-berkahe bapakku Abraham, marang kowe lan turunmu sawise kowe, supaya kowe bisa nduweni tanah panggonanmu manggon lan kabeh tanah sing diparingake Gusti Allah marang Abraham. Lungaa, anakku, kanthi tentrem rahayu.
12. Rama Iskak banjur ngongkon Yakub lunga menyang Mesopotamia, menyang panggonane Laban putrane Betuel wong Aram, sadulure Ribka, ibune Yakub.
13 Sawisé Yakub budhal menyang Mesopotamia, Ribka sedhih banget merga kelangan anaké lanang, mula dhèwèké nangis.
14Iskak banjur kandha marang Ribka, "Adhiku, aja nangisi Yakub, anakku, amarga dhèwèké lunga kanthi tentrem, lan dhèwèké bakal bali kanthi tentrem."
15 Gusti Allah Kang Mahaluhur bakal njaga dheweke saka sakehing piala, lan bakal nunggil karo dheweke; amarga Panjenengane ora bakal nilar dheweke salawase uripe;
16 Amarga aku ngerti yen lakune bakal lestari ing sakehing papan menyang ngendi wae dheweke lunga, nganti dheweke bali kanthi tentrem marang kita, lan kita bisa ndeleng dheweke kanthi tentrem.
17 Aja wedi marang dheweke, mbakyuku, amarga dheweke ana ing dalan sing bener lan dheweke wong sing sampurna: lan dheweke setya lan ora bakal sirna. Aja nangis.
18. Lan Iskak nglipur Ribka merga saka Yakub, anake, sarta mberkahi dheweke.
19 Yakub banjur budhal saka Sumur Sumpah menyang Haran ing taun kapisan minggu kapindho ing Yobel kaping patang puluh papat, lan tekan Lus ing pagunungan, yaiku Betel, ing rembulan anyar ing sasi kapisan minggu iki, [2115 AM] lan tekan ing panggonan kasebut nalika wayah sore lan banjur malik saka dalan menyang kulon dalan ing wayah wengi: lan dheweke turu ing kono; amarga srengenge wis surup.
20. Banjur njupuk watu siji saka panggonan kono lan dilebokake ing sangisore wit mau minangka papan kanggo lungguh, lan dheweke lelungan dhewekan lan turu.
21 Ing wayah wengi iku dhèwèké ngimpi, lan weruh ana andha sing ngadeg ing bumi, pucuké nganti tekan langit; lan para malaékaté Pangéran munggah-mudhun ing andha mau, lan Pangéran jumeneng ing ndhuwuré andha mau.
22 Panjenengané banjur ngandika marang Yakub, "Aku iki Pangéran, Allahé Abraham, leluhurmu, lan Allahé Iskak; tanah sing kokturu iki bakal Dakparingaké marang kowé lan marang turunmu."
23 Turunmu bakal kaya bleduging bumi, lan kowé bakal saya tambah akeh menyang kulon, wetan, lor lan kidul, lan saka kowé lan turunmu kabèh bangsa bakal diberkahi.
24 Lah, Aku bakal nunggal karo kowe lan bakal njaga kowe menyang ngendi wae kowe lunga, lan Aku bakal ngulihake kowe menyang tanah iki kanthi tentrem, amarga Aku ora bakal ninggalake kowe nganti Aku nindakake kabeh sing wis Dakjanjekake marang kowe.
25 Yakub banjur tangi saka turu, sarta ngucap, "Panggonan iki pancen padalemane Gusti Allah, lan aku ora ngerti." Yakub wedi lan ngucap, "Panggonan iki nggegirisi, ora liya padalemane Gusti Allah, lan iki gapura swarga."
26 Esuke Yakub tangi, njupuk watu sing wis digawe kanggo nunggang jaran, diadegake dadi tugu lan ngesokake lenga ing ndhuwure. Panggonan mau diarani Betel, nanging biyen panggonan mau jenenge Lus.
27 Yakub banjur sumpah marang Gusti Allah, "Manawa Gusti Allah nunggil karo aku lan njaga aku ing dalan sing daklakoni iki, sarta maringi aku roti kanggo dipangan lan sandhangan kanggo dienggo, supaya aku bisa bali menyang omah bapakku kanthi slamet, mula Gusti Allah bakal dadi Allahku, lan watu sing wis dakdegake minangka tugu ing panggonan iki bakal dadi padalemane Gusti Allah, lan saka kabeh sing Paduka wenehake marang aku, aku bakal menehi sepersepuluh marang Paduka, dhuh Gusti Allahku."

BAB 28

1 Yakub banjur nerusake lelampahane lan tekan ing tanah wetan, ing panggonane Laban, sadulure Ribka, lan Laban ngladeni Laban seminggu kanggo entuk Rakhel, anake wadon.
2 Lan ing taun kapisan minggu katelu [2122 AM] Laban kandha marang Yakub: 'Wenehake bojoku, sing wis dakenggoni pitung taun.' Lan Laban kandha marang Yakub: 'Aku bakal menehake bojomu marang kowe.'
3 Laban banjur nganakake pesta, Lea, anake wadon sing mbarep, dipasrahake marang Yakub dadi bojone, lan Zilpa, abdine wadon, dipasrahake dadi abdine wadon. Yakub ora ngerti, amarga ngira yen Rakhel.
4 Yakub banjur nyedhaki Laban, lan jebul pancen Lea. Yakub nesu banget marang Laban, sarta kandhane: “Yagene kowe tumindak kaya ngene marang aku? Apa aku ora ngladeni kowe kanggo Rakhel, dudu kanggo Lea? Yagene kowe nglakoni piala marang aku?”
5 Gawanen anakmu wadon, aku bakal lunga, amarga kowe wis nindakake piala marang aku.” Yakub tresna marang Rakhel luwih saka Lea; amarga Lea mripate ora bening, nanging awake katon ayu banget, nanging Rakhel mripate ayu lan ayu banget.
6 Laban banjur kandha marang Yakub: "Ing negara kita iki ora lumrah, menehi sing enom sadurunge sing tuwa." Lan iki ora bener; amarga wis ditemtokaké lan ditulis ing tablet swarga, supaya ora ana wong sing menehi anak wadon sing luwih enom sadurunge sing tuwa; nanging sing tuwa, sing siji menehi dhisik lan sawise sing luwih enom - lan wong lanang sing nindakake iki, bakal dilecehake ing swarga, lan ora ana wong sing bener sing nindakake iki, amarga tumindak iki ala ing ngarsane Gusti Allah.
7 Lan sira prentaha marang wong Israel supaya aja nindakake perkara iki; aja nganti njupuk utawa menehake sing enom sadurunge menehake sing tuwa, amarga iku tumindak ala banget.
8. Laban banjur kandha marang Yakub: “Panganan pitung dina iki kliwata, lan aku bakal menehi kowe Rakhel, supaya kowe bisa ngladeni aku pitung taun maneh, supaya

kowe bisa ngengon wedhus-wedhusku kaya sing wis koklakoni seminggu kepungkur."
9 Nalika pitung dina pésta Lea wis kliwat, Laban mènèhaké Rakhel marang Yakub, supaya Yakub bisa ngladèni Yakub pitung taun manèh, lan Yakub mènèhaké Bilha, adhine Zilpa, dadi abdiné.
10. Yakub ngenger pitung taun maneh kanggo njaluk Rakhel, amarga Lea diwenehake tanpa bayaran.
11 Lan Gusti Allah mbukak guwa garbane Lea, lan dheweke ngandhut lan nglairake anak lanang marang Yakub, lan Yakub menehi jeneng Ruben, ing dina kaping patbelas sasi kaping sanga, ing taun pisanan minggu katelu. [2122 AM]
12 Nanging guwagarbane Rakhel ditutup, amarga Gusti Allah mirsa yen Lea disengiti lan Rakhel ditresnani.
13 Yakub banjur turu karo Lea maneh, lan Lea ngandhut lan nglairake anak lanang kapindho, lan Yakub dijenengi Simeon, ing tanggal rong puluh siji sasi kaping sepuluh, ing taun katelu minggu iki.
14 Yakub banjur turu karo Lea maneh, lan Lea ngandhut lan nglairake anak lanang sing katelu, lan Yakub menehi jeneng Lewi, ing rembulan anyar ing sasi kapisan ing taun kaping enem minggu iki.
15 Yakub banjur sare maneh karo dheweke, lan dheweke ngandhut lan nglairake anak lanang kaping papat, lan Yakub menehi jeneng Yehuda, ing tanggal limalas sasi katelu, ing taun pisanan minggu kaping papat. [2129 AM]
16. Marga saka iku kabeh, Rakhel meri marang Lea, amarga dheweke ora duwe anak, mulane dheweke kandha marang Yakub: "Wenehana aku anak." Yakub kandha: "Apa aku wis nyegah kowe menehi woh-wohan saka guwa-garbane? Apa aku wis ninggal kowe?"
17 Nalika Rakhel weruh yen Lea wis nglairake anak lanang papat kanggo Yakub, yaiku Ruben, Simeon, Lewi lan Yehuda, banjur kandha marang Yakub: "Tumujua karo Bilha, abdiku wadon, supaya dheweke ngandhut lan nglairake anak lanang kanggo aku." (Lan dheweke menehake Bilha, abdine wadon, dadi bojone Yakub).
18 Lan dhèwèké banjur nyedhaki dhèwèké, lan dhèwèké ngandhut, lan nglairaké anak lanang, lan dhèwèké mènèhi jeneng Dan, ing tanggal sanga sasi kaping enem, ing taun kaping enem minggu katelu. [2127 AM]
19 Yakub banjur ketemu maneh karo Bilha kanggo kaping pindhone, lan Bilha ngandhut lan nglairake anak lanang liyane marang Yakub, lan Rakhel menehi jeneng marang Bilha, ing tanggal lima sasi kapitu, ing taun kapindho minggu kaping papat.
20 Nalika Lea weruh yen dheweke wis mandul lan ora duwe anak, dheweke meri marang Rakhel, lan dheweke uga menehi abdine wadon Zilpa marang Yakub dadi bojone, lan dheweke ngandhut, lan nglairake anak lanang, lan Lea menehi jeneng Gad, ing tanggal rolas sasi kaping wolu, ing taun katelu minggu kaping papat. [2131 AM]
21 Sawisé kuwi Yakub banjur turu manèh karo wong wadon mau, lan wong wadon mau banjur ngandhut lan nglairaké anak lanang sing kapindho. Lea banjur mènèhi jeneng Asyer marang bocah mau, ing sasi kaping loro, sasi kaping sewelas, taun kaping lima minggu kaping papat.
22 Yakub banjur nyedhaki Lea, lan Lea ngandhut lan nglairake anak lanang, lan dheweke menehi jeneng Isakhar, ing tanggal papat sasi kaping lima, ing taun kaping papat minggu kaping papat, [2132 AM] lan dheweke menehake dheweke marang inang.
23 Yakub banjur turu maneh karo dheweke, lan dheweke ngandhut lan nglairake anak loro, lanang lan wadon, lan dheweke menehi jeneng anak lanang mau Zebulon, lan jeneng anak wadon mau Dinah, ing tanggal kapitu sasi kapitu, ing taun kaping enem minggu kaping papat. [2134 AM]
24 Lan Gusti Allah paring sih-rahmat marang Rakhel, lan mbukak guwagarbane, lan dheweke ngandhut, lan nglairake anak lanang, lan dheweke menehi jeneng Yusuf, ing rembulan anyar sasi kaping papat, ing taun kaping enem ing minggu kaping papat iki. [2134 AM]
25 Nalika Yusuf lair, Yakub kandha marang Laban, "Wenehake bojo-bojoku lan anak-anakku lanang, lan aku bakal lunga menyang omah bapakku Ishak, lan aku bakal nggawe omah kanggo aku; amarga aku wis ngrampungake taun-taun sing daklakoni kanggo ngladeni kowe kanggo anakmu wadon loro, lan aku bakal lunga menyang omah bapakku."
26 Laban banjur kandha marang Yakub: "Kowé tetepa ana ing kéné kanggo opahmu, lan angon wedhus-wedhusku manèh kanggo aku, lan tampanana opahmu."
27 Lan padha sarujuk yen dheweke kudu menehi upah saka cempe lan wedhus sing lair ireng, belang lan putih, (iku) sing bakal dadi upahe.
28 Lan kabeh wedhus gembel mau banjur padha nglairake cempe-cempe kang ana tutul-tutule, lan ana bintik-bintik lan ireng, sarta ana tandha-tandhane maneka warna, lan banjur padha nglairake cempe-cempe kang padha karo awake dhewe, lan kabeh kang ana tutul-tutul iku duweke Yakub lan kang ora ana tutul iku duweke Laban.
29 Raja-darbèké Yakub saya tambah akèh banget, lan dhèwèké nduwé sapi, wedhus, keledai, unta, lan abdi lanang lan wadon.
30 Laban lan anak-anaké padha meri marang Yakub, lan Laban njupuk wedhus-wedhusé saka Yakub, lan dhèwèké mirsani Yakub kanthi niat ala.

BAB 29

1 Bareng Rakhel wis nglairake Yusuf, Laban banjur lunga nggunting wedhuse, amarga adohe saka Yakub telung dina lelungan.
2 Bareng Yakub weruh yen Laban arep nggunting wedhus-wedhuse, Yakub banjur ngundang Lea lan Rakhel, sarta ngandika kanthi becik marang wong-wong mau supaya padha melu menyang tanah Kanaan.
3 Amarga dhèwèké crita marang wong-wong mau kepriyé dhèwèké wis ndeleng kabèh ing sajroning impèn, malah kabèh sing wis dingandikakaké marang dhèwèké supaya bali menyang omahé bapakné, lan wong-wong mau kandha: 'Menyang saben panggonan sing kokparani, aku bakal mèlu kowé.'
4 Yakub banjur memuji Gusti Allahe Ishak, bapakne, lan Gusti Allahe Abraham, bapakne, lan dheweke banjur ngadeg lan numpak para garwane lan anak-anake, lan nggawa kabeh barang darbeke lan nyabrang kali, lan tekan ing tanah Gilead, lan Yakub ndhelikake niat kasebut saka Laban lan ora ngandhani dheweke.

5 Ing taun kapitu minggu kaping papat, Yakub madhep menyang Gilead ing sasi kapisan, tanggal rong puluh siji. [2135 AM] Laban ngoyak Yakub lan nyusul Yakub ing pagunungan Gilead ing sasi katelu, tanggal telulas.
6 Lan Gusti Allah ora nglilani Yakub nglarani, amarga Panjenengane nemoni Yakub ing sajroning impen ing wayah wengi. Lan Laban ngandika marang Yakub.
7 Lan ing tanggal limalas dina iku Yakub nganakakake pesta kanggo Laban, lan kanggo kabeh wong sing teka karo dheweke, lan Yakub sumpah marang Laban ing dina iku, lan Laban uga marang Yakub, yen ora ana sing bakal nyabrang gunung Gilead menyang gunung liyane kanthi tujuan ala.
8. Wong mau banjur gawe tumpukan watu ing kono minangka paseksen, mulane panggonan kono diarani "Tumpukan Paseksen", miturut jeneng tumpukan watu mau.
9 Nanging sadurunge tanah Gilead diarani tanah wong Refaim; amarga iku tanah wong Refaim, lan wong Refaim lair (ing kono), raksasa sing dhuwure sepuluh, sanga, wolu nganti pitung hasta.
10. Panggonane wong-wong mau wiwit saka tanah bani Amon nganti tekan Gunung Hermon, lan pusat kerajaane yaiku Karnaim, Asytarot, Edrei, Misyur, lan Beon.
11 Lan Gusti Allah numpes wong-wong mau amarga saka piala tumindake; amarga wong-wong mau ala banget, lan wong Amori manggon ing panggonane, duraka lan dosa, lan ora ana wong ing dina iki sing wis nindakake kabeh dosane kanthi kebak, lan dheweke ora duwe umur dawa maneh ing bumi.
12 Yakub banjur ngutus Laban lunga, lan dheweke budhal menyang Mesopotamia, tanah Timur, lan Yakub bali menyang tanah Gilead.
13 Nalika sasi kaping sanga, tanggal sewelas, Yakub nyabrang Kali Yabok. Ing dina iku uga Esau, sadulure, teka lan banjur rujuk karo Yakub, banjur budhal menyang tanah Seir, dene Yakub manggon ing kemah.
14 Lan ing taun kapisan minggu kaping lima ing yubileum iki [2136 AM] dheweke nyabrang Kali Yordan, lan manggon ing sabrang Kali Yordan, lan dheweke ngengon wedhus-wedhuse saka segara tumpukan nganti tekan Betshan, lan nganti tekan Dotan lan nganti tekan alas Akrabim.
15 Lan banjur ngirimi marang Rama Iskak sakehing bandhane, sandhangan, pangan, daging lan ombenan, susu, mentega, keju, lan kurma saka lebak.
16 Lan marang ibune Ribka uga setaun kaping papat, ing antarane mangsa, antarane mbajak lan panen, lan antarane mangsa gugur lan mangsa udan lan antarane mangsa dingin lan mangsa semi, menyang menara Abraham.
17 Iskak wis bali saka Sumur Sumpah lan munggah menyang menarané Abraham, bapakné, lan manggon ing kono kapisah saka anaké Ésau.
18 Nalika Yakub lunga menyang Mesopotamia, Ésau njupuk Mahalat, putriné Ismael, dadi bojoné. Ésau nglumpukaké kabèh wedhus gèmbèlé bapakné lan para garwané, banjur lunga lan manggon ing Gunung Seir, lan ninggal Iskak, bapakné, piyambakan ing cedhak Sumur Sumpah.
19Iskak banjur lunga saka Sumur Sumpah lan manggon ing menarané Abraham, bapakné, ing pegunungan Hebron.
20 Yakub banjur ngirim kabeh sing dibutuhake kanggo bapak lan ibune menyang kana, lan banjur mberkahi Yakub kanthi gumolonging ati lan nyawane.

BAB 30

1 Lan ing taun kapisan minggu kaping enem [2143 AM] dhèwèké munggah menyang Salem, ing sisih wétan Sikhem, kanthi tentrem, ing sasi kaping papat.
2. Dina, anake Yakub, digawa menyang omahe Sikhem, anake Hemor, wong Hewi, panggedhene tanah kono, lan wong iku banjur turu karo Dina lan dirusuhi. Dina iku isih bocah wadon cilik, umur rolas taun.
3 Yakub banjur nyuwun marang bapakné lan sadulur-saduluré wadon supaya Dina diwènèhaké marang Yakub dadi bojoné. Yakub lan anak-anaké padha nesu banget marang wong-wong ing Sikhem, amarga Dina wis dirusuhi, adhine wadon, lan wong-wong mau padha ngapusi lan ngapusi Dina.
4 Simeon lan Lewi banjur teka tanpa diduga-duga ing Sikhem lan ngukum kabeh wong Sikhem, lan mateni kabeh wong lanang sing ditemokake ing kono, lan ora ana siji-sijia sing isih urip ing kono: kabeh dipateni kanthi siksa amarga wis ngremehake Dina adhine.
5 Lan wiwit saiki aja nganti ana maneh putri Israel sing diremehake, amarga paukuman wis ditetepake ing swarga marang wong-wong mau, yaiku supaya kabeh wong Sikhem padha numpes nganggo pedhang, amarga wis nindakake kanisthan ing Israel.
6 Lan Gusti Allah masrahake wong-wong mau menyang tangane para putrane Yakub supaya padha dipateni nganggo pedhang lan diukum, lan supaya ora ana maneh sing kaya ngono ing Israel, yaiku prawan Israel diremehake.
7 Lan yen ana wong lanang ing Israel sing kepengin menehake anake wadon utawa adhine wadon marang wong lanang saka bangsa-bangsa liya, wong iku mesthi kudu dipateni, lan wong-wong kudu mbenturi dheweke nganggo watu; amarga wong iku wis nindakake kanisthan ing Israel; lan wong-wong kudu ngobong wong wadon mau nganggo geni, amarga dheweke wis ngremehake jeneng kulawargane bapakne, lan dheweke bakal disingkirake saka Israel.
8 Lan aja nganti ana wong wadon laku jina lan aja nganti ana najis ing Israel sajrone turun-tumurun ing bumi; amarga Israel iku suci tumrap Pangeran Yehuwah, lan saben wong sing najisake kudu mati: wong-wong mau kudu dibenturi watu.
9 Amarga kaya mangkono wis ditemtokaké lan ditulis ing tablet swarga babagan kabèh turuné Israèl: sapa waé sing najisaké bakal mati, lan bakal dibenturi watu.
10 Lan angger-angger iki ora ana watesan dina, lan ora ana pangapura, utawa panebusan: nanging wong lanang sing wis ngremehake anake wadon kudu disingkirake saka tengah-tengahe Israel, amarga dheweke wis menehake sebagian saka turune marang Molokh, lan tumindak ala nganti ngremehake.
11 Lan kowé, Musa, wènèhana prentah marang wong Israèl supaya aja menehake anak-anaké wadon marang wong-wong non-Yahudi, lan aja njupuk anak-anaké wadon saka bangsa-bangsa non-Yahudi kanggo anak-anaké lanang, amarga iki njijiki ana ing ngarsané Pangéran.

12 Mulané aku nulis kanggo kowé ing Kitab Torèt kabèh tumindaké wong Sikhem marang Dinah, lan kepriyé para putrané Yakub padha ngomong, 'Kita ora bakal menehake anakku wadon marang wong lanang sing ora disunat, amarga kuwi dadi penghinaan kanggo kita.'
13 Lan iki dadi cela kanggo Israel, kanggo wong-wong sing isih urip, lan kanggo wong-wong sing ngalap anak-anak wadon saka bangsa-bangsa liya; amarga iki najis lan njijiki kanggo Israel.
14 Lan Israel ora bakal luput saka najis iki yen duwe bojo saka anak-anake wadon bangsa-bangsa liya, utawa wis menehake anak-anake wadon marang wong lanang saka bangsa-bangsa liya.
15 Amarga bakal ana pageblug mbaka pageblug, lan kutukan mbaka kutukan, lan saben paukuman, pageblug lan kutukan bakal nekani dheweke: yen dheweke nindakake perkara iki, utawa ndhelikake mripate saka wong-wong sing nindakake najis, utawa wong-wong sing najisake papan suci Pangeran Yehuwah, utawa wong-wong sing najisake asmane sing suci, (banjur) kabeh bangsa bakal diadili bebarengan amarga kabeh najis lan najis saka wong iki.
16 Lan ora bakal ana pilih kasih marang wong [lan ora ana pertimbangan marang wong] lan ora bakal ana sing nampa woh-wohan lan kurban obaran lan lemak saka tangane, utawa ambune sing legi, supaya bisa nampa: lan kaya ngono kuwi saben wong lanang utawa wadon ing Israel sing najisake papan suci.
17 Mulané Aku wis ndhawuhi kowé, ‘Wènèhana paseksi iki marang Israèl: delengen kepriyé kahanané wong-wong Sikhem lan anak-anaké: kepriyé wong-wong mau diulungaké marang tangané anak loro Yakub, lan wong-wong mau matèni wong-wong mau kanthi siksaan, lan iku dianggep bener déning wong-wong mau, lan wis ditulis dadi bener déning wong-wong mau.’
18 Lan turune Lewi dipilih dadi imam, lan dadi wong Lewi, supaya padha bisa ngladeni ana ing ngarsane Pangeran Yehuwah, kaya kita, terus-terusan, lan supaya Lewi lan para putrane pinaringan berkah salawas-lawase; amarga dheweke semangat kanggo nindakake kabeneran lan pangadilan lan males dendam marang kabeh wong sing nglawan Israel.
19 Lan mulane padha nulis minangka paseksen ing papan-papan swarga bab berkah lan kabeneran ing ngarsane Gusti Allahing kabeh manungsa:
20 Lan kita ngelingi kabeneran sing ditindakake wong kasebut sajrone uripe, ing saben periode taun; nganti sewu generasi bakal nyathet, lan bakal teka marang dheweke lan marang turune sawise dheweke, lan dheweke wis kacathet ing tablet swarga minangka kanca lan wong mursid.
21 Kabèh cathetan iki wis tak tulis kanggo kowé, lan wis tak préntah supaya kowé kandhaa marang wong Israèl, supaya aja nganti padha nglakoni dosa utawa nglanggar pranatan utawa nglanggar prajanjian sing wis ditetepaké kanggo wong-wong mau, (nanging) supaya padha netepi lan kacathet minangka kanca.
22 Nanging nèk wong-wong mau nglakoni dosa lan nindakké najis ing saben cara, wong-wong mau bakal kacathet ing tablet swarga minangka mungsuh, lan wong-wong mau bakal disirnakaké saka buku urip, lan wong-wong mau bakal kacathet ing buku wong-wong sing bakal disirnakaké lan karo wong-wong sing bakal disingkiraké saka bumi.
23 Lan ing dina nalika para putrane Yakub mateni Sikhem, sawijining tulisan dicathet kanggo sih-rahmat ing swarga yen dheweke wis nindakake kabeneran lan kajujuran sarta males dendam marang para wong dosa, lan iku ditulis kanggo berkah.
24Dinah, adhine, banjur digawa metu saka omahe Sikhem, sarta kabeh barang sing ana ing Sikhem dijarah, yaiku wedhus-wedhuse, sapi-sapine, keledai-keledaine, lan kabeh bandhane lan wedhuse kabeh, kabeh mau digawa menyang Yakub, bapakne.
25 Panjenengane banjur nyenyamah wong-wong mau, amarga wong-wong mau wis mateni kutha iku nganggo pedhang, amarga panjenengane wedi karo wong-wong sing manggon ing kono, yaiku wong Kanaan lan wong Feris.
26 Kutha-kutha ing sakubengé Sikhem padha ketaman rasa wedi saka Gusti Allah, mula ora ana sing ngoyak anak-anaké Yakub, merga wong-wong mau wis padha wedi banget.

BAB 31

1 Ing sasi anyar, Yakub kandha karo kabeh wong ing omahe, "Sucèkna awakmu lan ganti sandhanganmu, banjur ayo padha menyang Betel. Ing kono aku wis sumpah marang Panjenengane nalika aku mlayu saka adhiku Esau, amarga dheweke wis nunggil karo aku lan nggawa aku menyang tanah iki kanthi tentrem, lan padha nyingkirake para allah liyane sing ana ing tengah-tengahmu."
2 Lan padha nilar dewa-dewa asing lan apa sing ana ing kupinge lan sing ana ing gulu, lan brahala-brahala sing dicolong Rachel saka Laban, bapakne, diwenehake kabeh marang Yakub. Yakub banjur ngobong lan ngremuk lan ngrusak brahala-brahala mau, lan ndhelik ing sangisore wit ek sing ana ing tanah Sikhem.
3 Ing sasi kapitu, nalika rembulan anyar, panjenengane banjur tindak menyang Betel. Panjenengane ngadegake misbyah ing panggonane turu, sarta ngadegake tugu ing kono, sarta ngundang wong supaya nemoni Rama Iskak, ramane, supaya nemoni kurbane, lan nemoni Ibu Ribka.
4. Rama Iskak banjur ngandika: “Coba anakku Yakub teka, supaya aku bisa nemoni dheweke sadurunge aku mati.”
5 Yakub banjur sowan menyang omahe Rama Abraham, bapakne, lan ibune Iskak, karo ngajak putrane loro, yaiku Lewi lan Yehuda. Yakub banjur sowan menyang omahe Rama Iskak lan ibune Ribka.
6Rbèkah banjur metu saka menara menyang ngarepé menara mau, arep ngambung lan ngrangkul Yakub, merga atine wis seger nalika krungu, "Lah, anakmu Yakub wis teka." Ribèkah banjur ngambung Yakub.
7. Nalika weruh putrane Abraham loro, dheweke ora pangling karo dheweke, banjur kandha marang Abraham: "Apa iki putramu, anakku?" Banjur dirangkul lan diambungi, sarta diberkahi, pangandikane: "Merga saka kowe, turune Abraham bakal dadi misuwur, lan kowe bakal dadi berkah ing bumi."
8 Yakub banjur mlebu menyang kamar turu karo putrane loro, Iskak, bapakne. Yakub nyekel tangane bapakne, ndhingkluk lan ngambung bapakne, lan Iskak ngrangkul gulune Yakub, putrane, karo nangis ing githoke.

9. Nalika pepeteng ilang saka mripate Iskak, lan dheweke weruh putrane Yakub loro, Lewi lan Yehuda, banjur ngandika: "Apa iki anak-anakmu, anakku? Amarga padha karo kowe."
10 Lan dhèwèké kandha marang dhèwèké yèn wong-wong mau pancèn putra-putrané: 'Lan kowé wis ndeleng pancèn yèn wong-wong mau pancèn putra-putraku'.
11 Wong loro mau banjur padha nyedhaki, banjur Yusuf noleh lan ngambung sarta ngrangkul wong loro mau.
12 Rohing nubuat mudhun ing cangkeme, banjur nyekel Lewi ing tangan tengen lan Yehuda ing tangan kiwane.
13 Panjenengané banjur noleh dhisik marang Lèwi, lan wiwit mberkahi Lèwi, sarta ngandika, "Muga-muga Gusti Allah kang Maha Agung, Pangéran kang langgeng, mberkahi kowé lan anak-anakmu ing salawas-lawase."
14 Lan mugi Gusti Allah maringi kowé lan turunmu kamulyan lan kaluhuran sing gedhé, lan ndadosaké kowé lan turunmu, saka antarané kabèh manungsa, nyedhak marang Panjenengané kanggo ngladèni ing papan suci minangka malaékat ing ngarsane lan minangka wong suci. (Sanajan) kaya wong-wong mau, turuné anak-anakmu bakal dadi kamulyan, kaluhuran lan kasucèn, lan mugi Panjenengané ndadèkaké wong-wong mau agung nganti salawas-lawase.
15 Lan wong-wong mau bakal dadi hakim lan pangeran, lan pamimpin saka kabeh turune putra-putra Yakub; Wong-wong mau bakal ngucapake pangandikane Pangeran Yehuwah kanthi kabeneran, lan wong-wong mau bakal ngadili kabeh pangadilane kanthi kabeneran. Lan wong-wong mau bakal ngandhani dalan-Ku marang Yakub lan dalan-Ku marang Israel. Berkah saka Pangeran Yehuwah bakal diwenehake ing cangkeme Kanggo mberkahi kabeh turune wong-wong sing ditresnani.
16 Ibumu ngarani kowe Lewi, lan kanthi adil dheweke ngarani kowe; Kowe bakal rumaket karo Pangeran Yehuwah lan dadi kancane kabeh putrane Yakub; Muga-muga mejane dadi duwekmu, lan kowe lan anak-anakmu mangan saka iku; Lan muga-muga mejamu kebak nganti turun-tumurun, lan panganmu ora bakal entek nganti salawas-lawase.
17 Lan kabeh wong sing sengit marang kowe bakal padha sujud ing ngarepmu, lan kabeh mungsuhmu bakal padha disingkirake lan sirna; lan mugia pinaringan berkah wong sing mberkahi kowe, lan mugia dikutuk saben bangsa sing ngipat-ipati kowe.
18 Lan marang Yehuda, pangandikane: "Muga-muga Gusti Allah maringi kowe kekuwatan lan kekuwatan kanggo ngidak-idak kabeh wong sing sengit marang kowe; kowe lan salah sawijining putramu bakal dadi pangeran tumrap para putra Yakub; Muga-muga jenengmu lan jeneng putra-putramu nyebar lan ngliwati saben tanah lan wilayah. Banjur bangsa-bangsa liya bakal wedi ing ngarepmu, lan kabeh bangsa bakal gemeter."
19 Ing kowé bakal ana pitulungané Yakub, lan ing kowé bakal ana kaslametané Israèl.
20 Lan nalika kowé lenggah ing dhampar kamulyan kabeneranmu, bakal ana tentrem rahayu kanggo kabèh turuné para putra sing ditresnani; mugia pinaringan berkah kang mberkahi kowé, lan kabèh wong sing sengit marang kowé, sing nindhes kowé, lan sing ngipat-ipati kowé bakal disingkirake lan dirusak saka bumi lan bakal dikutuk.
21 Yakub banjur noleh lan ngambung Yakub maneh, karo bungah banget, amarga wis ndeleng putra-putrane Yakub kanthi temenan.
22 Panjenengane banjur metu saka ing antarane sikile Rama Iskak lan sujud nyembah marang panjenengane, sarta mberkahi para sakabate lan leren ana ing kono karo Rama Iskak ing wayah wengi iku, sarta padha mangan lan ngombe kanthi bungah.
23 Panjenengané banjur nggawé putrané Yakub loro turu, siji ing sisih tengen lan sijiné ing sisih kiwané, lan iku dianggep bener tumrap dhèwèké.
24 Ing wayah wengi Yakub nyritakake kabeh marang bapakne, kepriye Gusti Allah wis nuduhake sih-rahmat sing gedhe marang dheweke, lan kepriye bapakne wis mberkahi dheweke ing kabeh lakune, lan nglindhungi dheweke saka kabeh piala.
25 Lan Iskak memuji Gusti Allahe Abraham, leluhure, sing ora nyingkirake sih-rahmat lan kaadilane saka anak-anake Iskak, abdine.
26 Esuke Yakub crita marang Rama Iskak bab sumpahe marang Pangeran Yehuwah, lan wahyu sing dideleng, sarta yen Rama Iskak wis ngadegake misbyah, lan kabeh wis siyap kanggo kurban sing bakal dikurbanake ing ngarsane Pangeran Yehuwah kaya sing wis diucapake, lan yen Rama Iskak wis teka kanggo numpangake Rama Iskak ing kuldi.
27 Rama Iskak banjur ngandika marang Yakub, putrane: “Aku ora bisa lunga ngancani kowe, amarga aku wis tuwa lan ora bisa nggawa budhal, mangkata, anakku, kanthi tentrem, amarga aku wis satus sewidak lima taun iki; aku ora bisa lelungan maneh; ibumu tunggangna ing keledai lan supaya dheweke lunga ngancani kowe.”
28 Lan aku ngerti, anakku, yen kowe teka merga saka aku, lan muga-muga dina iki diberkahi amarga kowe wis ndeleng aku urip, lan aku uga wis ndeleng kowe, anakku.
29 Muga-muga kowé makmur lan netepi janjimu sing wis kokucapake; lan aja ngundur janjimu; amarga kowé bakal diwajibake tanggung jawab babagan janjimu; mulane saiki cepet-cepet netepi, lan muga-muga Panjenengane sing wis nggawe kabeh iku kepareng, marang sing wis kokucapake janji iku.
30 Ibu Ribka banjur kandha marang Ribka: “Lungaa karo Yakub, anakira.” Ribka banjur budhal karo Yakub, anakira, lan Deborah, sarta banjur tekan ing Betel.
31 Yakub banjur kelingan pandonga sing diwenehake bapakne marang dheweke lan anak loro lanang, Lewi lan Yehuda, lan dheweke bungah lan memuji Gusti Allahe para leluhure, Abraham lan Iskak.
32 Lan dhèwèké kandha: 'Saiki aku ngerti yèn aku nduwé pangarep-arep langgeng, lan anak-anakku uga, ana ing ngarsané Gusti Allahé kabèh'; lan kaya ngono kuwi wis ditemtokaké babagan loro mau; lan padha nyathet minangka paseksen langgeng kanggo wong-wong mau ing tablet swarga kepriyé Ishak mberkahi wong-wong mau.

BAB 32

1 Ing wayah wengi iku uga dhèwèké nginep ing Bètèl, lan wong Lèwi ngimpi yèn dhèwèké wis ditahbisaké lan diangkat dadi imamé Gusti Allah Kang Mahaluhur, dhèwèké lan anak-anaké salawas-lawase; banjur tangi saka turuné lan memuji Gusti Allah.

2 Esuke, tanggal patbelas sasi iki, Yakub tangi, sarta ngaturake prasepuluhan saka sakehing barang kang ndherekake, manungsa lan kewan, emas lan saben piranti lan sandhangan, iya ngaturake prasepuluhan saka sakehing barang.
3 Ing dina-dina iku Rakhel ngandhut putrane, Benyamin. Yakub ngetung putra-putrane saka dheweke munggah lan Lewi tiba ing bagean saka Gusti, lan bapakne ngagemake sandhangan imamat lan ngisi tangane.
4 Lan ing tanggal limalas sasi iki, panjenengane ngaturake patbelas sapi lanang saka antarane sapi-sapi lanang, lan rong puluh wolu wedhus gembel lanang, patang puluh sanga wedhus gembel lanang, pitu cempe, lan rong puluh siji wedhus berok lanang minangka kurban obaran ing misbyah kurban, kang ambune nyenengake ana ing ngarsane Gusti Allah.
5Iki minangka kurbané, minangka akibat saka sumpahé sing wis diikrarakè yèn bakal mènèhi sepersepuluh, bebarengan karo kurban woh-wohan lan kurban ombèn-ombèné.
6 Bareng genine wis entek, banjur ngobong dupa ing geni mau, lan kanggo kurban panuwun yaiku sapi loro, wedhus gembel lanang papat, wedhus gembel papat, wedhus berok lanang papat, wedhus gembel loro sing umur setaun, lan wedhus berok loro; lan kaya mangkono iku ditindakake saben dina sajrone pitung dina.
7 Panjenenganè lan para putrané kabèh sarta para prejurité padha mangan (iki) kanthi bungah ing kono suwéné pitung dina, sarta padha mberkahi lan ngucap syukur marang Pangéran, sing wis ngluwari dhèwèké saka sakèhing kasusahané lan wis maringi sumpah marang dhèwèké.
8 Panjenenganè ngaturaké prasepuluhan marang sakèhing kéwan sing resik lan ngobong kéwan-kéwan sing najis, nanging kéwan-kéwan sing najis ora diwènèhaké marang Lewi, anaké, lan Panjenenganè maringaké kabèh nyawané manungsa marang dhèwèké.
9 Lan Lewi nindakake tugas imam ing Betel sadurunge Yakub, bapakne, tinimbang sepuluh sadulure, lan dheweke dadi imam ing kana, lan Yakub ngaturake sumpahe: mangkono dheweke menehi prasepuluhan maneh marang Gusti lan nyucekake, lan dadi suci kanggo Panjenengane.
10 Lan amarga saka iku, ing tablet swarga wis ditetepake minangka angger-angger kanggo menehi prasepuluhan maneh prasepuluhan kanggo dipangan ing ngarsane Gusti saben taun, ing panggonan sing dipilih supaya asmane bakal dipanggoni, lan kanggo angger-angger iki ora ana watesan dina kanggo salawas-lawase.
11 Pranatan iki ditulis supaya bisa ditindakake saben taun kanthi mangan prasepuluhan kapindho ing ngarsane Pangeran Yehuwah ing panggonan sing wis dipilih, lan ora ana sing bakal kari saka taun iki nganti taun sabanjure.
12 Amarga ing taun iku wiji bakal dipangan nganti tekan dina-dina panen wiji ing taun iku, lan anggur nganti tekan dina-dina anggur, lan lenga nganti tekan dina-dina mangsane.
13 Lan kabeh sing isih ana lan dadi lawas, iku kudu dianggep najis; kudu diobong, amarga iku najis.
14 Lan supaya padha mangan iku bebarengan ing papan suci, lan aja nganti padha nglilani iku dadi tuwa.
15 Lan kabeh prasepuluhan sapi lan wedhus bakal dadi suci kanggo Pangeran Yehuwah, lan bakal dadi duweke para imam, sing bakal dipangan ing ngarsane saben taun; amarga kaya ngono iku wis ditetepake lan diukir babagan prasepuluhan ing tablet swarga.
16 Lan ing wengi candhake, ing tanggal rong puluh loro ing sasi iki, Yakub mutusake arep mbangun panggonan kasebut, lan ngubengi plataran nganggo tembok, lan nyucekake lan ndadekake suci salawas-lawase, kanggo awake dhewe lan anak-anake sawise dheweke.
17 Ing wayah wengi Gusti Allah ngatingali marang Yakub lan mberkahi dhèwèké, sarta ngandika, "Jenengmu aja disebut Yakub manèh, nanging Israèl sing bakal disebut jenengmu."
18 Lan Gusti Allah ngandika maneh marang dheweke: "Aku iki Pangeran Yehuwah sing nitahake langit lan bumi, lan Aku bakal nambah lan nggawe kowe saya akeh, lan para raja bakal lair saka kowe, lan dheweke bakal ngadili ing endi wae sing wis diidak dening sikile anak-anak manungsa."
19 Lan Aku bakal maringi turunmu kabeh bumi ing sangisore swarga, lan dheweke bakal ngadili kabeh bangsa miturut kekarepane dhewe-dhewe, lan sawise iku dheweke bakal nduweni kabeh bumi lan nduweni iku selawase.
20 Sawisé Gusti Allah rampung ngandika karo Yakub, Gusti Allah banjur munggah nilar Yakub. Yakub nyawang nganti tekan swarga.
21 Ing wayah wengi, dhèwèké weruh wahyu, lan ana malaékat mudhun saka swarga karo pitung tablet ing tangané, banjur diwènèhaké marang Yakub, lan Yakub maca tablet-tablet mau lan ngerti kabèh sing ditulis ing kono sing bakal kelakon marang dhèwèké lan anak-anaké ing salawas-lawase.
22 Panjenenganè banjur nuduhaké kabèh sing katulis ing papan-papan mau, sarta ngandika, "Aja mbangun panggonan iki, lan aja gawé papan suci langgeng, lan aja manggon ing kéné; amarga iki dudu panggonan sing pas. Lungaa menyang omahé Abraham, bapakmu, lan manggona karo Ishak, bapakmu, nganti tekan dina sédané bapakmu."
23 Amarga ing Mesir kowé bakal mati kanthi tentrem, lan ing tanah iki kowé bakal dikubur kanthi pakurmatan ing kuburané para leluhurmu, karo Abraham lan Iskak.
24 Aja wedi, amarga kaya sing wis kokdeleng lan kokwaca, kabeh bakal kelakon; lan tulisen kabeh kaya sing wis kokdeleng lan kokwaca.
25 Yakub banjur matur: "Gusti, kadospundi kula saged ngemut sadaya ingkang sampun kula waos lan kula tingali?" Gusti Yesus banjur ngandika: "Kula badhe ngengeti sadaya punika dhateng Paduka."
26 Panjenenganè banjur tangi saka ing kono, sarta kelingan karo sakèhing apa sing wis diwaca lan dideleng, sarta nulis sakèhing tembung sing wis diwaca lan dideleng.
27 Panjenenganè banjur ngrayakaké dina liyané manèh ing kono, lan ngurbanaké kurban miturut kabèh sing dikurbanaké ing dina-dina sadurungé, lan nyebutaké jenengé 'Tambahan,' amarga dina iki ditambahaké lan dina-dina sadurungé diarani 'Riyaya'.
28 Lan kaya mangkono iku wis kawujud, lan wis katulis ing papan-papan langit: mulane diwahyukake marang dheweke supaya dheweke ngrayakake, lan nambahake ing pitung dina riyaya kasebut.

29 Lan jenenge diarani 'Tambahan', amarga kacathet ing antarane dina-dina riyaya, miturut cacahing dina ing setaun.
30 Ing wayah wengi, tanggal rong puluh telu sasi iki, Deborah, inangé Ribka, tilar donya, lan dikubur ing sangisoré kutha, ing sangisoré wit gedhé ing kali. Panggonan kuwi dijenengi Kali Deborah, lan wit gedhé mau dijenengi wit gedhé ing papan panguburan Deborah.
31 Ribka banjur mulih menyang omahe marang Iskak, bapakne, lan Yakub ngirim wedhus gembel lanang, wedhus gembel lanang, lan wedhus kambing lanang, supaya Ribka nyawisake dhaharan kanggo bapakne kaya sing dikarepake.
32. Panjenengane banjur ngetutaké ibuné nganti tekan ing tanah Kabratan, lan manggon ing kono.
33 Lan Rakhel nglairake anak lanang ing wayah bengi, lan menehi jeneng 'Anak kasangsaranku'; amarga dheweke nandhang sangsara nalika nglairake: nanging bapakne menehi jeneng Benyamin, ing tanggal sewelas sasi kaping wolu ing minggu pertama minggu kaping enem Yobel iki. [2143 AM]
34 Rakhel banjur seda ana ing kono lan dikubur ing tanah Efrata, yaiku Betlehem. Yakub banjur ngadegake tugu ing kuburane Rakhel, ing dalan, ing sadhuwure kuburane.

BAB 33

1 Yakub banjur lunga lan manggon ing sisih kidul Magdaladra'ef. Lan dheweke lunga menyang omahe bapakne Ishak, dheweke lan Lea, garwane, nalika rembulan anyar ing sasi kaping sepuluh.
2 Ruben weruh Bilha, abdine Rakhel, selir bapakne, lagi adus ing panggonan sing ndhelik, lan banjur tresna banget marang Bilha.
3 Ing wayah wengi Bilha ndhelik lan mlebu ing omahé Bilha, lan ketemu Bilha turu dhéwékan ing amben.
4. Wong wadon mau banjur turu karo Ruben, lan Ruben tangi lan weruh yen Ruben turu karo dheweke ing amben. Ruben mbukak pinggiran kemul lan nyekel Ruben karo mbengok, lan weruh yen iku Ruben.
5 Wong wadon mau banjur isin merga saka wong mau, banjur ngeculake tangane saka wong mau, lan wong mau banjur mlayu.
6 Dhèwèké sedhih banget merga saka lelakon kuwi, lan ora ngandhani sapa waé.
7 Nalika Yakub bali lan nggoleki dheweke, dheweke kandha marang dheweke, "Aku ora suci kanggo kowe, amarga aku wis najisake awake dhewe amarga kowe. Amarga Ruben wis najisake aku, lan turu karo aku ing wayah wengi, lan aku turu, lan ora nemokake nganti dheweke mbukak klambiku lan turu karo aku."
8 Yakub nesu banget marang Ruben, amarga Ruben turu karo Bilha, amarga Ruben ngungkabake klambi bapakne.
9 Yakub ora gelem nyedhaki dheweke maneh, amarga Ruben wis ngrusuhi dheweke. Lan sapa wae sing mbukak jubah bapakne, tumindake iku ala banget, lan iku njijiki ana ing ngarsane Gusti Allah.
10 Mulané, wis katulis lan ditetepaké ing tablet swarga yèn wong lanang ora kena turu karo bojoné bapakné, lan ora kena mbukak klambiné bapakné, amarga iki najis: wong loro kudu mati bareng, wong lanang sing turu karo bojoné bapakné lan wong wadon uga, amarga wong loro mau wis nindakaké najis ing bumi.
11 Lan ora bakal ana barang sing najis ana ing ngarsane Gusti Allah kita ing bangsa sing wis dipilih dadi duweke dhewe.
12 Lan maneh, ana tulisan kaping pindho: 'Kenaa ing laknat wong sing turu karo bojone bapakne, amarga dheweke wis mbukak kawirangane bapakne'; lan kabeh para suci Gusti Allah ujar 'Muga-muga; mugi-mugi.'
13 Lan kowé, Musa, prentahna marang wong Israèl supaya padha netepi pangandika iki; amarga iku (mengandung) paukuman pati; lan iku najis, lan ora ana panebusan salawas-lawase kanggo nebus wong sing wis nindakake iki, nanging dhèwèké kudu dipatèni lan dipatèni, lan dibenturi watu, lan disingkirake saka tengahé umaté Gusti Allah kita.
14Sabab ora ana wong ing Israel sing nindakake kaya mangkono sing diidini urip sedina wae ing bumi, amarga wong iku njijiki lan najis.
15 Lan aja nganti wong-wong mau ngucap: Ruben diparingi urip lan pangapura sawise dheweke turu karo selir bapakne, lan dheweke uga diparingi urip sanajan dheweke wis duwe bojo, lan bojone Yakub, bapakne, isih urip.
16 Amarga nganti wektu iku durung ana pranatan, pangadilan, lan angger-anggering Toret sing diwedharake kanthi jangkep kanggo kabeh wong, nanging ing jamanmu (wis diwedharake) minangka angger-anggering mangsa lan dina, lan angger-anggering Toret sing langgeng kanggo generasi-generasi sing langgeng.
17 Lan kanggo angger-angger iki ora ana pungkasaning dina, lan ora ana panebusan kanggo iku, nanging loro-lorone kudu disingkirake saka tengah-tengahe bangsa: ing dina nalika dheweke nindakake iku, dheweke kudu mateni wong-wong mau.
18 Lan kowé, Musa, tulisen kanggo Israèl supaya padha netepi lan nindakaké miturut pangandikan iki, lan aja nganti nglakoni dosa nganti mati; amarga Pangéran Allah kita iku Hakim, sing ora mbédakaké wong lan ora nampa pisungsung.
19 Lan wenehana pitutur prajanjian iki marang wong-wong mau, supaya padha ngrungokake lan netepi, sarta padha ngati-ati marang iku, lan aja nganti dirusak lan disingkirake saka ing tanah iki; amarga kabeh wong sing nindakake iku ing bumi ana ing ngarsane Gusti Allah kita, iku najis, njijiki, najis, lan najis.
20 Lan ora ana dosa sing luwih gedhe tinimbang laku jina sing ditindakake ing bumi; amarga Israel iku bangsa suci kanggo Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe, lan bangsa warisan, lan bangsa imam lan kraton lan kanggo duweke (Dheweke dhewe); lan ora bakal ana najis kaya ngono sing katon ing tengah-tengahe bangsa suci.
21 Lan ing taun katelu saka minggu kaping enem iki [2145 AM] Yakub lan kabeh putrane lunga lan manggon ing omahe Abraham, cedhak karo Ishak, bapakne lan Ribka, ibune.
22 Iki asmane para putrane Yakub: Ruben, sing mbarep, Simeon, Lewi, Yehuda, Isakhar, Zebulon, para putrane Lea; para putrane Rakhel: Yusuf lan Benyamin; para putrane Bilha: Dan lan Naftali; para putrane Zilpa: Gad lan Asyer; lan Dina, putrine Lea, putri tunggale Yakub.
23 Wong-wong mau banjur padha sujud marang Iskak lan Ribka, sarta nalika ndeleng para putrane, banjur padha mberkahi Yakub lan kabeh putrane, lan Iskak bungah

banget, amarga ndeleng para putrane Yakub, putrane sing ragil, banjur mberkahi dheweke.

BAB 34

1 Lan ing taun kaping enem minggu iki saka Yobel kaping patang puluh papat iki [2148 AM] Yakub ngutus putra-putrane kanggo ngingu wedhus-wedhuse, lan para abdine melu menyang pangonan Sikhem.
2 Raja Amori pitu mau padha nglumpuk nglawan wong-wong mau, arep matèni wong-wong mau, ndhelik ing sangisore wit-witan, lan njupuk kéwan-kéwané dadi jarahan.
3 Yakub, Lewi, Yehuda lan Yusuf padha ana ing omah karo Iskak, bapakné, amarga atine Iskak sedhih banget lan ora bisa ninggal Iskak. Benyamin iku sing paling enom, mulané tetep ana ing omahé bapakné.
4 Lan ing kono teka raja Tapu lan raja Aresa, raja Seragan, raja Selo, raja Ga'as, raja Bethoron, raja Ma'anisakir, lan kabeh wong sing manggon ing pagunungan iki (lan) sing manggon ing alas ing tanah Kanaan.
5 Wong-wong mau banjur padha ngaturake pawarta marang Yakub, "Lah, para raja Amori wis ngepung anak-anakmu lanang lan ngrampok raja-kayane."
6. Sang Prabu banjur budhal saka ing omahe, panjenengane lan putra-putrane telu lan kabeh abdine bapakne lan para abdine dhewe, lan banjur maju nglawan wong-wong mau karo wong enem ewu sing nggawa pedhang.
7 Lan dhèwèké matèni wong-wong mau ing pangonan-pangonan ing Sikhem, lan ngoyak wong-wong sing mlayu, lan dhèwèké matèni wong-wong mau nganggo landheping pedhang, lan dhèwèké matèni 'Aresa, Tapu, Saregan, Selo, 'Amani-sakir lan Ga[ga]'as, lan dhèwèké mbalekake kéwan-kéwané.
8 Panjenengané menang nglawan wong-wong mau, lan meksa wong-wong mau mbayar pajeg marang dhèwèké, yaiku limang woh-wohan saka tanahé, lan panjenengané mbangun Robel lan Tamnatares.
9 Panjenengané banjur kondur kanthi tentrem, lan nganakaké perdamaian karo wong-wong mau, lan wong-wong mau dadi abdiné, nganti tekan dina nalika panjenengané lan para putrané lunga menyang Mesir.
10 Lan ing taun kapitu minggu iki [2149 AM] dheweke ngutus Yusuf kanggo ngerteni babagan kesejahteraan para sadulure saka omahe menyang tanah Sikhem, lan dheweke nemokake dheweke ing tanah Dotan.
11 Wong-wong mau banjur tumindak khianat marang dhèwèké, lan nggawé rencana arep matèni dhèwèké, nanging banjur padha ngowahi pikirané, banjur ngedol dhèwèké marang para pedagang Ismael, lan nggawa dhèwèké menyang Mesir, lan ngedol dhèwèké marang Potifar, sida-sidané Firaun, kepala juru masak, imam ing kutha 'Elew.
12 Para putrane Yakub banjur nyembelih wedhus, lan nyemplungake jubahe Yusuf ing getihe, banjur dikirim menyang Yakub, bapakne, ing tanggal sepuluh sasi kapitu.
13 Lan dhèwèké sedhih sewengi muput, amarga wis digawa menyang dhèwèké ing wayah sore, lan dhèwèké dadi panas banget amarga seda, lan dhèwèké kandha: 'Kewan buas wis nguntal Yusuf'; lan kabèh anggota kulawargané [sedhih karo dhèwèké ing dina iku, lan padha] sedhih lan susah karo dhèwèké sedina muput.
14 Putra-putrane lanang lan wadon padha ngadeg arep nglipur, nanging panjenengane ora gelem dilipur merga saka putrane.
15 Ing dina iku Bilha krungu yen Yusuf wis seda, lan dheweke mati karo sedhih, lan dheweke manggon ing Qafratef, lan Dinah, putrine, uga seda sawise Yusuf seda.
16 Lan ana telung patangisan iki sing dialami Israel sajrone sewulan. Lan Bilha dikubur ing ngarepe makam Rahel, lan Dina uga, putrine, dikubur ing kono.
17 Lan Yusuf nangisi Yusuf setaun lan ora mandheg, amarga dheweke ujar, "Aku bakal mudhun menyang kuburan nangisi anakku."
18 Mulané, wong Israèl kudu nglakoni kabecikan ing tanggal sepuluh sasi kapitu—ing dina nalika kabar sing nggawé Yusuf nangisi Yakub teka marang bapakné—supaya padha nganakaké panebusan kanggo awaké dhéwé ing dina iku nganggo wedhus enom ing tanggal sepuluh sasi kapitu, setaun sepisan, kanggo dosa-dosané; amarga wis nggawé lara ati bapakné marang Yusuf, anaké.
19 Dina iki wis ditetepake supaya wong-wong padha sedhih amarga dosa-dosané, lan amarga sakabèhing pelanggaran é lan sakabèhing kaluputané, supaya padha bisa nucèkaké awaké dhéwé ing dina iku setaun sepisan.
20 Sawisé Yusuf séda, para putrané Yakub padha rabi. Jeneng garwané Ruben yaiku 'Ada; lan jeneng garwané Simeon yaiku 'Adlba'a, wong Kanaan; lan jeneng garwané Lèwi yaiku Melka, saka putri-putri Aram, saka turunané para putrané Terah; lan jeneng garwané Yéhuda, Betasu'el, wong Kanaan; lan jeneng garwané Isakhar, Hezaqa; lan jeneng garwané Zebulon, Ni'iman; lan jeneng garwané Dan, 'Egla; lan jeneng garwané Naftali, Rasu'u, saka Mesopotamia; lan jeneng garwané Gad, Maka; lan jeneng garwané Asher, 'Ijona; lan jeneng garwané Yusuf, Asnath, wong Mesir; lan jeneng garwané Benyamin, 'Ijasaka.
21 Simeon banjur mratobat, lan njupuk bojo kapindho saka Mesopotamia minangka seduluré.

BAB 35

1 Lan ing taun kapisan minggu kapisan Yubileum patang puluh lima [2157 AM] Rebecca nimbali Yakub, putrane, lan dhawuh marang dheweke babagan bapakne lan sadulure, supaya dheweke ngurmati dheweke kabeh dina uripe.
2 Yakub banjur matur: “Kula badhe nglampahi sadaya ingkang panjenengan dhawuhaken dhateng kula; amargi punika badhe dados pakurmatan lan kaluhuran tumrap kula, saha kaadilan wonten ing ngarsanipun Gusti Allah, bilih kula badhe ngurmati tiyang-tiyang punika.”
3 Lan panjenengan ugi, ibu, mangertos wiwit kula lair ngantos dinten punika, sadaya tindak-tanduk kula lan sadaya ingkang wonten ing manah kula, bilih kula tansah mikir ingkang sae tumrap sadaya perkawis.
4 Lan kepriyé aku ora nglakoni prekara sing wis kokdhawuhaké marang aku, yaiku supaya aku ngurmati bapakku lan sadulurku lanang?
5 Ibu, critakna marang aku, apa sing kokweruhi ing aku, lan aku bakal nyingkiri iku, lan aku bakal oleh sih-rahmat.

6. Dheweke banjur kandha marang wong mau: "Anakku, aku ora tau weruh ing kowe tumindak sing ala sajrone uripku kajaba mung tumindak sing bener. Nanging aku bakal ngandhani kowe sing sejatine, anakku: Aku bakal mati taun iki, lan aku ora bakal urip maneh taun iki; amarga aku wis weruh ing impen ing dina patiku, yen aku ora bakal urip ngluwihi satus seket lima taun: lan lah aku wis ngrampungake kabeh dina uripku sing bakal daklakoni."
7 Yakub ngguyu krungu omongane ibune, amarga ibune wis ngomong yen ibune bakal mati. Ibune lungguh ing ngarepe karo Yakub kanthi kekuwatane, lan kekuwatane ora ringkih. Amarga Yakub mlebu-mlebu lan ndeleng, untune kuwat, lan ora ana penyakit sing ndemek dheweke sajrone uripe.
8 Yakub banjur kandha marang ibune, "Aku begja, Ibu, yen umurku wis cedhak karo umurmu, lan kekuwatanku tetep ana ing aku kaya kekuwatanmu, lan kowe ora bakal mati, amarga kowe mung guyon karo aku babagan patimu."
9 Lan dheweke banjur nemoni Iskak lan kandha, "Aku duwe siji panyuwunan marang kowe: Esap kudu sumpah yen dheweke ora bakal nglarani Yakub, utawa ngoyak dheweke kanthi sengit; amarga kowe ngerti pikirane Esap yen pikirane wiwit enom iku keblinger, lan ora ana kabecikan ing dheweke; amarga dheweke kepengin mateni dheweke sawise kowe mati."
10 Lan kowé ngerti kabèh sing wis ditindakaké wiwit dina Yakub, seduluré, lunga menyang Haran nganti saiki: kepriyé dhèwèké ninggal kita kanthi gumolonging atiné, lan wis nindakaké piala marang kita; wedhus-wedhusmu wis dijupuk, lan kabèh barang darbému digawa saka ngarepmu.
11 Nalika aku lan panjenengane nyuwun lan nyuwun apa sing dadi duwekku dhewe, Panjenengane tumindak kaya wong sing welas asih marang aku lan panjenengane.
12 Lan dhèwèké nesu banget marang kowé amarga kowé mberkahi Yakub, putramu sing sampurna lan jujur; amarga ora ana piala kajaba kabecikan ing dhèwèké, lan wiwit dhèwèké teka saka Haran nganti saiki dhèwèké ora ngrampok apa-apa saka kita, amarga dhèwèké tansah nggawa samubarang kanggo kita ing mangsané, lan bungah kanthi sepenuh atiné nalika kita nampa tangané lan dhèwèké mberkahi kita, lan ora pisah karo kita wiwit dhèwèké teka saka Haran nganti saiki, lan dhèwèké tetep karo kita terus-terusan ing omah kanggo ngurmati kita.
13 Lan Iskak kandha marang dheweke, "Aku uga ngerti lan ndeleng tumindake Yakub sing ana ing antarane kita, kepiye dheweke ngurmati kita kanthi gumolonging atine; nanging aku biyen luwih tresna marang Esau tinimbang Yakub, amarga dheweke iku anak mbarep; nanging saiki aku luwih tresna marang Yakub tinimbang Esau, amarga dheweke wis nindakake pirang-pirang tumindak ala, lan ora ana kabeneran ing dheweke, amarga kabeh lakune duraka lan kekerasan, [lan ora ana kabeneran ing sakubenge dheweke.]
14 Lan saiki atiku trenyuh amarga kabeh tumindake, lan dheweke utawa turune ora bakal dislametake, amarga wong-wong mau sing bakal dirusak saka bumi lan sing bakal disingkirake saka sangisore swarga, amarga dheweke wis ninggalake Gusti Allahe Abraham lan ngetutake para garwane lan sawise najis lan sawise kaluputane, dheweke lan anak-anake.
15 Lan kowé ngongkon aku ngongkon dhèwèké sumpah nèk dhèwèké ora bakal matèni Yakub, seduluré; sanajan dhèwèké sumpah, dhèwèké ora bakal netepi sumpahé, lan dhèwèké ora bakal nindakké kabecikan kajaba mung nindakké piala.
16 Nanging nèk dhèwèké kepéngin matèni Yakub, seduluré, dhèwèké bakal diwènèhké marang Yakub, lan dhèwèké ora bakal bisa lolos saka tangané Yakub, [amarga dhèwèké bakal tiba ing tangané Yakub.]
17 Lan aja wedi marang Yakub; amarga wali Yakub iku agung, kuwat, lan kinurmatan, lan luwih dipuji tinimbang wali Esau.
18 Ribka banjur utusan nimbali Ésau, lan Ésau wis tekan, Ésau banjur kandha, "Aku duwé panyuwunan, anakku, lan kowé kudu janji bakal nindakaké, anakku."
19. Atur wangsulane: “Sadaya ingkang panjenengan karsakaken badhe kula tindakaken, saha kula boten badhe nampik panyuwun panjenengan.”
20. Lan dheweke kandha marang Yakub: "Aku njaluk sliramu, yen aku mati, sliramu bakal njupuk aku lan ngubur aku cedhak karo Sarah, ibune bapakmu, lan sliramu lan Yakub bakal tresna-tinresnan lan ora bakal kepengin ala marang siji lan sijine, nanging mung tresna-tinresnan siji lan sijine, lan (supaya) kowe bakal makmur, anak-anakku, lan bakal dihormati ing tengah-tengahing tanah, lan ora ana mungsuh sing bakal bungah amarga kowe, lan kowe bakal dadi berkah lan welas asih ing mripate kabeh wong sing tresna marang kowe."
21 Lan dhèwèké kandha, "Aku bakal nindakaké kabèh sing wis kokkandhakake, lan aku bakal ngubur kowé ing dina kowé mati cedhak karo Sarah, ibuné bapakku, kaya sing kokkarepaké supaya balungé cedhak karo balungmu."
22 Lan Yakub, sadulurku, uga, bakal daktresnani ngluwihi kabeh makhluk; amarga aku ora duwe sadulur ing saindenging bumi kajaba dheweke: lan iki dudu kabecikan gedhe kanggo aku yen aku tresna marang dheweke; amarga dheweke iku sadulurku, lan kita kasebar bebarengan ing awakmu, lan kita metu bebarengan saka guwa-garbamu, lan yen aku ora tresna marang sadulurku, sapa sing bakal daktresnani?
23 Lan aku dhewe, nyuwun tulung marang kowe supaya menehi pitutur marang Yakub bab aku lan anak-anakku, amarga aku ngerti yen dheweke mesthi bakal dadi raja tumrap aku lan anak-anakku, amarga ing dina bapakku mberkahi dheweke, dheweke ndadekake dheweke luwih dhuwur lan aku luwih murah.
24 Lan aku sumpah marang kowe yen aku bakal tresna marang dheweke, lan ora pengin piala marang dheweke sajrone uripku, kajaba mung kabecikan.
25 Yakub banjur sumpah marang Yakub bab prakara iki kabeh. Yakub banjur nimbali Yakub ana ing ngarsane Esau, lan menehi prentah miturut tembung-tembung sing wis diomongake marang Esau.
26 Lan dhèwèké kandha, "Aku bakal nuruti kekarepanmu; percayaa marang aku yèn ora ana bebaya sing bakal teka saka aku utawa saka anak-anakku marang Ésau, lan aku bakal dadi sing pertama kajaba mung ing katresnan."
27 Lan padha mangan lan ngombe, dheweke lan anak-anake lanang ing wayah wengi iku, lan dheweke tilar

donya, telung Yubileum lan umur seminggu lan setaun, ing wayah wengi iku, lan anak-anake lanang loro, Esau lan Yakub, ngubur dheweke ing guwa ganda cedhak Sarah, ibune bapakne.

BAB 36

1 Lan ing taun kaping enem minggu iki [2162 AM] Ishak nimbali putrane loro, Esau lan Yakub, lan padha sowan marang dheweke, lan dheweke kandha marang dheweke: 'Anak-anakku, aku arep lunga menyang dalane leluhurku, menyang omah langgeng ing ngendi leluhurku ana.
2 Mulane kuburna aku cedhak karo bapakku Abraham, ing guwa ganda ing tegalan Efron, wong Het, ing ngendi Abraham tuku kuburan kanggo dikubur; ing kuburan sing wis dakgali kanggo aku dhewe, kuburna aku ing kono.
3 Lan iki dakprentahake marang kowe, anak-anakku, supaya kowe nindakake kabecikan lan kajujuran ing bumi, supaya Pangeran Yehuwah bisa ndhatengake marang kowe kabeh sing wis dijanjekake dening Pangeran Yehuwah marang Abraham lan turune.
4 Lan padha tresna-tinresnanana, anak-anakku, para sadulurmu kaya dene wong sing tresna marang nyawane dhewe, lan supaya saben wong padha ngupaya apa sing bisa migunani kanggo sedulure, lan padha tumindak bebarengan ing bumi; lan supaya padha tresna-tinresnanana kaya dene nyawane dhewe.
5 Lan babagan pitakonan babagan brahala, aku dhawuh lan ngelingake sampeyan supaya nolak lan sengit marang brahala, lan aja tresna marang brahala, amarga brahala iku kebak penipuan kanggo wong-wong sing nyembah brahala lan kanggo wong-wong sing sujud marang brahala.
6. He anak-anakku, padha elinga marang Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe Abraham, leluhurmu, lan kepriye aku uga nyembah lan ngladeni Panjenengane kanthi kabeneran lan kabungahan, supaya Panjenengane bisa nambahi kowe lan nambahi turunmu kaya lintang ing langit, lan netepake kowe ing bumi minangka tanduran kabeneran sing ora bakal diobong nganti turun-tumurun ing salawas-lawase.
7 Lan saiki aku bakal nggawe kowe sumpah sing gedhe - amarga ora ana sumpah sing luwih gedhe tinimbang iku kanthi jeneng sing mulya, dihormati, gedhe, megah, apik banget lan kuwasa, sing nggawe langit lan bumi lan kabeh perkara bebarengan - yen kowe bakal wedi lan nyembah marang Panjenengane.
8 Lan supaya saben wong tresna marang sadulure kanthi katresnan lan kabeneran, lan ora bakal kepengin tumindak ala marang sadulure wiwit saiki nganti salawas-lawase, supaya kowe bisa makmur ing kabeh tumindakmu lan ora bakal dirusak.
9 Lan yen ana salah siji saka kowe sing ngrancang ala marang sadulure, ngertia yen wiwit saiki saben wong sing ngrancang ala marang sadulure bakal tiba ing tangane, lan bakal disingkirake saka tanah wong urip, lan turune bakal dirusak saka ing sangisore swarga.
10 Nanging ing dina kaributan lan kutukan lan nesu lan bebendu, nganggo geni sing murub kaya dene Panjenengane ngobong Sodom, mangkono uga Panjenengane bakal ngobong tanahe lan kuthane lan kabeh duweke, lan dheweke bakal dibusak saka buku disiplin anak-anake manungsa, lan ora kacathet ing buku urip, nanging ing apa sing wis ditemtokake kanggo karusakan, lan dheweke bakal lunga menyang kutukan langgeng; supaya kutukane bisa tansah dianyari ing rasa sengit lan ing kutukan lan ing bebendu lan ing siksa lan ing nesu lan ing wabah lan ing penyakit kanggo salawas-lawase.
11 Aku ngomong lan menehi paseksen marang kowe, anak-anakku, miturut paukuman sing bakal teka marang wong sing pengin nglarani sadulure.
12 Ing dina iku uga, dhèwèké mbagi kabèh bandhané marang wong loro mau, lan mènèhaké bagean sing luwih gedhé marang anak mbarep, lan menara lan kabèh sing ana ing sakubengé, lan kabèh sing diduwèni Abraham ing Sumur Sumpah.
13 Lan pangandikane: "Bagean sing luwih gedhe iki bakal dakwenehake marang anak mbarep."
14. Wangsulane Esap: “Wilayah pembarepku wis dakdol marang Yakub lan wis dakwenehake marang Yakub; supaya iku diwenehake marang dheweke, lan aku ora duwe tembung apa-apa kanggo ngomong babagan iki, amarga iku duweke dheweke.”
15 Rama Iskak banjur ngandika, "Muga-muga berkah anaa ing kowe, anak-anakku, lan turunmu ing dina iki, amarga kowe wis menehi aku katentreman, lan atiku ora lara babagan hak pembarep, supaya kowe ora nindakake piala merga saka iku."
16 Muga-muga Gusti Allah Kang Mahaluhur mberkahi wong kang nglakoni kabecikan, dheweke lan turune ing salawas-lawase.
17 Lan Panjenengané wis rampung dhawuh lan mberkahi wong-wong mau, lan padha mangan lan ngombe bebarengan ana ing ngarsané, lan Panjenengané bungah amarga ana siji pikiran ing antarane wong-wong mau, lan padha lunga saka Panjenengané lan ngaso dina iku lan turu.
18 Ing dina iku uga Iskak turu ing ambene kanthi bungah; lan dheweke turu kanthi tentrem, lan seda ing umur satus wolung puluh taun. Dheweke ngrampungake rong puluh lima minggu lan limang taun; lan putrane loro, Esau lan Yakub, ngubur dheweke.
19Esau banjur lunga menyang tanah Edom, menyang ing pagunungan Seir, lan manggon ing kono.
20 Yakub manggon ing pagunungan Hebron, ing menara ing tanah panggonane Abraham, bapakne, lan dheweke nyembah marang Gusti Allah kanthi gumolonging ati lan miturut prentah-prentah sing katon kaya sing wis dipbagi dina-dinane turun-tumurun.
21 Lan Lea, garwane, tilar donya ing taun kaping papat minggu kapindho Yobel kaping patang puluh lima, [2167 AM] lan dheweke ngubur dheweke ing guwa ganda cedhak Ribka, ibune, ing sisih kiwa kuburan Sarah, ibune bapakne.
22. Para putrane lanang lan lanang kabeh padha teka kanggo nangisi Lea, garwane, lan nglipur dheweke, amarga Lea, garwane, wis seda, amarga dheweke tresna banget marang Lea sawise Rachel, adhine, tilar donya.
23 amarga dheweke iku sampurna lan jujur ing kabeh tindak-tanduke lan ngajeni Yakub, lan sajrone urip karo dheweke, Yakub ora tau krungu saka cangkeme Yakub tembung kasar, amarga dheweke alus lan tentrem, jujur lan mulya.
24 Lan dhèwèké kelingan karo sakèhing tumindaké wong wadon mau nalika isih urip lan dhèwèké nangisi banget;

amarga dhèwèké tresna marang wong wadon mau kanthi gumolonging ati lan gumolonging nyawané.

BAB 37

1 Ing dina Ishak, bapakné Yakub lan Ésau, séda, para putrané Ésau krungu yèn Ishak wis mènèhi pandumané sing luwih tuwa marang Yakub, putrané sing luwih enom, lan padha nesu banget.
2 Banjur padha padu karo bapakne, pangucape: “Yagene bapakmu menehi Yakub bagean sing luwih tuwa lan nglirwakake kowe, dene kowe sing luwih tuwa lan Yakub sing luwih enom?”
3 Lan dhèwèké kandha marang wong-wong mau, "Amarga aku ngedol hak lairku marang Yakub kanggo tuku kacang abang sethithik, lan ing dina bapakku ngutus aku mburu lan nyekel lan nggawa apa-apa kanggo dipangan lan diberkahi, dhèwèké teka kanthi akal lan nggawa panganan lan ombenan kanggo bapakku, lan bapakku mberkahi dhèwèké lan ndadèkaké aku ana ing sangisoré tangané."
4 Lan saiki bapak kita wis meksa kita sumpah, aku lan dheweke, yen kita ora bakal padha ngrancang piala, utawa nglawan sadulure, lan kita bakal terus tresna lan tentrem karo sadulure lan ora ngrusak laku kita.
5 Wong-wong mau banjur padha matur marang panjenengane: “Kita boten badhe mirengaken panjenengan kangge damel rukun kaliyan panjenenganipun; amargi kekuwatan kita langkung ageng tinimbang kekuwatanipun, lan kita langkung kiyat tinimbang panjenenganipun; kita badhe nglawan panjenenganipun lan mateni panjenenganipun, sarta numpes panjenenganipun saha putra-putranipun. Lan manawi panjenengan boten kersa tindak kaliyan kula, kula badhe nindakaken cilaka dhateng panjenengan ugi.”
6 Saiki rungokna pituturku: Ayo padha kongkonan wong menyang Aram, Filistia, Moab lan Amon, lan ayo padha milih wong-wong pilihan sing semangat perang, lan ayo padha nglawan lan perang karo dheweke, lan ayo padha nyirnakake dheweke saka bumi sadurunge dheweke dadi kuwat.
7 Bapakné kandha, "Aja padha lunga lan aja perang karo dhèwèké, supaya kowé ora kalah karo dhèwèké."
8 Wong-wong mau banjur padha matur marang dhèwèké, "Iki uga caramu tumindak wiwit cilik nganti saiki, lan kowé masrahaké gulumu ing sangisoré kuk-é."
9 Kita ora bakal ngrungokake tembung-tembung iki.’ Banjur padha ngirim utusan menyang Aram, lan menyang Aduram, menyang mitra bapakne, lan padha nyewa sewu prajurit, prajurit pilihan.
10. Banjur ana wong-wong sing diupah saka Moab lan bani Amon teka nemoni wong-wong mau, sewu wong pilihan, lan sewu wong perang pilihan saka Filisti, sewu wong Edom lan wong Hori sewu wong perang pilihan, lan saka wong Kitim para prajurit sing gagah prakosa.
11. Lan padha kandha marang bapakne: "Menyangalah karo wong-wong mau lan mimpin wong-wong mau, yen ora, kowe bakal dakpateni."
12 Panjenengané banjur nesu banget nalika weruh para putrané meksa dhèwèké ndhisiki (wong-wong mau) kanggo mimpin wong-wong mau nglawan Yakub, adhine.
13 Nanging sawisé iku, dhèwèké kelingan karo sakèhing piala sing ndhelik ing atiné marang Yakub, adhine, lan ora kelingan karo sumpahé marang bapakné lan ibuné, yèn dhèwèké ora bakal ngrancang piala sajroné urip nglawan Yakub, adhine.
14 Senajan mangkono, Yakub ora ngerti yen wong-wong mau bakal perang nglawan dheweke, lan dheweke lagi sedhih amarga Lea, bojone, nganti wong-wong mau nyedhaki menara karo patang ewu prajurit lan prajurit pilihan.
15 Wong-wong ing Hebron banjur padha utusan matur, "Sadulurmu teka arep nglawan kowé, nggawa wong patang èwu sing asikep pedhang, lan padha nggawa tameng lan gegaman." Amarga Yakub luwih tresna marang Ésau tinimbang Ésau. Mulané wong-wong mau padha ngandhani Yakub, amarga Yakub luwih loman lan welas asih tinimbang Ésau.
16 Nanging Yakub ora ngandel nganti tekan cedhak menara.
17. Banjur nutup gapura menara; lan ngadeg ing ndhuwur benteng lan ngomong karo kakangne, Esau, "Mulya banget panglipurmu sing koklakoni kanggo nglipur aku amarga bojoku sing wis tilar donya. Apa iki sumpah sing kokucapake marang bapakmu lan maneh marang ibumu sadurunge dheweke tilar donya? Kowé wis nglanggar sumpah, lan nalika kowé sumpah marang bapakmu, kowé diukum."
18 Esau banjur mangsuli, "Manusia lan kéwan ing bumi ora duwé sumpah kabeneran sing wis diucapaké (sumpah sing sah) selawase; nanging saben dina padha ngrancang piala siji lan sijiné, lan kepriyé saben wong bisa matèni mungsuh lan mungsuhé."
19 Lan kowé bakal sengit marang aku lan anak-anakku salawas-lawase. Lan kowé ora kena njaga tali paseduluran karo kowé.
20 Rungokna tembung-tembung iki sing dakkandhakaké marang kowé, Manawa babi lanang bisa ngganti kulité lan nggawé wuluné alus kaya wulu wulu, Utawa yèn bisa thukul sungune kaya sungune menjangan utawa wedhus, Ing kono aku bakal nggawé tali paseduluran karo kowé, Lan yèn susuné pisah saka ibuné, amarga kowé dudu sedulurku.
21 Lan yen asu ajag padha rukun karo cempe-cempe supaya ora mangan utawa nindakake kekerasan marang dheweke, lan yen atine padha manut marang dheweke kanggo kabecikan, mula bakal ana katentreman ing atiku marang kowe.
22 Lan yen singa dadi kancane sapi lan gawe rukun karo dheweke, Lan yen dheweke diiket ing pasangan siji karo dheweke lan mluku karo dheweke, Ing kono aku bakal gawe rukun karo kowe.
23 Lan nalika gagak dadi putih kaya raza, ing kono kowe bakal ngerti yen Aku wis tresna marang kowe, lan bakal nggawe perdamaian karo kowe. Kowe bakal disingkirake, lan anak-anakmu bakal disingkirake, lan ora bakal ana tentrem kanggo kowe.
24 Nalika Yakub ngerti yen Yakub duwe niat ala banget marang Yakub kanthi ati lan nyawane, lan Yakub mlumpat kaya celeng alas sing nembus tumbak lan mateni dheweke, lan ora bisa nyingkiri.

25 Banjur dhèwèké kandha karo para abdiné lan para abdiné supaya nyerang dhèwèké lan kabèh kanca-kancané.

BAB 38

1 Sawisé kuwi, Yéhuda kandha karo Yakub, bapakné, "Pak, lengenen gandhewamu, lan lemparna panahmu lan tumpes mungsuhmu lan patenana mungsuhmu; lan mugi-mugi kowé nduwé kekuwatan, amarga kita ora bakal matèni adhimu, amarga dhèwèké kaya kowé, lan dhèwèké kaya kowé, ayo padha mènèhi pakurmatan marang dhèwèké."
2 Yakub banjur mbengkongake gandhewane lan ngetokake panahe lan nembus dhadhane tengen, Esau, lan mateni dheweke.
3 Lan dhèwèké nglepasaké panah manèh lan nggebug Adoran wong Aram mau ing dhadha kiwa, banjur nggebug dhèwèké mundur lan matèni dhèwèké.
4 Banjur para putrane Yakub lan para abdine padha metu, padha mbagi-mbagi awake dhewe dadi rombongan ing patang sisih menara.
5 Wong Yehuda banjur maju perang, karo Naftali lan Gad sarta karo seket abdine ana ing sisih kidul menara, lan kabeh wong sing ditemokake ana ing ngarepe padha dipateni, lan ora ana siji-sijia sing bisa lolos.
6 Wong Lewi, Dhan, lan Asyer banjur metu menyang sisih wetan menara, karo wong sèket (wong) sing ndhèrèk, lan padha matèni para prajurit Moab lan Amon.
7 Suku Ruben, Isakhar lan Zebulon banjur metu menyang sisih lor menara, karo wong sèket, lan padha matèni wong Filistin.
8 Simeon, Benyamin, lan Henokh, putrane Ruben, metu menyang sisih kulon menara, karo sèket wong lanang, lan padha matèni wong Edom lan wong Hori patang atus wong, prajurit sing gagah prakosa; lan nem atus wong padha mlayu, lan papat putrane Ésau mlayu bareng karo wong-wong mau, lan ninggal bapakné mati, nalika dhèwèké tiba ing gunung sing ana ing 'Aduram.
9 Para putrane Yakub banjur ngoyak sedulure mau nganti tekan ing pagunungan Seir. Yakub banjur ngubur adhine ing gunung Aduram, banjur mulih menyang omahe.
10 Para putrane Yakub banjur ngepung para putrane Esau ing pagunungan Seir, sarta padha ndhingkluk supaya padha dadi abdine para putrane Yakub.
11 Lan padha utusan marang bapakné (kanggo takon) apa kudu padha rukun karo wong-wong mau utawa matèni wong-wong mau.
12 Yakub banjur utusan marang para putrane supaya padha gawe rukun, lan para putrane padha gawe rukun karo para putrane, sarta masang kuk abdi marang para putrane, supaya padha tansah mbayar upeti marang Yakub lan para putrane.
13 Lan wong-wong mau terus mbayar upeti marang Yakub nganti dina Yakub lunga menyang Mesir.
14 Lan bani Edom durung bisa lepas saka kuk budak sing ditanggung dening putrane Yakub rolas nganti saiki.
15 Iki para raja sing ngasta paprentahan ing Edom, sadurunge ana raja ing tanah Edom.
16 Balak, putrane Beor, jumeneng ratu ing Edom, lan kuthane jenenge Danaba.
17 Sawisé Balak mati, Yobab bin Zerah saka Bozer nggentèni dadi raja.
18 Sawisé Yobab mati, Asam saka tanah Téman nggentèni dadi raja.
19 Bareng Asam seda, banjur jumeneng ratu nggenteni Adat bin Barad, kang ngalahake wong Midian ing wilayah Moab, lan kuthane jenenge Awit.
20. Lan Adath tilar donya, lan Salman, saka Amaseqa, jumeneng raja nggenteni dheweke.
21 Salman tilar donya, lan Saul saka Ra'aboth (ing pinggir kali) nggenteni dheweke dadi raja.
22 Sawisé Saul séda, Ba'elunan bin Akhbor nggentèni jumeneng raja.
23Ba'elunan, putrane Achbor, seda, lan Adat jumeneng ratu nggenteni dheweke, lan garwane jenenge Maitabith, putrine Matarat, putrine Metabedza'ab.
24 Iki para raja sing ngasta paprentahan ing tanah Edom.

BAB 39

1 Yakub manggon ing tanah Kanaan, panggonane bapakne manggon. Iki critane turune Yakub.
2 Yusuf umur pitulas taun nalika digawa menyang tanah Mesir, lan Potifar, abdi daleme Sang Prabu Pringon, juru masak utama, tuku Yusuf.
3 Yusuf banjur diangkat dadi panggedhening brayate kabeh lan berkahing Pangeran Yehuwah nekani brayate wong Mesir iku merga saka Yusuf, lan Pangeran Yehuwah ndadosake dheweke sukses ing kabeh sing ditindakake.
4 Wong Mesir mau masrahake sakehing panggawene marang Yusuf, amarga Yusuf weruh yen Pangeran Yehuwah nunggil karo Yusuf lan Pangeran Yehuwah mberkahi dheweke ing sakehing pakaryane.
5 Rupane Yusuf iku ayu banget, lan garwane bendarane ndeleng Yusuf, lan dheweke tresna marang Yusuf lan njaluk supaya Yusuf turu karo dheweke.
6 Nanging dhèwèké ora masrahaké nyawané, lan dhèwèké ngelingi Gusti lan pangandikané Yakub, bapakné, sing biyèn diwaca saka tembung-tembungé Abraham, supaya ora ana wong lanang sing laku jina karo wong wadon sing wis nduwé bojo; supaya ukuman pati wis ditemtokaké ing swarga ing ngarsané Gusti Allah sing Mahaluhur, lan dosané bakal kacathet marang dhèwèké ing buku-buku langgeng terus-terusan ing ngarsané Gusti.
7 Yusuf banjur kelingan karo pangandika mau lan ora gelem turu karo wong wadon mau.
8 Lan dheweke njaluk tulung nganti setaun, nanging dheweke ora gelem lan ora gelem ngrungokake.
9Nanging wong wadon mau ngrangkul lan nyekel kenceng wong mau ana ing njero omah supaya dipeksa turu karo dheweke, lawang omah banjur ditutup lan dicekel kenceng; nanging wong mau ninggalake klambine ing tangane wong wadon mau, banjur mbongkar lawang lan mlayu metu saka ngarepe wong wadon mau.
10. Bareng wong wadon mau weruh yen abdine ora gelem turu karo dheweke, banjur nggugat abdine ana ing ngarsane bendarane, ature: “Abdi panjenengan, tiyang Ibrani ingkang panjenengan tresnani, ngupaya meksa kula supados saged turu karo kula. Nalika kula nguwuh-uwuh, abdine banjur mlayu lan ninggal klambine ing tangan kula nalika kula nyekeli, lan abdine banjur ndobrak lawang.”
11 Wong Mesir mau weruh sandhangane Yusuf lan lawang sing rusak, sarta krungu tembunge garwane, banjur Yusuf

dilebokake ing pakunjaran, papan panggonane para tahanan sing dikunjara dening raja.
12 Nalika Yusuf ana ing kono ing pakunjaran, Pangeran Yehuwah ndadekake Yusuf oleh sih-rahmat lan welas asih saka kepala pengawal pakunjaran, amarga Yusuf nguningani yen Pangeran Yehuwah nunggil karo Yusuf lan Gusti Allah ndadekake samubarang kang ditindakake dadi kelakon.
13 Lan kabeh mau dipasrahake marang Yusuf, lan kepala pengawal penjara ora ngerti apa-apa sing ana ing tangane, amarga Yusuf nindakake kabeh mau, lan Gusti Allah nyempurnakake.
14. Sang Yusuf manggon ing kono rong taun suwene. Ing dina-dina iku, Sang Prabu Pringon, raja Mesir, duka banget marang kapala abdine loro, marang lurah minuman lan lurah roti, lan padha dikunjara ing omahe lurah juru masak, ing pakunjaran panggonane Yusuf ditahan.
15 Kepala pengawal penjara banjur ngangkat Yusuf dadi pegawéné, lan Yusuf ngladèni para prajurit mau.
16 Lurah pangunjukan lan lurah juru roti padha ngimpi, banjur padha nyritakake impene marang Yusuf.
17 Kaya sing dijlentrehake dening Yusuf marang wong-wong mau, mangkono uga sing kedadeyan marang wong-wong mau, lan Sang Prabu Pringon mbalekake kepala juru minuman menyang kalungguhane lan kepala juru roti dipateni, kaya sing dijlentrehake dening Yusuf marang wong-wong mau.
18 Nanging lurah minuman lali karo Yusuf ing pakunjaran, senajan Yusuf wis ngandhani apa sing bakal kelakon, lan ora kelingan ngandhani Sang Prabu Pringon bab apa sing wis diomongake Yusuf marang dheweke, amarga Yusuf lali.

BAB 40

1 Ing dina-dina iku Sang Prabu Pringon ngimpi rong impen ing sajroning sewengi bab paceklik sing bakal kedadeyan ing sakubenging tanah Mesir, banjur tangi saka turune lan nimbali kabeh juru tafsir impen sing ana ing Mesir, lan para tukang sihir, sarta nyritakake rong impene marang wong-wong mau, nanging wong-wong mau ora bisa nerangake.
2 Lurah minuman banjur kelingan karo Yusuf lan crita babagan dheweke marang raja, lan banjur nggawa Yusuf metu saka penjara, lan dheweke crita bab impene loro mau marang raja.
3 Panjenengane banjur matur marang Sang Prabu Pringon, yen impene loro iku padha, lan Sang Prabu Pringon banjur ngandika: “Bakal ana pitung taun kang bakal kebak kasugihan ing satanah Mesir, lan sawise iku pitung taun paceklik, kang durung tau kelakon ing satanah Mesir.”
4 Mulane saiki Sang Prabu Pringon kudu ngangkat para mandhor ing satanah Mesir, lan supaya padha nyawisake pangan ing saben kutha sajrone taun-taun kamakmuran, supaya ana pangan kanggo pitung taun paceklik, lan tanah iki ora bakal sirna amarga paceklik, amarga bakal banget parah.
5 Lan Gusti Allah maringi Yusuf sih lan sih-rahmat ing ngarsané Sang Prabu Firaun, mula Sang Prabu Firaun ngandika marang para abdiné, "Kita ora bakal nemokaké wong sing wicaksana lan wicaksana kaya wong iki, amarga Rohé Gusti Allah nunggil karo dhèwèké."
6 Lan panjenengane ngangkat panjenengane dadi wong nomer loro ing sakehing kratone lan maringi panguwasa marang sakehing tanah Mesir, sarta ndadekake panjenengane nunggang kreta Firaun kang nomer loro.
7. Panjenengane banjur ngagemake sandhangan kain lenan alus, lan ngagemake kalung emas ing gulune, sarta ana wong kang nguwuh-uwuh ana ing ngarepe, "El 'El wa 'Abirer," sarta masang ali-ali ing tangane, sarta ngangkat dheweke dadi panggedhening kratone kabeh, sarta ngluhurake panjenengane, sarta ngandika marang panjenengane: "Mung ing dhampar iki aku bakal luwih gedhe tinimbang kowe."
8 Yusuf nguwasani sakubenging tanah Mesir, lan kabeh para panggedhene Sang Prabu Pringon, kabeh abdine, lan kabeh wong sing nindakake urusane Sang Prabu padha tresna marang panjenengane, amarga panjenengane lumaku kanthi jujur, amarga panjenengane ora gumunggung lan ora adigung, lan panjenengane ora mbedakake wong, lan ora nampa hadiah, nanging panjenengane ngadili kabeh wong ing tanah kono kanthi jujur.
9 Tanah Mesir tentrem ana ing ngarsane Sang Prabu Firaun amarga Yusuf, amarga Pangeran Yehuwah nunggil karo Yusuf, lan maringi sih-rahmat lan sih-rahmat marang dheweke kanggo kabeh turun-tumurun sadurunge kabeh wong sing kenal lan wong-wong sing krungu babagan dheweke, lan kratone Sang Prabu Firaun diatur kanthi becik, lan ora ana Iblis lan ora ana wong jahat (ing kono).
10 Sang Prabu banjur maringi jeneng marang Yusuf: Sefantifan, sarta maringi Yusuf dadi garwane, putrine Potifar, putrine imam ing Heliopolis, juru masak utama.
11 Nalika Yusuf ngadeg ana ing ngarsane Sang Prabu Pringon, yuswane telung puluh taun.
12 Ing taun iku uga Iskak seda. Kaya sing diomongake Yusuf ing interpretasi impene loro, kaya sing diomongake, ana pitung taun kamakmuran ing saindenging tanah Mesir, lan tanah Mesir ngasilake akeh, sak ukuran (ngasilake) wolulas atus ukuran.
13 Yusuf nglumpukaké pangan ing saben kutha nganti kebak gandum, nganti ora bisa ngetung lan ngukur manèh miturut cacahé.

BAB 41

1 Lan ing taun Yobel patang puluh lima, ing minggu kapindho, (lan) ing taun kapindho, [2165 AM] Yehuda njupuk Er kanggo anak mbarepe, bojo saka putri-putri Aram, jenenge Tamar.
2 Nanging dhèwèké sengit lan ora turu karo wong wadon kuwi, merga ibuné asalé saka wong wadon Kanaan, lan dhèwèké kepéngin rabi karo seduluré ibuné, nanging Yéhuda, bapakné, ora nglilani.
3 Er, anak mbarepé Yéhuda, kuwi wong duraka, mulané dipatèni déning Gusti Allah.
4. Yehuda banjur kandha marang Onan, kakangne, “Kowé kumpul karo bojone kakangmu, lan tindakna dadi bojone kakangmu, supaya kakangmu oleh turun.”
5 Onan ngerti nèk turunan kuwi ora bakal dadi duwèké, nanging mung kanggo kakangné waé, mulané dhèwèké mlebu ing omahé bojoné kakangné lan nyebar wiji kuwi

ing lemah. Onan nglakoni dosa ing ngarsané Gusti Allah, mula Gusti Allah matèni dhèwèké.
6. Yehuda banjur kandha marang Tamar, mantune wadon: “Kowe manggona ing omahe bapakmu lan dadi randha nganti anakku Syela wis gedhe, banjur aku bakal menehake kowe dadi bojone.”
7 Lan dhèwèké wis gedhé; nanging Bedsu'el, garwané Yéhuda, ora nglilani anaké Syela nikah. Lan Bedsu'el, garwané Yéhuda, tilar donya ing taun kaping lima minggu iki.
8 Ing taun kaping enem Yehuda lunga menyang Timna kanggo nggunting wedhus-wedhuse. [2169 AM] Tamar dikabari: 'Lah bapak mertuamu arep menyang Timna kanggo nggunting wedhuse.'
9 Dhèwèké banjur nyopot sandhangané dadi randha, nganggo kerudung, dandanan, lan lungguh ing gapura sing cedhak karo dalan menyang Timna.
10 Nalika Yehuda lagi mlaku, dheweke ketemu karo wong wadon mau, lan ngira yen dheweke wanita tuna susila, mula dheweke kandha, "Aku arep turu karo kowe." Wong wadon mau kandha, "Mangga, kula aturi mlebet." Yehuda banjur mlebu.
11. Wong wadon mau banjur kandha, "Wenehana aku upahku." Wong mau banjur kandha, "Aku ora nggawa apa-apa kajaba ali-ali sing ana ing drijiku, kalungku, lan teken sing ana ing tanganku."
12Wong wadon mau banjur kandha, "Wenehana aku barang-barang iku nganti kowe ngirim opahku." Wong lanang mau banjur kandha, "Aku bakal ngirim cempe siji." Wong wadon mau banjur menehake wedhus-wedhus mau marang wong wadon mau, lan wong wadon mau banjur ngandheg saka wong lanang mau.
13 Yéhuda banjur lunga menyang omahé wedhus-wedhusé, lan wedhusé wadon mau banjur menyang omahé bapakné.
14 Yehuda banjur ngirim wedhus lanang liwat pangone, wong Adulam, nanging wong wadon mau ora ketemu. Yehuda banjur takon marang wong-wong ing kono: “Wong wadon tuna susila sing maune ana ing kene ana ing ngendi?” Wangsulane wong-wong mau: “Ing kene ora ana wong wadon tuna susila.”
15 Wong mau banjur bali lan ngandhani yen dheweke ora nemokake wong wadon mau, "Aku wis takon marang wong-wong ing kono, lan wong-wong mau mangsuli: 'Ing kene ora ana sundel.'"
16. Wong mau banjur kandha, "Karebèn dhèwèké nyimpen barang-barang kuwi, supaya kita ora dadi bahan guyonan." Bareng wis kliwat telung sasi, jebul dhèwèké wis ngandhut. Yéhuda diwartani, "Tamar, mantunmu, lagi ngandhut merga laku jina."
17. Yehuda banjur menyang omahe bapakne, lan kandha marang bapakne lan sadulur-sadulure lanang: “Gawanen wong wadon iku metu, supaya diobong, amarga dheweke wis nglakoni tumindak najis ing Israel.”
18 Nalika wong-wong nggawa dheweke metu kanggo diobong, dheweke ngirim ali-ali, kalung, lan teken menyang bapak maratuwane, karo ngucap: "Coba delengen iki sapa sing duwe, amarga aku ngandhut saka dheweke."
19Yehuda banjur ngakoni, sarta ngucap: “Tamar iku luwih mursid tinimbang aku.”
20 Mulané, aja nganti diobong.’ Mulané, Séla ora diwènèhaké marang Séla, lan Séla ora nyedhak manèh karo dhèwèké.
21 Sawisé kuwi dhèwèké nglairaké anak lanang loro, Peres [2170 AM] lan Zerah, ing taun kapitu minggu kapindho iki.
22 Sawisé kuwi pitung taun kasugihan wis kliwat, kaya sing diomongké Yusuf marang Sang Prabu.
23 Lan Yehuda ngakoni yen tumindake iku ala, amarga dheweke wis turu karo mantune wadon, lan dheweke nganggep iku sengit ing mripate, lan dheweke ngakoni yen dheweke wis nglanggar lan kesasar, amarga dheweke wis mbukak klambi putrane, lan dheweke wiwit sambat lan ndedonga ing ngarsane Pangeran amarga saka pelanggarane.
24 Lan Ingsun ngandika marang dhèwèké ing sajroning impèn, yèn wis diapura dosané, amarga dhèwèké ndedonga kanthi temen-temen, lan sambat, sarta ora nglakoni manèh.
25 Lan dhèwèké nampa pangapura amarga dhèwèké mratobat saka dosané lan saka kabodhoané, amarga dhèwèké wis nglakoni dosa gedhé ing ngarsané Gusti Allah kita; lan saben wong sing tumindak kaya ngono, saben wong sing turu karo ibu maratuwané, kudu diobong nganggo geni supaya bisa diobong ing kono, amarga ana najis lan rereged ing wong-wong mau, kudu diobong nganggo geni.
26 Lan kowé prentahna marang wong Israèl supaya aja ana sing najis ing antarané wong-wong mau, amarga saben wong sing turu karo mantuné wadon utawa karo ibu maratuwané wis nglakoni najis; wong lanang sing wis turu karo dhèwèké, lan uga wong wadon mau, kudu diobong nganggo geni, lan Panjenengané bakal nyingkiraké bebendu lan paukuman saka Israèl.
27 Lan marang Yehuda, kita kandha yen putrane loro ora turu karo dheweke, lan amarga saka iku turunane tetep ana kanggo generasi kapindho, lan ora bakal disingkirake.
28 Amarga kanthi tulusing ati dhèwèké wis lunga lan nggoleki paukuman, yaiku, miturut putusané Abraham, sing wis diprentahaké marang para putrané, Yéhuda wis ngupaya ngobong kutha kuwi nganggo geni.

BAB 42

1 Lan ing taun kapisan minggu katelu saka Yobel patang puluh lima, paceklik wiwit teka ing tanah [2171 AM], lan udan ora gelem diwenehake menyang bumi, amarga ora ana udan sing tiba.
2 Bumi dadi gersang, nanging ing tanah Mesir ana pangan, amarga Yusuf wis nglumpukake wiji saka tanah kasebut sajrone pitung taun kamakmuran lan wis njaga.
3 Wong Mesir banjur sowan marang Yusuf supaya menehi pangan, lan Yusuf banjur mbukak gudang-gudhang gandum ing taun kapisan, lan ngedol gandum mau marang wong-wong ing tanah kono kanggo tuku emas.
4 <Paceklik ing tanah Kanaan saya parah>, lan Yakub krungu yen ana pangan ing Mesir, banjur ngutus sepuluh putrane supaya padha golek pangan kanggo dheweke ing Mesir; nanging Benyamin ora diutus, lan <sepuluh putrane Yakub> tekan <ing Mesir> ing antarane wong-wong sing lunga (mrana).
5 Yusuf ora pangling karo wong-wong mau, nanging wong-wong mau ora pangling karo dhèwèké, mula Yusuf

banjur takon lan ngomong, "Apa kowé dudu telik sandi lan tekamu arep nliti sepira adohé tanah iki?" Wong-wong mau banjur ditahan.
6 Sawisé kuwi, Yusuf ngluwari wong-wong mau manèh, lan nahan Simeon dhéwé, sarta ngongkon sanga seduluré lunga.
7 Karung-karungé wong-wong mau diiseni gandum, lan emas-emasé dilebokaké ing karung-karungé, nanging wong-wong mau ora ngerti.
8 Lan dhèwèké dhawuh supaya nggawa adhine sing luwih enom, amarga wis dikabari nèk bapakné lan adhine isih urip.
9Sawuse padha budhal saka ing tanah Mesir lan tekan ing tanah Kanaan, padha crita marang bapakne kabeh sing wis dialami, lan uga kepriye panggedhene negara mau ngandika kasar marang dheweke, lan kepriye Simeon dicekel nganti Benyamin digawa mulih.
10 Yakub banjur kandha, "Anak-anakku kok tinggalake! Yusuf wis ora ana lan Simeon uga wis ora ana, lan Benyamin arep kokgawa lunga. Aku wis kena ing pialamu."
11. Lan dhèwèké kandha, "Anakku ora bakal lunga bareng karo kowé, amarga mbok menawa dhèwèké lara; amarga ibuné nglairaké anak lanang loro, lan siji wis mati, lan siji iki uga bakal kokjupuk saka aku. Manawa mbok menawa dhèwèké kena panas ing dalan, kowé bakal njalari aku sedhih banget nganti mati."
12 Amarga weruh yen dhuwite wis dibalekake marang saben wong sing ana ing karunge dhewe-dhewe, mulane dheweke wedi ngirim dheweke.
13 Lan paceklik saya tambah parah ing tanah Kanaan, lan ing kabeh negara kajaba ing tanah Mesir, amarga akeh anak-anake wong Mesir sing wis nyimpen wiji kanggo panganan wiwit wektu ndeleng Yusuf nglumpukake wiji lan nyimpen ing gudang lan nyimpen kanggo taun-taun paceklik.
14 Lan wong Mesir padha mangan saka iku sajrone taun pisanan paceklik.
15 Nalika Israel weruh yen pailan ing tanah kono wis parah banget, lan ora ana sing bisa ngluwari, banjur kandha karo para putrane: "Padha lungaa maneh, goleka pangan kanggo kita supaya kita ora mati."
16. Wangsulane para sakabat: "Kula boten badhe tindak, manawi adhi kula ingkang ragil boten mlampah kaliyan kula, kula ugi boten badhe tindak."
17 Lan Israel ngerti yen yen dheweke ora ngutus dheweke melu wong-wong mau, kabeh bakal mati amarga paceklik
18. Ruben banjur kandha: "Wong iku ulungna marang tanganku, yen aku ora bisa nggawa bali marang kowe, anakku loro dipatenana kanggo ganti nyawane."
19. Wangsulane wong mau: "Wong iku ora kena lunga bareng karo kowe." Yehuda banjur nyedhak lan kandha: "Coba kandhani, yen aku ora bisa nggawa bali dheweke menyang kowe, aku bakal nanggung kaluputane marang kowe salawase uripku."
20 Lan dhèwèké ngutus dhèwèké karo wong-wong mau ing taun kapindho minggu iki ing tanggal kapisan sasi [2172 Am], lan wong-wong mau teka ing tanah Mesir karo kabèh wong sing lunga, lan (wong-wong mau nggawa) hadiah ing tangané, stacte lan almond lan kacang terebinth lan madu murni.
21. Yusuf banjur weruh Benyamin, adhiné. Yusuf banjur ora kenal karo dhèwèké, mula Yusuf takon, "Apa iki adhimu sing paling enom?" Wangsulané, "Ya, kuwi adhimu." Yusuf banjur kandha, "Muga-muga Gusti Allah paring sih-rahmat, anakku."
22Sawisé kuwi, wong lanang mau banjur dikon mulih menyang omahé. Simeon digawa menyang omahé wong-wong mau, banjur dianakaké pésta kanggo wong-wong mau, lan wong-wong mau ngaturaké pisungsung sing wis digawa mau.
23Sawisé padha mangan ana ing ngarepé, kabèh padha diwènèhi sapérangan, nanging pérangané Bènyamin tikel pitu luwih akèh tinimbang pérangané kabèh.
24 Wong-wong mau banjur padha mangan lan ngombe, banjur ngadeg lan nginep karo keledai-keledaine.
25 Yusuf ngrancang rencana supaya bisa ngerti pikirane wong-wong mau, apa ana pikiran tentrem ing antarane, lan dheweke kandha marang kepala rumah tanggane: 'Isi kabeh karunge nganggo panganan, lan wangsulna dhuwite menyang wadhahe dhewe-dhewe, lan cangkirku, cangkir perak sing dakombe, lebokna ing karunge sing paling enom, lan konen lunga.'

BAB 43

1 Yusuf banjur nindakake apa sing diwelingake Yusuf, karung-karunge diiseni panganan kanggo wong-wong mau, dhuwite dilebokake ing karung-karunge dhewe-dhewe, lan tuwunge dilebokake ing karunge Benyamin.
2 Esuke padha mangkat, lan sawise padha mangkat saka kono, Yusuf kandha marang kepala rumahe: "Oyakna wong-wong mau, mlayua lan cekelen wong-wong mau, karo kandha: "Kowé wis males aku kanthi ala, kowé wis nyolong saka aku cangkir perak sing dadi ombenan bendaraku." Lan gawanen bali adhiné sing ragil, lan jupuk dhèwèké cepet-cepet sadurunge aku lunga menyang pengadilanku."
3 Wong mau banjur mlayu nututi wong-wong mau lan kandha kaya ngono mau.
4Ature wong-wong mau: "Muga-muga para abdi dalem boten nindakaken kados mekaten, nyolong piranti-piranti saking dalemipun gusti panjenengan, saha arta ingkang kula temokaken wonten ing karung kula nalika rumiyin, ingkang kula gawa saking tanah Kanaan."
5. Dadi kepiye carane kita bisa nyolong piranti apa wae? Delengen iki kita lan karung kita lagi nggoleki, lan ing ngendi wae sampeyan nemokake cangkir ing karunge sapa wae ing antarane kita, supaya dipateni, lan kita lan keledai kita bakal ngawula marang bendara sampeyan.
6. Wangsulane wong mau: "Ora mangkono, wong kang daktemoni mung iku kang bakal dakjupuk dadi baturku, lan kowe bakal padha mulih menyang omahmu kanthi tentrem."
7 Nalika wong mau nggoleki barang-barange, wiwit saka sing mbarep nganti sing ragil, barang iku ditemokake ing karunge Benyamin.
8 Wong-wong mau banjur nyuwek-nyuwek sandhangane lan ngemutake barang-barange ing keledai-keledaine, banjur bali menyang kutha, menyang omahe Yusuf. Wong-wong mau kabeh padha sujud ing ngarsane Yusuf, raine nganti tekan ing lemah.

9 Yusuf banjur ngandika marang wong-wong mau: “Kowé wis nglakoni piala.” Wong-wong mau banjur padha kandha: “Apa sing kudu dakkandhakake lan kepriyé carané kita mbela awake dhéwé? Bendara kita wis nemokake kaluputané para abdiné; lah kita iki abdiné bendara kita, lan uga kuldi kita.”
10. Yusuf banjur ngandika marang para sakabat mau: "Aku uga wedi marang Pangeran Yehuwah; dene kowe kabeh, muliha menyang omahmu lan kareben adhimu dadi abdiku, amarga kowe wis nindakake piala. Apa kowe ora ngerti yen wong seneng karo cangkire kaya aku karo cangkir iki? Nanging kowe malah nyolong saka aku."
11Yehuda banjur matur: “Dhuh bendara, keparenga abdi dalem ngaturaken sepatah tembung dhateng bendara kawula. Ibunipun abdi dalem punika gadhah sadherek kalih ingkang dipunlairaken dening bapak kawula; ingkang satunggal sampun lunga lan ical, boten kapanggih, lan namung piyambakipun ingkang kari saking ibunipun, saha abdi dalem, bapak kawula, tresna dhateng piyambakipun, lan nyawanipun ugi kaiket kaliyan nyawanipun tiyang anom punika.”
12 Dene manawi kawula sampun sowan dhateng ing griyanipun abdi dalem, rama kawula, lan lare punika boten wonten, lajeng badhe pejah, lan kawula badhe ndadosaken bapak kawula seda kanthi susah.
13. Sapunika, keparenga kula, abdi panjenengan, keparenga tetep dados abdinipun gusti kula, nggenteni lare punika dados abdinipun gusti kula, saha keparenga lare punika bidhal sesarengan kaliyan sadherek-sadherekipun, amargi kula sampun dados penjaminipun saking abdi panjenengan, rama kula; dene manawi kula boten saged ngembalaken piyambakipun, abdi panjenengan ingkang badhe tanggung jawab dhateng kalepatan bapak kula ing salami-laminipun.
14 Yusuf weruh yèn wong-wong mau padha rukun siji lan sijiné, mula dhèwèké ora bisa ngendhaleni awaké dhéwé, mula dhèwèké kandha nèk dhèwèké kuwi Yusuf.
15 Panjenengané banjur ngandikan karo wong-wong mau nganggo basa Ibrani, banjur ngrangkul guluné wong-wong mau karo nangis.
16 Nanging wong-wong mau ora pangling karo dhèwèké, mulané padha nangis. Yusuf banjur kandha, "Aja nangisi aku, nanging cepet-cepet gawanen bapakku mrene; lan kowé weruh nèk cangkemku sing ngomong lan mripaté adhiku Benyamin sing ndeleng."
17Awit iki taun kapindhone paceklik, lan isih ana limang taun maneh tanpa panen utawa wohing wit-witan utawa mluku.
18. Padha enggal mudhuna lan sakulawargamu, supaya kowe aja nganti mati amarga paceklik, lan aja susah amarga barang-barangmu, amarga Pangeran Yehuwah ngutus aku ndhisiki kowe supaya ngatur supaya akeh wong bisa urip.
19 Lan critakna marang bapakku yen aku isih urip, lan kowe, lah kowe padha weruh yen Gusti Allah wis ngangkat aku dadi bapakne Sang Prabu Pringon, lan dadi panggedhene kratone lan nguwasani satanah Mesir kabeh.
20 Lan critakna marang bapakku bab kabeh kamulyanku, lan kabeh kasugihan lan kamulyan sing wis diparingake Gusti Allah marang aku.
21Miturut dhawuhe Sang Prabu Pringon, panjenengane maringi kreta lan bekal kanggo ing dalan, sarta maringi sandhangan warna-warni lan salaka marang kabeh wong mau.
22 Lan marang bapakne, bapakne, dikirimi sandhangan, perak, lan kuldi sepuluh sing digawa gandum, banjur dikon lunga.
23 Banjur padha mulih lan ngandhani bapakné yèn Yusuf isih urip lan lagi ngaturaké gandum marang sakèhing bangsa ing bumi, lan dhèwèké sing dadi panguwasa ing satanah Mesir kabèh.
24 Bapakné ora ngandel, merga pikirané wis ora waras. Nanging nalika weruh kreta-kreta sing dikirim Yusuf, semangaté pulih, banjur kandha, "Yèn Yusuf isih urip, aku bakal lunga nemoni dhèwèké sadurungé aku mati."

BAB 44

1 Nalika sasi anyar ing sasi katelu, Rama Israel budhal saka omahe saka Haran, banjur tindak menyang Sumur Sumpah, sarta nyaosake kurban marang Gusti Allahe Rama Iskak, bapakne, ing tanggal kapitu sasi iki.
2 Yakub banjur kelingan karo impene ing Betel, lan dheweke wedi lunga menyang Mesir.
3 Nalika Yusuf lagi mikir arep ngongkon Yusuf nemoni dhèwèké, lan supaya Yusuf ora lunga, Yusuf tetep ana ing kono pitung dina, nèk-ènèké isa ndeleng wahyu apa dhèwèké kudu tetep ana ing kono utawa lunga.
4 Lan panjenengane ngrayakake riyaya panen woh-wohan pisanan nganggo gandum lawas, amarga ing saindenging tanah Kanaan ora ana wiji sakepel, amarga paceklik nggegirisi kabeh kewan, sapi lan manuk, lan uga manungsa.
5 Lan ing tanggal nembelas Gusti Allah ngatingal marang dheweke, lan ngandika marang dheweke, 'Yakub, Yakub'; lan dheweke ngandika, 'Iki aku.' Lan Gusti Allah ngandika marang dheweke: 'Aku iki Gusti Allahe leluhurmu, Gusti Allahe Abraham lan Ishak; aja wedi mudhun menyang Mesir, amarga Aku bakal nggawe kowe dadi bangsa gedhe ing kana Aku bakal mudhun karo kowe, lan Aku bakal nggawa kowe munggah (maneh), lan ing tanah iki kowe bakal dikubur, lan Yusuf bakal nyelehake tangane ing mripatmu.
6 Aja wedi; mudhuna menyang Mesir.
7 Putra-putrane lan putra-putrane padha ngadeg, sarta padha numpangake bapakne lan barang-barange ing kreta.
8 Lan Israel budhal saka Sumur Sumpah ing tanggal nembelas sasi katelu iki, lan banjur budhal menyang tanah Mesir.
9. Rama Israel ngutus Yehuda ndhisiki panjenengane nemoni kang putra Yusuf, supaya niti-niti tanah Gosyen, amarga Yusuf wis ngandhani para sadulure supaya padha teka lan manggon ing kono supaya bisa cedhak karo panjenengane.
10 Lan iki minangka tanah sing paling apik ing tanah Mesir, lan cedhak karo dheweke, kanggo kabeh wong lan uga kanggo kewan-kewan.
11 Iki asmane para putrane Yakub sing padha menyang Mesir karo Yakub, bapakne.
12 Ruben, putra pambarep Israel; lan iki asmane para putrane: Henokh, Palu, Hezron lan Karmilima.

13 Simeon lan anak-anake lanang; lan iki asmane anak-anake lanang: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakhin, Zohar, lan Saul, anake wong wadon Zefata, pitu.
14 Lewi lan para putrane; lan iki asmane para putrane: Gerson, Kehat, lan Merari, kabeh papat.
15 Yehuda lan para putrane; lan iki asmane para putrane: Syela, Peres, lan Zerah, papat.
16 Isakhar lan anak-anake lanang; lan iki asmane anak-anake lanang: Tola, Pua, Yasub, lan Simron, lima.
17 Zebulon lan anak-anake lanang; lan iki asmane anak-anake lanang: Sered, Elon, lan Yahleel, papat.
18 Iki para putrane Yakub lan para putrane sing dilairake dening Lea kanggo Yakub ing Mesopotamia, enem, lan adhine siji, Dinah, lan kabeh putrane Lea, lan para putrane, sing lunga karo Yakub, bapakne, menyang Mesir, ana rong puluh sanga, lan Yakub, bapakne, ana ing kono, telung puluh.
19 Lan anak-anake Zilpa, abdine Lea, garwane Yakub, sing nglairake Gad lan Asyur kanggo Yakub.
20 Iki asmane para putrane Gad sing budhal bareng karo dheweke menyang Mesir. Para putrane Gad yaiku Zifyon, Hagi, Syuni, Ezbon, <lan Eri>, Areli lan Arodi wolu.
21. Para putrane Asyer: Yimna, Yiswa, <lan Yiswi>, Beria, lan Serah, sadulure wadon siji, gunggunge enem.
22 Sakabèhé jiwané Lea patang puluh papat.
23 Para putrane Rakhel, garwane Yakub: Yusuf lan Benyamin.
24Sadurunge bapakne teka ing Mesir, Yusuf duwe anak telu, yaiku Manasye lan Efraim, lair ing Mesir. Asnat, putrine Potifar, imam ing Heliopolis, miyos saka Yusuf.
25. Para putrane Benyamin yaiku Bela, Bekher, Asybel, Gera, Naaman, Ehi, Rosy, Mupim, Hupim lan Ared-sewelas.
26 Kabèh jiwané Rahèl ana patbelas.
27. Para putrane Bilha, abdine Rakhel, garwane Yakub, sing lair karo Yakub, yaiku Dan lan Naftali.
28 Iki asmane para putrane sing lunga menyang Mesir karo dheweke. Para putrane Dan yaiku Husim, Samon, Asudi, 'Ijaka, lan Sulaiman - enem.
29 Wong-wong mau padha mati ing taun nalika padha mlebu ing Mesir, lan mung ana wong Dan sing kari, yaiku wong Husim.
30 Iki asmane para putrane Naftali: Yahziel, Guni, Yezer, Salum, lan Iv.
31 Lan 'Iv, sing lair sawisé taun-taun paceklik, tilar donya ing Mesir.
32. Sakehe jiwane Rakhel iku ana rong puluh enem.
33 Kabèh wong Yakub sing menyang Mesir ana pitung puluh jiwa. Iki anak-anaké lan putu-putuné, kabèh pitung puluh jiwa, nanging lima mati ing Mesir sadurungé Yusuf, lan ora duwé anak.
34 Ing tanah Kanaan ana anak loro saka Yehuda sing tilar donya, yaiku Er lan Onan, lan ora duwe anak, lan wong Israel ngubur wong-wong sing mati, lan wong-wong mau diitung dadi bagean saka pitung puluh bangsa non-Yahudi.

BAB 45

1 Lan Israel mlebu ing tanah Mesir, ing tanah Gosyen, ing rembulan anyar ing sasi kaping papat [2172 AM], ing taun kapindho minggu katelu saka Yobel patang puluh lima.
2 Yusuf banjur budhal nemoni Yakub, bapakné, menyang tanah Gosyen, sarta ngrangkul guluné bapakné karo nangis.
3 Rama Israel banjur kandha marang Yusuf: “Saiki aku arep mati sawise aku ndeleng kowe, lan saiki muga-muga Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe Israel, pinujia, Gusti Allahe Abraham lan Gusti Allahe Iskak, sing ora nyegah sih-rahmate lan sih-rahmate marang Yakub, abdine.”
4 Wis cukup kanggo aku ndeleng raimu nalika aku isih urip; ya, wahyu sing dakdeleng ing Betel iku bener. Pinujia Pangeran Yehuwah, Gusti Allahku, ing salawas-lawase, lan pinujia asmane.
5 Yusuf lan para sadulure mangan roti ana ing ngarepe bapakne lan ngombe anggur, lan Yakub bungah banget amarga dheweke weruh Yusuf mangan karo para sadulure lan ngombe ana ing ngarepe, lan dheweke mberkahi Sang Pencipta kabeh sing wis njaga dheweke, lan wis njaga kanggo dheweke rolas putrane.
6. Yusuf wis menehake marang bapakne lan para sadulure minangka hadiah hak manggon ing tanah Gosyen lan ing Rameses lan kabeh wilayah ing sakubenge, sing dikuwasani dening Sang Prabu Firaun. Lan Israel lan para putrane manggon ing tanah Gosyen, bagean paling apik ing tanah Mesir lan Israel umur satus telung puluh taun nalika dheweke teka ing Mesir.
7 Yusuf nyukupi kebutuhané bapakné lan sedulur-seduluré, sarta bandhané, nganti cukup kanggo pitung taun paceklik.
8 Tanah Mesir nandhang sangsara merga saka paceklik, lan Yusuf ndarbeni kabeh tanah Mesir kanggo Sang Prabu Pringon minangka ijol pangan, lan rakyat, kewan-kewane, lan kabeh mau dadi duweke Sang Prabu Pringon.
9 Bareng taun-taun paceklik wis rampung, Yusuf mènèhi wiji lan pangan marang wong-wong ing tanah kono supaya bisa disebar ing taun kaping wolu, amarga kali wis ngluberi satanah Mesir.
10 Amarga sajrone pitung taun paceklik iku ora meluap lan mung mbanyoni sawetara panggonan ing pinggir kali, nanging saiki wis meluap lan wong Mesir nyebar ing tanah kasebut, lan ngasilake akeh gandum ing taun iku.
11 Lan iki taun pisanan [2178 AM] minggu kaping papat saka yubileum patang puluh lima.
12 Yusuf njupuk seperlima saka gandum saka panen kanggo raja lan nyisakake patang bagean kanggo wong-wong mau kanggo pangan lan wiji, lan Yusuf ndadekake iku dadi pranatan kanggo tanah Mesir nganti saiki.
13. Lan Israel manggon ing tanah Mesir pitulas taun, lan kabeh dina sing urip iku telung Yobel, satus patang puluh pitu taun, lan dheweke tilar donya ing taun kaping papat [2188 AM] minggu kaping lima Yobel kaping patang puluh lima.
14 Lan Israel mberkahi putra-putrane sadurunge seda lan ngandhani kabeh sing bakal kedadeyan ing tanah Mesir; lan dheweke ngandhani apa sing bakal kedadeyan ing dina-dina pungkasan, lan mberkahi dheweke lan menehi Yusuf rong bagean ing tanah kasebut.
15 Panjenengané banjur ngaso karo para leluhuré, lan dikubur ing guwa ganda ing tanah Kanaan, cedhak karo Abraham, bapakné, ing kuburan sing digali kanggo awaké dhéwé ing guwa ganda ing tanah Hebron.
16 Lan dhèwèké masrahaké kabèh bukuné lan buku-bukuné para leluhuré marang Lèwi, putrané, supaya bisa disimpen lan dianyari kanggo anak-anaké nganti saiki.

BAB 46

1 Lan kedaden sawise Yakub seda, para putrane Israel saya tambah akeh ing tanah Mesir, lan dheweke dadi bangsa sing gedhe, lan dheweke padha sarujuk ing ati, saengga sedulur tresna marang sedulur lan saben wong mbantu sedulure, lan dheweke saya tambah akeh lan saya tambah akeh, sepuluh [2242 AM] minggu taun, sajrone uripe Yusuf.
2 Lan ora ana Iblis utawa piala sajrone uripé Yusuf sawisé bapakné Yakub, amarga kabèh wong Mesir ngurmati wong-wong Israèl sajrone uripé Yusuf.
3 Yusuf banjur tilar donya nalika yuswa satus sepuluh taun; pitulas taun anggone manggon ing tanah Kanaan, sepuluh taun dadi abdi, lan telung taun ana ing kunjara, lan wolung puluh taun ana ing sangisore sang prabu, nguwasani satanah Mesir kabeh.
4 Panjenengané banjur tilar donya, bebarengan karo para saduluré lan kabèh generasiné.
5 Lan sadurunge seda, panjenengane dhawuh marang wong Israel supaya padha nggawa balung-balunge nalika budhal saka tanah Mesir.
6 Lan dhèwèké ngongkon wong-wong mau sumpah bab balung-balungé, amarga dhèwèké ngerti yèn wong Mesir ora bakal nggawa lan ngubur dhèwèké manèh ing tanah Kanaan, amarga Makamaron, raja Kanaan, nalika manggon ing tanah Asyur, perang ing lembah karo raja Mesir lan matèni dhèwèké ing kana, lan ngoyak wong Mesir nganti tekan gapura 'Ermon.
7 Nanging panjenengané ora bisa mlebu, amarga ana raja liyané, raja anyar, sing wis dadi raja ing Mesir, lan panjenengané luwih kuwat tinimbang panjenengané, lan panjenengané bali menyang tanah Kanaan, lan gapura-gapura Mesir ditutup, lan ora ana sing metu lan ora ana sing mlebu ing Mesir.
8 Yusuf tilar donya ing taun Yobel kaping patang puluh enem, ing minggu kaping enem, ing taun kapindho, lan dheweke dikubur ing tanah Mesir, lan kabeh sedulure tilar donya sawise dheweke.
9 Raja Mesir banjur perang nglawan raja Kanaan [2263 AM] ing taun Yobel kaping patang puluh pitu, ing minggu kapindho ing taun kapindho, lan wong Israel nggawa kabeh balunge anak-anake Yakub kajaba balunge Yusuf, lan dikubur ing lapangan ing guwa ganda ing gunung.
10 Lan sing paling akèh bali menyang Mesir, nanging mung sawetara sing isih ana ing pagunungan Hebron, lan Amram, bapakmu, tetep ana ing kono.
11 Raja Kanaan menang nglawan raja Mesir, lan nutup gapura-gapura Mesir.
12 Lan dhèwèké ngrancang rencana ala nglawan wong Israèl kanggo nindhes wong-wong mau lan kandha marang wong Mesir, "Delengen, wong-wong Israèl wis saya tambah akèh lan saya akèh tinimbang kita."
13 Ayo padha tumindak kanthi wicaksana marang wong-wong mau sadurunge dadi akeh banget, lan ayo padha nindhes wong-wong mau nganggo perbudakan sadurunge perang teka lan sadurunge dheweke uga perang nglawan kita; yen ora, dheweke bakal gabung karo mungsuh kita lan ngusir dheweke saka tanah kita, amarga atine lan raine madhep menyang tanah Kanaan.
14 Lan dhèwèké ngangkat para pengerah kerja paksa kanggo nindhes wong-wong mau nganggo perbudakan; lan wong-wong mau mbangun kutha-kutha sing kuwat kanggo Firaun, Pitom, lan Raamses, sarta wong-wong mau mbangun kabèh témbok lan kabèh bètèng sing wis runtuh ing kutha-kutha Mesir.
15 Lan padha dipeksa ngladèni wong-wong mau kanthi kasar, lan saya ala tumindaké marang wong-wong mau, saya tambah akèh lan saya tambah akèh.
16 Lan wong Mesir padha sengit marang wong Israel.

BAB 47

1 Lan ing minggu kapitu, ing taun kapitu, ing Yobel kaping patang puluh pitu, bapakmu lunga [2303 AM] saka tanah Kanaan, lan kowe lair ing minggu kaping papat, ing taun kaping enem, ing Yobel kaping patang puluh wolu [2330 AM]; iki minangka wektu kasangsaran kanggo wong Israel.
2 Sang Prabu Pringon, raja ing Mesir, ndhawuhake prentah marang wong-wong mau supaya kabeh anak lanang sing lair dibuwang menyang kali.
3 Lan padha mbuwang iku pitung sasi nganti dina kowe lair
4 Ibumu ndhelik kowé telung sasi suwéné, lan wong-wong padha ngandhani bab dhèwèké. Ibumu nggawé prau kanggo kowé, ditutupi nganggo aspal lan aspal, banjur dilebokaké ing umbul-umbul ing pinggir kali, lan dhèwèké nglebokaké kowé ing kono pitung dina. Ibumu teka ing wayah wengi lan nyusoni kowé, lan ing wayah awan Miryam, adhine, njaga kowé saka manuk-manuk.
5 Ing dina-dina iku Tarmuth, putrine Sang Prabu Firaun, teka adus ing kali, lan dheweke krungu swaramu nangis, lan dheweke kandha marang para dayang-dayange supaya nggawa kowe metu, lan dheweke banjur nggawa kowe menyang dheweke.
6 Lan dheweke njupuk kowe metu saka prau, lan dheweke welas asih marang kowe.
7 Adhine wadon mau banjur kandha, "Apa aku kudu nimbali wong wadon Ibrani supaya nyusoni lan nyusoni bayi iki kanggo kowe?"
8. Wong wadon mau banjur kandha, "Lungaa!" Wong wadon mau banjur lunga lan nyeluk ibumu, Yokhebed, lan menehi upah marang ibumu lan nyusoni kowe.
9 Sawisé kuwi, nalika kowé wis gedhé, kowé digawa menyang putriné Firaun, lan kowé dadi putrané, lan Amram, bapakmu, mulang kowé nulis, lan sawisé kowé ngrampungaké telung minggu, kowé digawa menyang kraton.
10 Lan kowé ana ing kraton telung minggu setaun nganti tekan wektu [2351-] nalika kowé metu saka kraton lan weruh wong Mesir nggebug kancamu sing [2372 AM] saka bani Israel, banjur kowé matèni lan ndhelikké ing wedhi.
11 Ing dina kapindho kowé lan wong loro saka Israèl padha padu, lan kowé kandha karo wong sing salah: 'Yagéné kowé nggebugi sadulurmu?'
12 Panjenengané banjur nesu lan ndangu, "Sapa sing ngangkat kowé dadi panggedhe lan hakim tumrap aku? Apa kowé mikir arep matèni aku kaya kowé matèni wong Mesir wingi?" Kowé wedi lan mlayu merga saka tembung-tembung kuwi.

BAB 48

1 Lan ing taun kaping enem minggu katelu saka Yobel kaping patang puluh sanga, kowé lunga lan manggon <ing [2372 AM] tanah Midian>, limang minggu lan setaun. Lan kowé bali menyang Mesir ing minggu kapindho ing taun kapindho ing Yobel kaping seket.
2 Lan kowé dhéwé ngerti apa sing diomongké marang kowé ing [2410 AM] Gunung Sinai, lan apa sing dikarepké déning pangeran Mastêmâ marang kowé nalika kowé bali menyang Mesir [ing dalan nalika kowé ketemu dhèwèké ing papan panginepan].
3 Apa Panjenengané ora ngupaya matèni kowé lan ngluwari wong Mesir saka tanganmu nalika Panjenengané weruh yèn kowé diutus kanggo ngukum lan males dendam marang wong Mesir?
4 Lan Aku wis ngluwari kowé saka tangané, lan kowé wis nindakaké pratandha lan mukjijat sing wis koktindakaké ing Mesir nglawan Firaun lan sakulawargané, para abdiné lan rakyaté.
5 Lan Pangeran Yehuwah nindakake pembalasan gedhe marang wong-wong mau kanggo Israel, lan nggebug wong-wong mau nganggo getih lan kodhok, kutu lan laler asu, lan borok sing ganas sing thukul ing lepuh; lan kewan-kewane mati; lan nganggo watu udan es, kanthi mangkono Panjenengane numpes kabeh sing thukul kanggo wong-wong mau; lan nganggo walang sing nguntal sisa-sisa sing ditinggal dening udan es, lan dening pepeteng; lan <kanthi pati> anak mbarep manungsa lan kewan, lan kabeh brahalane, Pangeran Yehuwah males lan ngobong wong-wong mau nganggo geni.
6 Lan kabeh wis dikirim liwat tanganmu, supaya kowe ngumumake (prekara-prekara iki) sadurunge rampung, lan kowe wis ngandika karo raja Mesir ing ngarepe kabeh abdine lan ing ngarepe rakyate.
7 Lan kabeh kelakon miturut pangandika Paduka; sepuluh paukuman gedhe lan nggegirisi teka ing tanah Mesir supaya Paduka bisa nindakake pembalasan marang Israel.
8 Lan Gusti Allah nindakake samubarang kanggo Israel, lan miturut prajanjiané, sing wis ditetepaké karo Abraham, yèn Panjenengané bakal males dendam marang wong-wong mau kaya wong-wong mau wis nggawa wong-wong mau dadi budak kanthi paksa.
9 Lan pangeran Mastêmâ ngadeg nglawan kowé, lan ngupaya masrahake kowé menyang tangané Firaun, lan dhèwèké mbantu para tukang sihir Mesir,
10 Lan padha ngadeg lan nindakake piala ing ngarsaningSun, pancen Ingsun wis nglilani dheweke nindakake, nanging obat-obatan ora Ingsun wis nglilani ditindakake dening tangane.
11 Lan Gusti Allah nggebugi wong-wong mau nganggo borok sing mbebayani, nganti padha ora bisa ngadeg, amarga wis padha Daktumpes nganti ora bisa nindakake pratandha siji-sijia.
12 Senajan wis ana pratandha lan mukjijat, pangeran Mastêmâ ora isin amarga dheweke wani lan njaluk tulung marang wong Mesir supaya ngoyak kowe nganggo kabeh kekuwatane wong Mesir, karo kreta perang, lan karo jaran, lan karo kabeh pasukane wong Mesir.
13 Aku ngadeg ing antarane wong Mesir lan wong Israel, lan kita ngluwari Israel saka tangane, lan saka tangane umate, lan Gusti nuntun wong-wong mau ngliwati tengah segara kaya-kaya dharatan garing.
14 Lan kabeh bangsa sing digawa ngoyak Israel, Gusti Allah kita mbuwang wong-wong mau menyang tengah segara, menyang jerone jurang ing sangisore wong Israel, kaya wong Mesir sing mbuwang anak-anake menyang kali. Panjenengane males dendam marang 1.000.000 wong lanang sing kuwat lan semangat dirusak amarga siji bayi saka anak-anake bangsamu sing dibuwang menyang kali.
15 Lan ing dina kaping patbelas lan ing tanggal limalas lan ing tanggal nembelas lan ing tanggal pitulas lan ing tanggal wolulas, pangeran Mastêmâ diiket lan dikunjara ing mburine wong Israel supaya dheweke ora bisa nuduh dheweke.
16 Lan ing tanggal sangalas, kita ngeculake wong-wong mau supaya bisa mbantu wong Mesir lan ngoyak wong Israel.
17 Panjenengané nguwataké atiné wong-wong mau lan ndadèkaké wangkot atiné, sarta Pangéran Allah kita ngrancang rencana supaya wong Mesir digebugi lan dibuwang menyang segara.
18 Lan ing tanggal patbelas, kita ngiket dheweke supaya dheweke ora nuduh wong Israel ing dina nalika dheweke njaluk wong Mesir piranti lan sandhangan, piranti perak, lan piranti emas, lan piranti tembaga, kanggo ngrampok wong Mesir minangka imbalan kanggo perbudakan sing wis dipeksa.
19 Lan Aku ora nuntun Bani Israil metu saka Mesir nganggo tangan kosong.

BAB 49

1 Elinga pepakon kang wis didhawuhake dening Pangeran Yehuwah marang kowe bab Paskah, supaya kowe ngrayakake Paskah ing wektune, ing tanggal patbelas sasi kapisan, supaya kowe nyembelih sadurunge sore, lan supaya wong-wong mangan iku ing wayah wengi ing tanggal limalas sore wiwit suruping srengenge.
2 Amarga ing wengi iki—wiwitaning riyaya lan wiwitaning kabungahan—kowé padha mangan Paskah ing Mesir, nalika kabèh kakuwatan Mastêmâ wis diuculaké kanggo matèni kabèh anak mbarep ing tanah Mesir, wiwit saka anak mbarep Firaun nganti anak mbarep abdi wadon sing ditawan ing pabrik, lan nganti kéwan-kéwan.
3 Lan iki pratandha sing diparingake dening Pangeran marang wong-wong mau: Ing saben omah sing ana getihe wedhus umur setaun ing ambang lawang, wong-wong mau ora kena mlebu kanggo nyembelih, nanging kudu ngliwati, supaya kabeh wong sing ana ing njero omah kasebut slamet amarga tandha getih ana ing ambang lawange.
4 Lan kekuwataning Pangeran Yehuwah nindakake kabeh miturut dhawuhe Pangeran Yehuwah, lan padha ngliwati kabeh wong Israel, lan pageblug ora teka marang wong-wong mau kanggo numpes saka antarane wong-wong mau nyawa apa wae, saka kewan, utawa manungsa, utawa asu.
5 Wewelak iku nggegirisi banget ing Mesir, lan ora ana omah ing Mesir sing ora ana wong mati, lan ana tangisan lan ratapan.

6 Lan kabeh wong Israel mangan daging wedhus Paskah, lan ngombe anggur, lan memuji, lan mberkahi, lan ngucap syukur marang Pangeran, Gusti Allahe para leluhure, lan wis siyap metu saka ing sangisore kuk Mesir, lan saka perbudakan sing ala.
7 Lan elinga dina iki sajrone uripmu, lan rayakake saka taun nganti taun, sapisan setaun, ing dinane dhewe, miturut kabeh angger-anggere, lan aja ngundurake saka dina nganti dina, utawa saka sasi nganti sasi.
8 Amarga iku pranatan langgeng, lan diukir ing tablet swarga kanggo kabeh wong Israel supaya padha ngrayakake saben taun ing dinane sepisan setaun, kanggo kabeh turun-tumurun; lan ora ana watesan dina, amarga iki wis ditetepake kanggo salawas-lawase.
9 Wong lanang sing ora najis, lan ora teka ngrayakake ing dina riyayane, supaya bisa nggawa kurban sing ditampa Gusti, lan mangan lan ngombe ing ngarsane Gusti ing dina riyayane, wong lanang sing resik lan cedhak karo dheweke kudu disirnakake, amarga dheweke ora nggawa kurban marang Gusti ing wektu sing wis ditemtokake, mula dheweke kudu nanggung kaluputane dhewe.
10 Wong Israel padha konen teka ngrayakake Paskah ing dina sing wis ditemtokake, yaiku tanggal patbelas sasi kapisan, ing antarane sore, wiwit separo awan nganti separo bengi, amarga rong bagean awan diwenehake kanggo cahya, lan separo maneh kanggo sore.
11 Iki kang didhawuhake dening Pangeran Yehuwah marang kowe supaya kokrayakake ing antarane wayah sore.
12 Lan ora diidinake nyembelih nalika wayah padhang, kajaba nalika wayah sore, lan supaya dipangan ing wayah sore, nganti tekan sapratelon wengi, lan apa wae sing isih ana daginge wiwit sapratelon wengi lan sabanjure, supaya diobong nganggo geni.
13 Lan ora kena dimasak nganggo banyu lan ora kena dipangan mentah, nanging dipanggang ing geni; kudu dipangan kanthi sregep, endhase lan jeroane lan sikile kudu dipanggang ing geni, lan balunge ora kena diremuk; amarga ora ana balunge wong Israel sing bakal diremuk.
14 Mulané Gusti Allah ndhawuhi bangsa Israèl supaya ngrayakaké Paskah ing dina sing wis ditemtokaké, lan aja nganti ana balungé sing diremuk; merga iki dina riyaya, lan dina sing wis ditemtokaké, lan ora kena ana wong sing liwat saka dina demi dina, lan sasi demi sasi, nanging ing dina riyayané kudu dirayakaké.
15 Lan kowé prentahna marang wong Israèl supaya ngrayakake Paskah sajrone dina-dinané, saben taun, sepisan setaun ing dina sing wis ditemtokake, lan iku bakal dadi pangeling-eling sing nyenengake ing ngarsane Gusti, lan ora bakal ana wewelak sing nempuh wong-wong mau kanggo mateni utawa nggebug ing taun nalika padha ngrayakake Paskah ing wektune miturut prentahe.
16 Lan ora kena dipangan ing njaba papan suci Pangeran Yehuwah, nanging ing ngarepe papan suci Pangeran Yehuwah, lan sakehing umat Israel kudu ngrayakake ing wektu sing wis ditemtokake.
17 Saben wong lanang sing teka ing dina iku kudu mangan iku ana ing pasucene Gusti Allahmu ana ing ngarsane Pangeran Yehuwah, wiwit saka umur rong puluh taun munggah; amarga mangkono wis katulis lan diprentahake supaya padha mangan iku ana ing pasucene Pangeran Yehuwah.
18 Nalika wong Israel tekan ing tanah sing bakal diduweni, yaiku ing tanah Kanaan, lan ngadegake Tarub Suci Gusti ing tengah-tengahe tanah kasebut miturut salah sawijining suku nganti papan suci Gusti dibangun ing tanah kasebut, wong-wong mau kudu teka lan ngrayakake Paskah ing tengah-tengahe Tarub Suci Gusti, lan supaya padha nyembelih ing ngarsane Gusti saben taun.
19 Lan ing dina-dina nalika Padaleman Suci wis dibangun atas asmane Pangeran Yehuwah ing tanah pusakane, wong-wong mau bakal menyang kana lan nyembelih kurban Paskah ing wayah sore, nalika srengenge surup, ing wayah telu awan.
20 Getihé kéwan mau kudu dikurbanaké ing lawanging misbyah, gajihé kudu dilebokaké ing geni sing ana ing misbyah, lan dagingé kudu dipangan dipanggang ing geni ing platarané Padaleman Suci sing wis disucèkaké atas asmané Pangéran.
21 Lan wong-wong mau ora kena ngrayakake Paskah ing kutha-kuthane, utawa ing panggonan liya kajaba ing ngarepe Tarub Suci Pangeran Yehuwah, utawa ing ngarepe padalemane, papan panggonane asmane; lan wong-wong mau ora kena nyimpang saka Pangeran Yehuwah.
22 Lan kowé, Musa, prentahna marang wong Israèl supaya netepi pranatan Paskah, kaya sing wis dipréntahaké marang kowé; kowé undhangna marang wong-wong mau saben taun lan dina-dinané, lan riyaya roti tanpa ragi, supaya padha mangan roti tanpa ragi pitung dina, (lan) supaya padha netepi riyayané, lan supaya padha nggawa kurban saben dina sajrone pitung dina kabungahan ing ngarsané Pangéran ing misbyah Allahmu.
23 Amarga kowé padha kesusu ngrayakake riyaya iki nalika kowé budhal saka Mesir nganti tekan ing ara-ara samun Syur; amarga kowé wis ngrampungaké ing pinggir segara.

BAB 50

1 Sawisé angger-angger iki, Aku wis ngandhani kowé bab dina-dina Sabat ing ara-ara samun Sin[ai], sing ana ing antarané Elim lan Sinai.
2 Ing Gunung Sinai, Aku wis ngandhani kowé bab dina-dina Sabat ing tanah kono, lan uga bab taun-taun Yobel ing saben Sabat, nanging tauné ora Dakkandhani nganti kowé mlebu ing tanah sing bakal kokenggoni.
3 Lan tanah iku uga kudu netepi dina Sabate nalika padha manggon ing kono, lan padha bakal ngerti taun Yobel.
4 Mulané Aku wis netepaké kanggo kowé taun-minggu, taun-taun, lan Yobel: ana patang puluh sanga Yobel wiwit jaman Adam nganti saiki, [2410 AM] lan siji minggu lan rong taun: lan isih ana patang puluh taun sing bakal teka (lit. 'adoh') kanggo sinau prentah-prentahé Gusti [2450 AM], nganti wong-wong mau nyabrang menyang tanah Kanaan, nyabrang Kali Yordan ing sisih kulon.
5 Lan Yobel bakal liwati, nganti Israel diresiki saka kabeh kaluputan laku jina, lan najis, lan polusi, lan dosa, lan kesalahan, lan manggon kanthi percaya diri ing kabeh tanah, lan ora bakal ana maneh Iblis utawa sing jahat, lan tanah kasebut bakal resik wiwit wektu iku nganti salawas-lawase.
6 Lan delengen prentahe babagan dina-dina Sabat - Aku wis nulis (kanggo kowe) - lan kabeh aturan hukume.

7 Nem dina kowé kudu nyambut gawé, nanging dina kapitu iku dina Sabaté Pangéran, Allahmu. Ing dina iku kowé ora kena nyambut gawé apa-apa, kowé lan anak-anakmu lanang, abdimu lanang lan wadon, lan sakèhé kéwanmu lan wong manca sing ana ing tengahmu.
8 Lan wong lanang sing nindakake apa-apa ing dina iku kudu diukum pati: sapa wae sing ngremehake dina iku, sapa wae sing turu karo bojone, utawa sapa wae sing ujar manawa dheweke bakal nindakake apa-apa ing dina iku, dheweke kudu budhal lelungan ing kana kanggo tuku utawa adol: lan sapa wae sing njupuk banyu sing ora disiapake kanggo awake dhewe ing dina kaping enem, lan sapa wae sing nggawa barang saka tarube utawa saka omahe bakal mati.
9 Kowé ora kena nyambut gawé apa-apa ing dina Sabat, kajaba apa sing wis koksiapaké kanggo awakmu dhéwé ing dina kanem, supaya kowé bisa mangan, ngombé, ngaso, lan netepi Sabat saka sakèhing pakaryan ing dina iku, lan memuji Pangéran, Allahmu, sing wis maringi kowé dina riyaya lan dina suci; dina iki dadi dina kraton suci kanggo kabèh wong Israèl ing antarané dina-dinané ing salawas-lawasé.
10 Amarga gedhe banget pakurmatan sing diparingake Gusti marang Israel, yaiku supaya padha mangan lan ngombe sarta wareg ing dina riyaya iki, lan ngaso saka kabeh pegaweyane manungsa kajaba ngobong menyan lan nggawa kurban sembelehan lan kurban ing ngarsane Gusti kanggo dina-dina lan kanggo dina Sabat.
11 Pakaryan iki waé sing kudu ditindakaké ing dina Sabat ing papan suciné Pangéran, Allahmu; supaya wong-wong mau bisa nebus Israèl nganggo kurban terus-terusan saka dina kanggo dina iki minangka pangéling-éling sing nyenengaké ing ngarsané Pangéran, lan supaya Panjenengané bisa nampa kurban-kurban mau terus-terusan saka dina kanggo dina miturut prentahé marang kowé.
12 Lan saben wong sing nindakake pakaryan ing kono, utawa lelungan, utawa ngolah kebone, apa ing omahe utawa ing papan liya, lan sapa wae sing ngobong geni, utawa nunggang kewan, utawa lelungan nganggo prau ing segara, lan sapa wae sing nyerang utawa mateni apa wae, utawa nyembelih kewan utawa manuk, utawa sapa wae sing nyekel kewan utawa manuk utawa iwak, utawa sapa wae sing pasa utawa perang ing dina Sabat:
13 Wong sing nindakake samubarang iki ing dina Sabat kudu dipateni, supaya wong Israel ngurmati dina Sabat miturut prentahe babagan dina Sabat ing tanah kasebut, kaya sing ditulis ing tablet, sing diwenehake marang tanganku supaya aku nulis kanggo kowe angger-anggering mangsa, lan mangsa miturut pambagian dina. Kanthi iki rampung cathetan pambagian dina.